

ПОЛИТИКИН

8

динара

БРОЈ

1447

ЗАБАВНИК

21.9.1979. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XL

Ripley

Веровати или не!

КРИС ОЛСЕН,

НАУЧНИК ИЗ ЊУЈОРКА,
СЛИКАО ЈЕ У БОЈИ
ПОДМОРСКУ ФАУНУ
БОРАВЕКИ ПОД ВОДОМ
ПО 30 МИНУТА.

СЛОН КОЈИ СЕДИ

ОВАКО ИЗГЛЕДА
ЈЕДНА СТЕНА КРАЈ
ПРИЛЕПА. ОВУ ВЕСТ
ПОСЛАО ЈЕ РИПЛИЈУ
ИЗВЕСНИ ЖИЛ МАР
ИЗ АЛБУКЕРКА, САД.

БИКСЕРЛА ФРЕДЕРИКСОНА (из САД)

УЧЕСТВОВАО ЈЕ 8 ГОДИНА
НА РОДЕУ И НИКОМ НИЈЕ
УСПЕЛО ДА ГА ЈАШЕ
ПРЕДВИЈЕ-
НИХ 8
СЕКУНДИ.

ХОЛИВУД,

СВЕТСКА ПРЕСТОНИЦА ФИЛМА,
НАЗВАН ЈЕ ПО ЈЕДНОМ ЕНГЛЕСКОМ
ТРКАЧКОМ КОЊУ.

ЧОВЕК И МАЈМУН

СУ ЈЕДИНИ СИСАРИ
КОЈИ РАЗЛИКУЈУ
БОЈЕ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● совјетски биолог Кољцов че-
сто је изводио овакав опит: у
теплу са водом у којој се нала-
зила обична жаба спуштао је

златан прстен. После неколико
минута жабин трбух, иначе бео,
постајао је ружичаст а кроз
његову танку кожу могли су се
видети крвни судови. Жаба је
реаговала чак и на ту безна-
чајну количину злата која се
растворила у води.

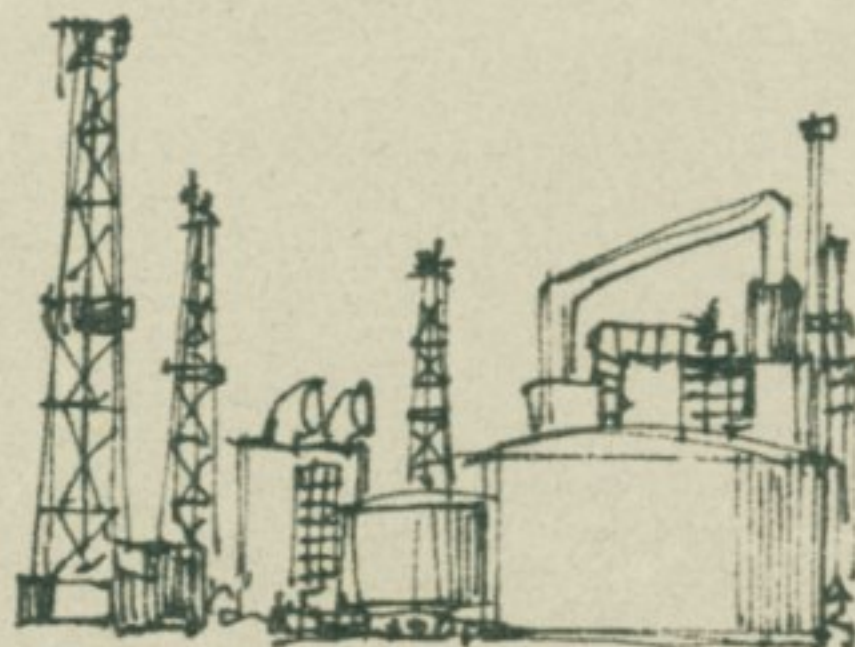
● научници су до сада реги-
стровали више од сто хиљада
разних врста мириса.

● у првим годинама владавине
краљице Викторије, реч лег,
(што на енглеском значи нога),
сматрана је непристојном и
добро васпитани људи нису
смели да је изговарају. Из ис-
тог разлога, чак су и ногама од
стола облачене панталоне.

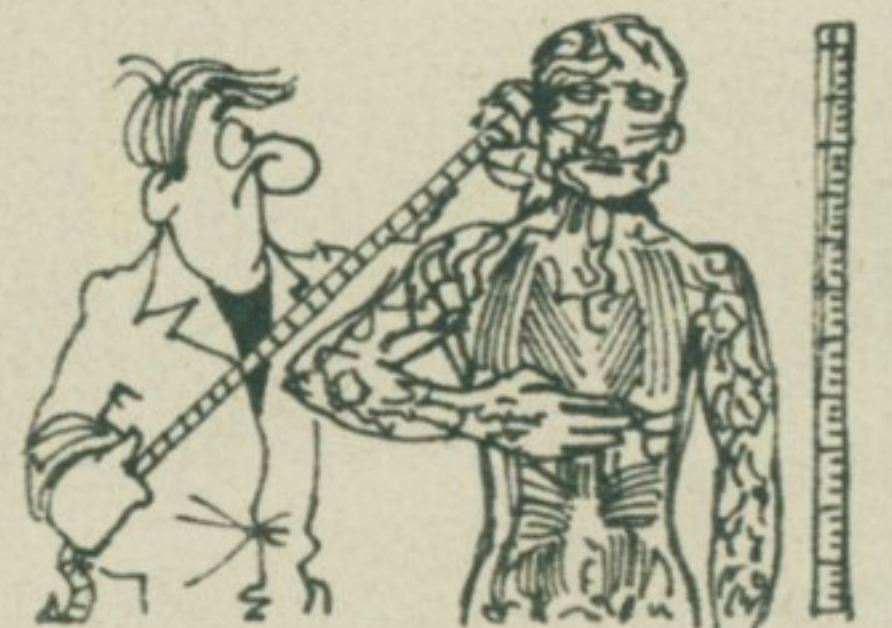

● за последњих сто година
људи су изумели неколико хи-
љада врста бицикла. Тако је
недавно Американац Ралф Хо-
лемберг конструисао бицикл
који се вози лежећи на леђима.
Према тврђењу конструктора,
бициклиста при оваквој вожњи
троши мање енергије.

● израчунато је да се данас од
нафте добија око три хиљаде
различитих врста производа од
којих неки могу да замене ба-
кар, стакло, камен, гвожђе и
друго.

● у човечијем телу има више
од сто трилиона (10^{14}) ћелија. У-
купна дужина наших крвних су-
дова је око 100.000 километара.
Ткиво из кога се састоје кости
човека и сисара три пута је от-
порније од опеке.

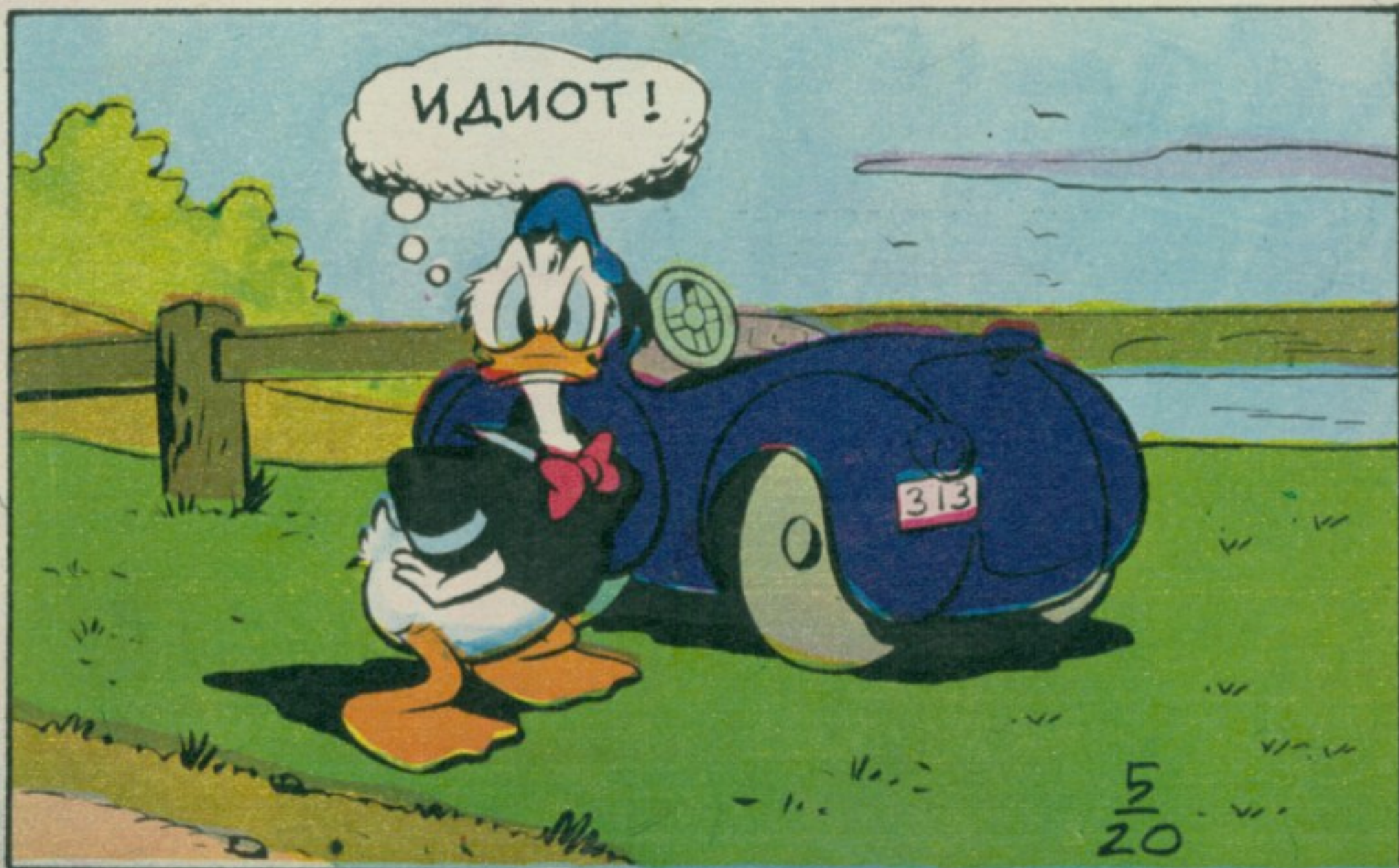
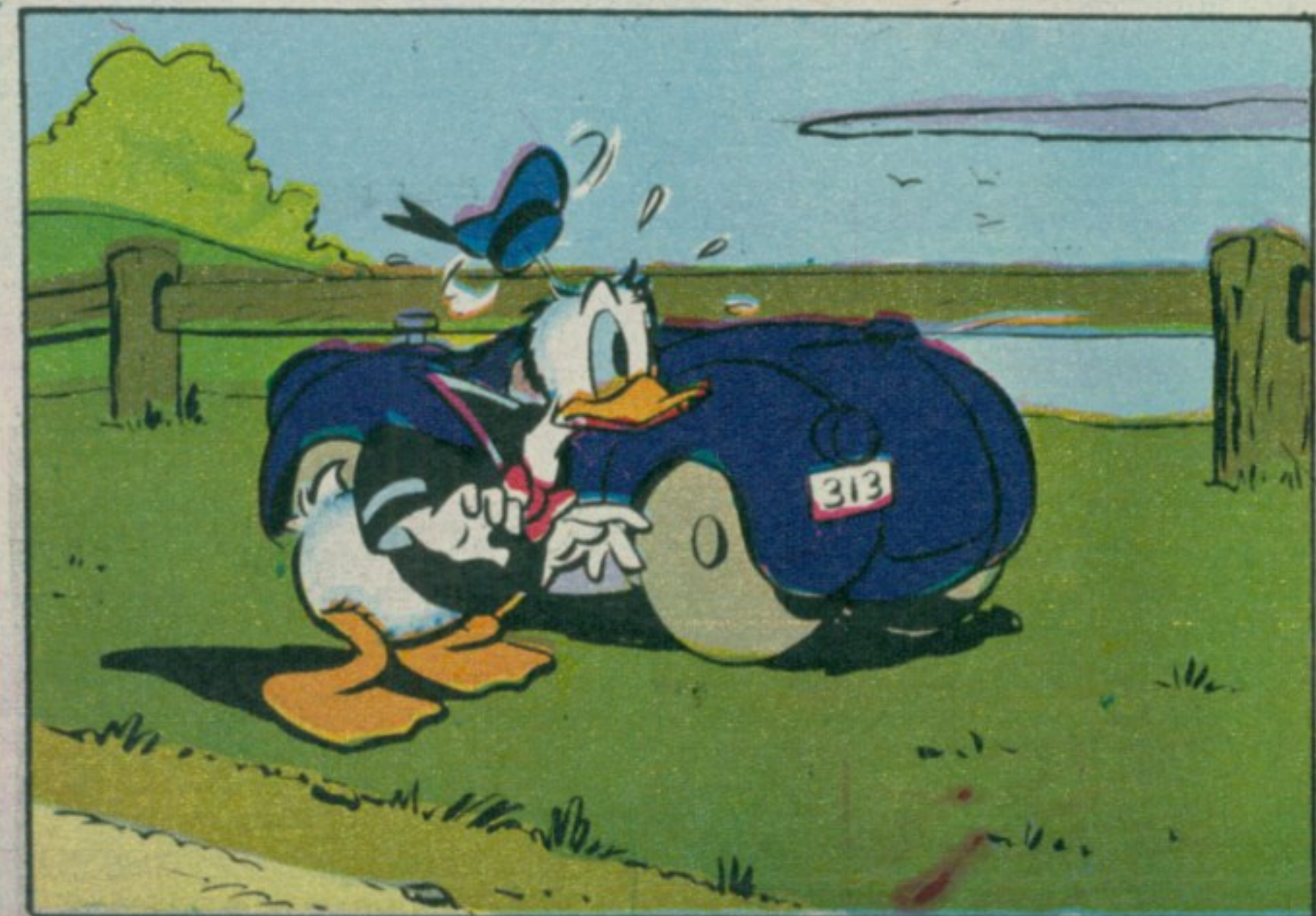
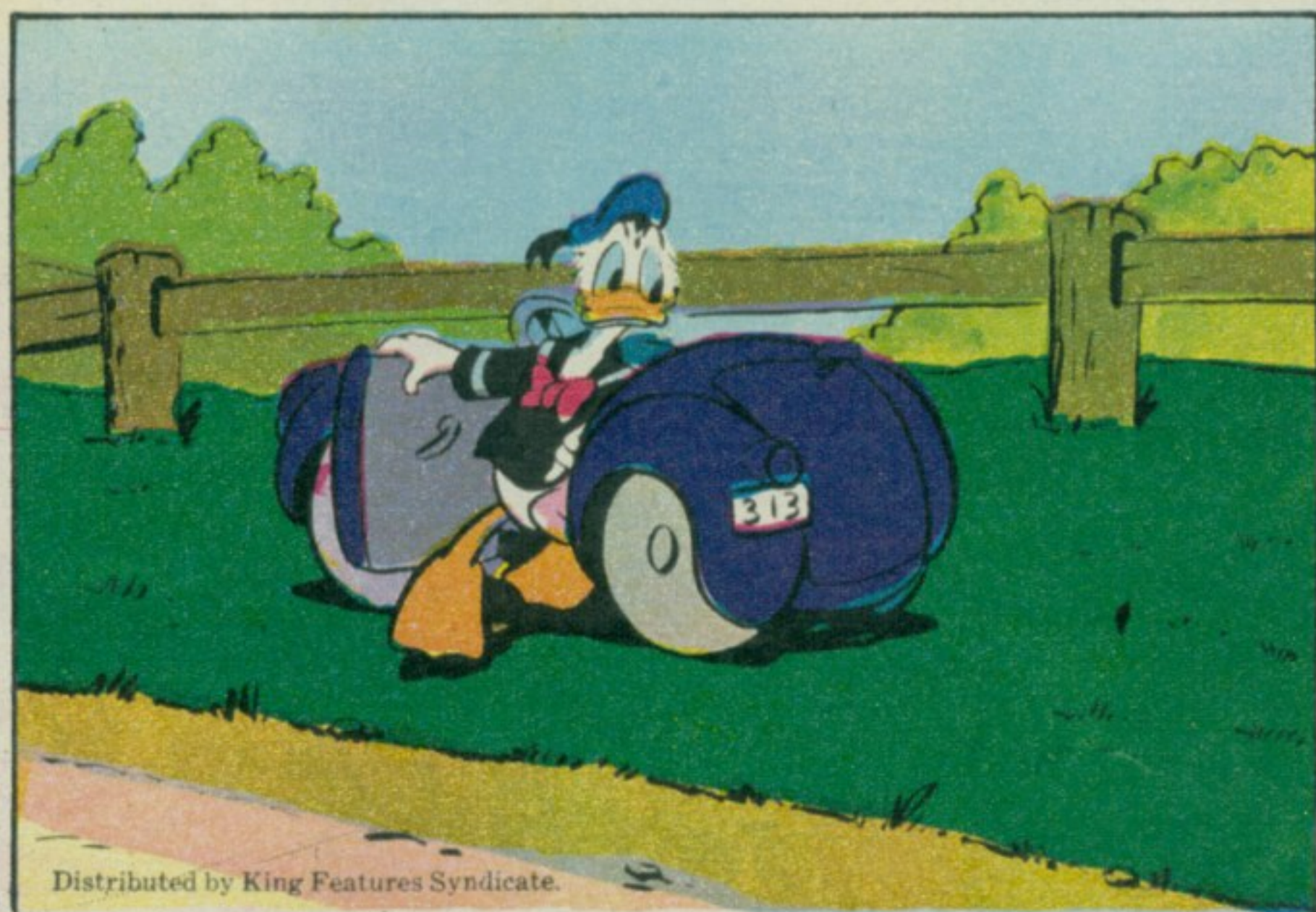
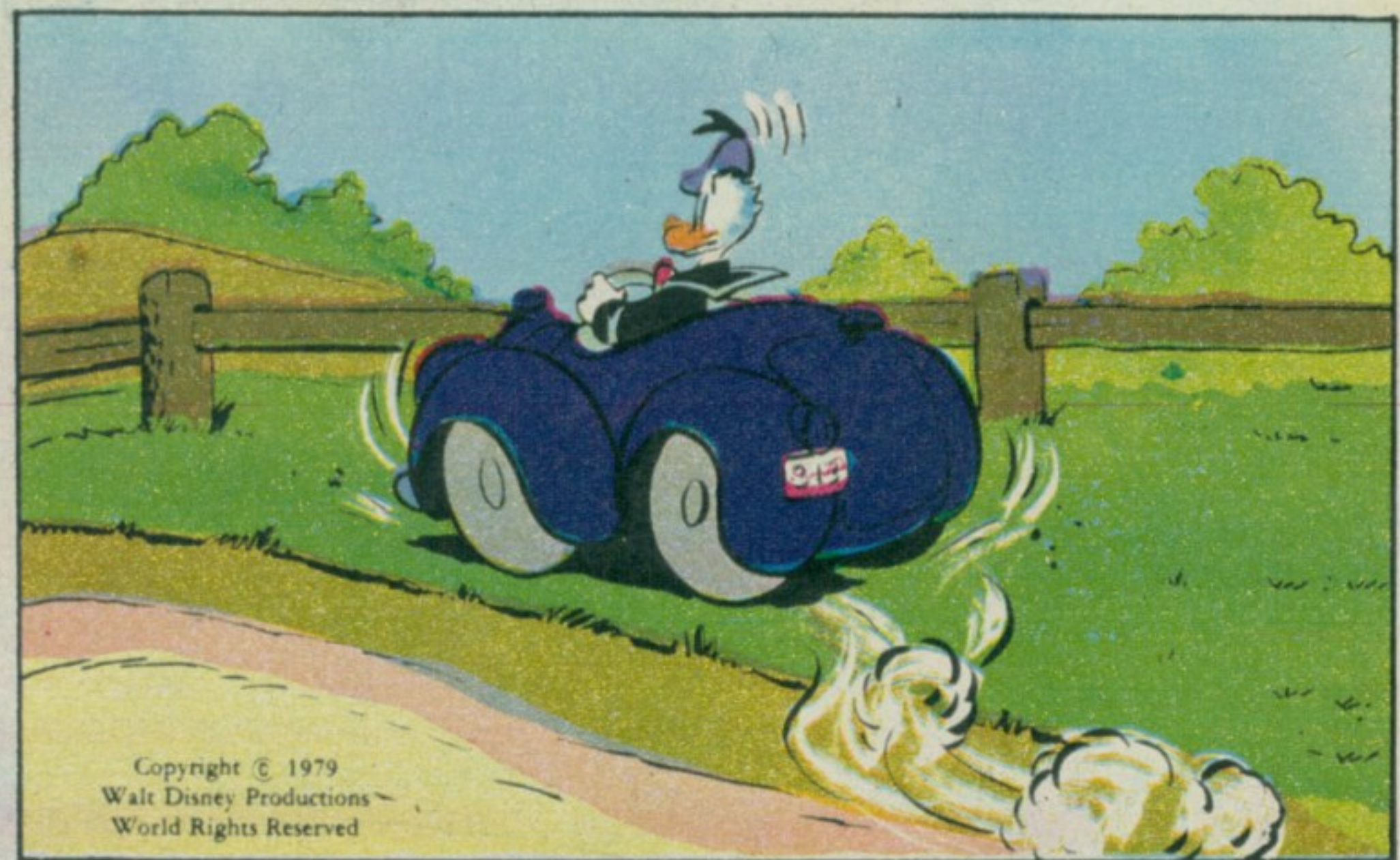
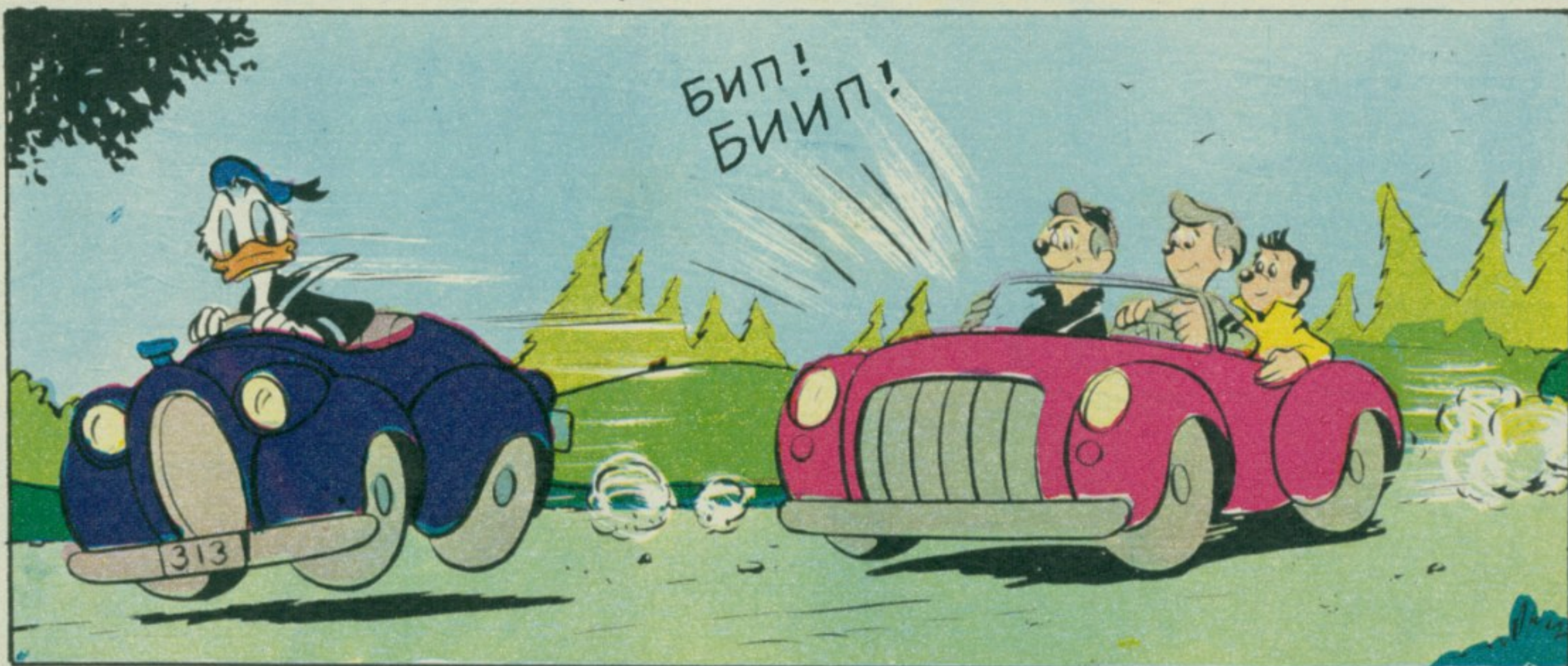

● од откривања неког лека до
његове шире примене у ле-
карској пракси протекне десет,
па и више година.

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ГОГОЉЕВИ КОЗАЦИ

НАМАМИТЕ ГА У ШУМУ!

Наша је победа! — зачуше се са свих страна узвици козака, затрубише и истакоше победничку заставу. Пољаци су одступали.

Одједном се на опседнутом Дубну отвори капија и из ње излете хусарски пук украс свих коњичких пукова. А пред њим је летео витез, жешћи од свих, лепши од свих. Црна коса лепршала му је испод бакрног шлема а на руци се вијорио привезан скупочен шал.

Тарас се окамени кад виде да је то Андреј:

— Зар ти? Зар своје да бијеш, ђавољи сине? — јекну козачки атаман и одмах се прибра. — Еј, момци, намамите ми га само у шуму. Намамите га! И одмах се издвоји тридесет најбржих козака.

Бој је ваша школа

Сети се Тарас Буљба да на када је дочекао своје синове који су се вратили са школовања. Остап и Андреј изциклали су у два кришна момка, а по њиховим жедрим, здравим лицима беху тек избиле маље које бријач још није дотакао. И уместо здрављења Тарас и старији Остап потукоше се.

— Па он се лепо туче — рече Буљба заставши. — Биће ваљан козак! Е, да си ми здраво, синко! Де да се пољубимо.

Андреј је стајао постраши у загрљају мајке кад Тарас грмну:

— Е, маза си ти, како видим! Зар ви да се мазите? Ваше је мажење равно поље и добар коњ! А видите ли ову сабљу? То вам је мати!

И већ сутрадан поведе стари козак синове у Запорожје. Тамо је, говорио је, наука, права наука! Тамо је за вас школа, само тамо ћете стећи памети. У биткама, огњу...

Из Запорошке Сече козаци ускоро кренуше у ратни поход на југозападни део Пољске. Свуда су се ширили гласови: „Запорошци! Појавили су се Запорошци...“ И све што се могло спасавати спасавало се. А козаци су се појављивали тамо где су их најмање очекивали и тада се све опраштало са животом. А староме Тарасу беше мило видети како су оба његова сина међу првима. Тако стигосе подно утврђења Дубна и опседоше га. Ре-

Захуктао се беше Андреј кад му наједном нечија снажна рука шчепа коња за узду. Погледа, а пред њим отац — Тарас Буљба. — Ја сам те родио, ја ћу те и убити! — грмну атаман.

шише да становнике глађу приморају на предају.

Сазна Андреј да је у Дубну његова велика љубав и да и она гладује. У сећању му блеснуше дивне

руке, очи, насмејана уста, густа смеђа коса. Срце превагну и Андреј побеже војводиној кћери коју је упознао још за време школовања.

— Отаџбина моја — то си ти! — испрекиданим гласом понављаху Андреј пред лепом Пољакињом. — И све што постоји даћу, уништићу за такву отаџбину.

ЖИВЕ И МРТВЕ ДУШЕ ГОГОЉЕВЕ

Када се појавило име Николаја Васиљевича Гогоља (1809—1852), Бјелински је одмах рекао да је он откриће, „најнеобичнија појава“ у руској књижевности. Његове приповести из украјинског живота својим романтично-фолклорним елементима освојиле су читаоце. То су, пре свега, „Вечери на селашу крај Диканке“ и „Миргород“ где у приповести „Тарас Буљба“ даје слику старинског јунаштва, проговара о строгим обичајима, суровом поимању части и неписаним законима Запорожаца. Кроз своја најбоља дела — поему „Мртве душе“ и комедију „Ревизор“ — Гогољ касније говори језиком каријериста, подмитљиваца и ситних душа. Ликови Манилова, Собакјевича, Коробочка, Чичикова, Хлестакова постају синоним за лењост, глупост, лакоумност, корупцију. Осећајући потребу „да скупи на гомилу све што не ваља у Русији“, Гогољ је заправо означио почетак сатиричног, односно критичног реализма у руској књижевности.

У обручу

Као помахнуто јурио је Андреј своје дојучерашње другове, сабраћу своју. Подиже сабљу и на брата и на оца. Козаци су га, међутим, вешто мамили у шуму. Захуктао се беше Андреј кад му наједном нечија снажна рука шчепа коња за узду. Погледа, а пред њим — Тарас. Сав задрхта и лепо лице наједанпут побледе. За један трен несташе гнева у Андреја, као да га никад није ни било.

— Па шта ћемо сад? —

рече Тарас гледајући му право у очи.

Син само обори очи. Ни реч да прозбори.

— Зар тако издати? И оца, и брата, и отаџбину? Силази с коња! — грмну страшни отац.

Покорно, као мало дете, сјаха он с коња и ни жив ни мртав стаде пред Тарасом.

— Стој, не мичи се! Ја сам те родио, ја ћу те и убити! — рече и, одмакнувши се корак назад, скиде пушку с рамена. Проломи се пуцањ.

Стаде синоубица и дуго гледаше непомичан леш. Беше и мртав леп.

— И шта му је недостајало да буде добар козак? — мукло прозбори козачки атаман. — И висок стасом, и црномањаст, и лица као у племића и рука му беше крепка у боју. А пропаде срамно, као подло песето!

— Баћко, шта учини? То га ти уби? — загрцну се Остап који у тај мах дојаша.

Старац немо климну главом.

— Несрећа, атамане! Ојачали Пољаци, стигла им у помоћ одморна војска! — дојури до Тараса и Остапа изранављен козак.

— На коња, Остапе! — грмну Буљба и појури из шуме.

Непријатељска војска их је већ опколила са свих страна. Иза сваког дрвета коњаник са сабљом и копљем.

— Не дај се, сине! — викну Тарас и истргавши сабљу поче комадати прве којих се домаши.

А на Остапа ударише шесторица, па још двојица. Сече Остап око себе, падају Пољаци. Али рука се умори. затеже се омча око његовог врата, већ га ве-
заше.

— Еј, Остапе, Остапе! — зацвили Тарас и јурну према сину.

Али у том тренутку и њега нешто лупи по глави. Пред очима заиграше измешане главе, копља, дим, лиснато грање... И све се претвори у мрак.

— Ала сам дуго спавао! — рече Тарас трудећи се да распозна предмете око себе. — Ама, кажи ми где сам ја то сада?

— Та ућути! — оштро повика један козак поред њега. — Зар не видиш да си сав исечен? Већ две недеље бежимо без одмора а ти у грозници бунцаш и говориш којешта.

— А Остап? — јекну старац и бунило га опет освоји кад се сети везаног Остапа. — Морам да извидим шта је с њим, морам...

Ломача на Дњестру

После дужег времена стиже Тарас у саму Варшаву. Таман да види како му сина воде на губиште.

Испред заробљених козака уздигнуте главе кора-
чао је Остап. Први присту-
пи целату који му здера
дроњке, увеза руке и ноге
у нарочито начињене спра-
ве и...

И удаљени посматрачи у
немој гомили зачуше јези-
во крцкање костију. Госпо-
ђе окренуше главе. Остапу
су пребијали руке и ноге,
али ништа налик на јеча-
ње не омакну се из њего-
вих уста. Ни лице се не
намршти. Али кад га уда-
рише на последње самртне
муке као да поче и снага
да га напушта.

— Баћко, где си, баћко?
Чујеш ли? — јекну.

— Чујем! — грмну глас у
језивој тишини и сав свет
уздрхта.

Један део коњаника јур-
ну да пажљиво претражи
гомилу света, али Тарасу
нигде трага...

После извесног времена
нашли су га. Остарели а-
таман је са својим пуком
крстарио по читавој Пољ-
ској, спалио осамнаест ва-
рошица, близу четрдесет
црква и већ се приближио
Кракову. А онда га силна
војска опколи у једној
утврди. Четири дана ци-
глама и камењем бранили
су се козаци. Али, потроши
се и храна и снага, и Тарас
науми да се пробије кроз
обруч. И пробио би се да у
један мах усред самог трка
не застаде и викну коза-
цима:

— Стој! Испала ми је
лула...

Ухватише атамана и убр-
зо се пламен уздизао изнад
ломаче. Дохвати му ноге и
лизну уз дрво... У даљини
се плавио Дњестар.

КАД ЈАДРАН ПОБЕСНИ

НЕПЛИВАЧ У ОЛУЈИ

— У МОРУ СМО ВИДЕЛИ ЖЕНУ КАКО
СЕ ДРЖИ ЗА ПЛАСТИЧНУ КАНТУ ОД
ГОРИВА И ДОЗИВА У ПОМОЋ. БАЦИЛИ
СМО ПОЈАС ЗА СПАСАВАЊЕ, АЛИ ДАВ-
ЉЕНИЦА НИЈЕ МОГЛА ДА ГА ДОХВАТИ.

После орканске буре,
у смирај 22. јула
ове године, јутро
над Ријечким заливом о-
свануло је плаво и чисто.
Море је било обасјано
сунцем, па је хиљадама
гостију овог дела Јадрана
претходни дан личио на
ружан сан.

Међутим, у ријечкој
Лучкој капетанији теле-
фони су непрестано зво-
нили: мноштво узбуђених
и уплаканих гласова ра-
спитивало се за родбину,
пријатеље и познанике
који су чамцима отишли
на викенд и још се нису
вратили кућама. Иако су
специјалне екипе за у-
несрећенима упорно тра-
гале још док је невреме
трајало и током целе но-
ћи, тек сада се могло
закључити да угрожених
и несталих има више не-
го што се претпоставља-
ло.

Радио-везом су аларми-
ране посаде свих бродова
и трајеката који су пло-
вили тим подручјем или
били на везу да плове
пажљиво и детаљно о-
сматрају море.

У Ријечи и околини то
је било јутро страха, бри-
ге и туге. Али, то је и-
стовремено био почетак
једног од најнеобичнијих
дана у животу Игора
Жегантеа, капетана и на-
утичког инспектора Луч-
ке капетаније Ријеке, и
сигурно најсрећнији дан
четрдесет шестогодишње
Катице Самарције.

Ветар носи крине

У чамац RK 1344, дуга-
чак 4,40 метара, тог не-
дељног поподнева укрца-
ли су се Невио и Ружа
Паолети, трочлана поро-
дица Славко, Елизабета и
њихов малолетни син
Божидар Пеић, и Катица
Самарција. После излета
на Црес и купања код
Скалата запленили су
према Ријечи.

У почетку је небо било
ведро, море лагано уста-
ласано маестралом, а ра-
сположење ведро. Ништа
није указивало на скору
драму.

Око 18 часова небо су
изненада прекрили тамни
облаци и јавили се први
налети снажног ветра.

Чамац RK 1344 већ је
био далеко одмакао од о-
бале Цреса, а његова
шесточлана посада уздала
се да ће, упркос све јачем
ветру, без проблема стићи
до Ријеке.

Када је између 19,30 и
20,00 часова невреме до-
стигло врхунац, таласи су
били толики да су и мно-
го већа пловила на време
потражила сигурно скло-
ниште.

Беспомоћни, прибијени

Нико не зна шта су
бродоломници доживља-
вали покушавајући да се
било како спасу и одрже
у животу.

Где су остали?

Први знак да се дого-
дила трагедија стигао је
у понедељак око 9 часова
када су крај увале Цеса-
рево из мора извучени
исцрпени, али здрави Не-
вио и Ружа Паолети.
Држећи се целу ноћ за
потопљену барку, успели
су да остану на површини
мора и у животу. Али,
где су остала четири из-
летника?

тила је човека у мору.
Иако је ту бура још ду-
вала снагом од 5—6 бо-
фора, због чега је поку-
шај спасавања био оте-
жан, бродови су реморке-
ру начинили заветрину
па је приступ бродолом-
нику олакшан.

— У мору смо видели
жену како се држи за
пластичну канту од гори-
ва и дозива у помоћ —
причао је доцније Игор
Жиганто. — Бацили смо
појас за спасавање, али
дављеница није могла да
га дохвати. Није преоста-
ло друго него да скочим
у усталасано море и по-
кушам да јој додам уже.
Срећом, то ми је пошло
за руком и убрзо је поса-
да реморкера извукла

Катицу Самарцију и
сместила је у једну од
кабина „Плутона“.

Испоставило се да је
храбра и издржљива Ка-
тица Самарција, родом из
Сења, провела у мору уз-
бурканом орканском бу-
ром око 15 часова, при-
државајући се стално за
спасоносну пластичну
канту од бензина. Истог
дана пребачена је у ри-
јечку болницу „Браћа Со-
бол“, без опасности по
живот.

Сем брачног пара Пао-
лети, који су спасени сат
и по пре ње, остали
путници из чамца RK
1344, трочлана породица
Пеић, изгубили су живот
у таласима. Њихов по-
следњи викенд и пловид-
ба морем које су толико
волели био је и опроштај
с њим.

Ту олујну ноћ и по-
дивљало море својом у-
порношћу и жељом за
животом победила је јед-
на — непливачица.

И. Лончар

једно уз друго, без било
какве контроле над чам-
цем којим су се ветар и
разбеснело море поигра-
вали, шесторо људи у са-
да нимало романтичном
дрвеном пловилу бесциљ-
но је плутало кроз тмину.
Више се нису видела ни
светла Ријеке ни Опатије.
Чуло се само дивље
звиздање ветра који је
достизао брзину од девет
бофора, односно близу 100
колометара на час и ди-
зао таласе од неколико
метара. Сировито и уско-
витлано они су се обру-
шавали на чамац и пуни-
ли га водом.

Око 20 часова чамац је
најзад поклекнуо: таласи
су га прекрили и крике
унесрећених разнео је о-
лујни ветар.

ОАЗА
ЗА КРОКОДИЛЕ

ПОЗДРАВ И

На тридесетан километара од Бангкока, главног града Тајланда, налази се најатрактивнија фарма на свету коју свакодневно посети неколико стотина туриста. У бројним бетонским базенима гњура се око 20 хиљада крокодила, од оних од само неколико сантиметара, па до џиновских од преко 7 метара. На идеју да оснује такву фарму дошао је, 1950. године, Тајланђанин Јутаиј Јангпарпанон. Схвативши да се од крокодила, односно од продаје њихове коже, може одлично живети, решио је да почне трговину. Међутим, у исто време Јутаиј је постао и заштитник ових животиња, јер је врстама које су живеле у Тај-

ланду већ претило истребљење због лова на сипоцене коже. За 10 хиљада бахти (близу милион старих динара) Јутаиј је набавио неколико десетина беба крокодила и почео да их одгаја. Касније их је укрштао, набављао нове врсте, вршио селекцију, па сада његова фарма вреди око 500 милиона бахти (преко 5 милијарди старих динара). На њој се годишње рађа око 3500 крокодила које Јутаиј шаље многим светским зоолошким вртovima или резерватима.

Текст: Б. Јерemiћ
Снимио: М. Субота

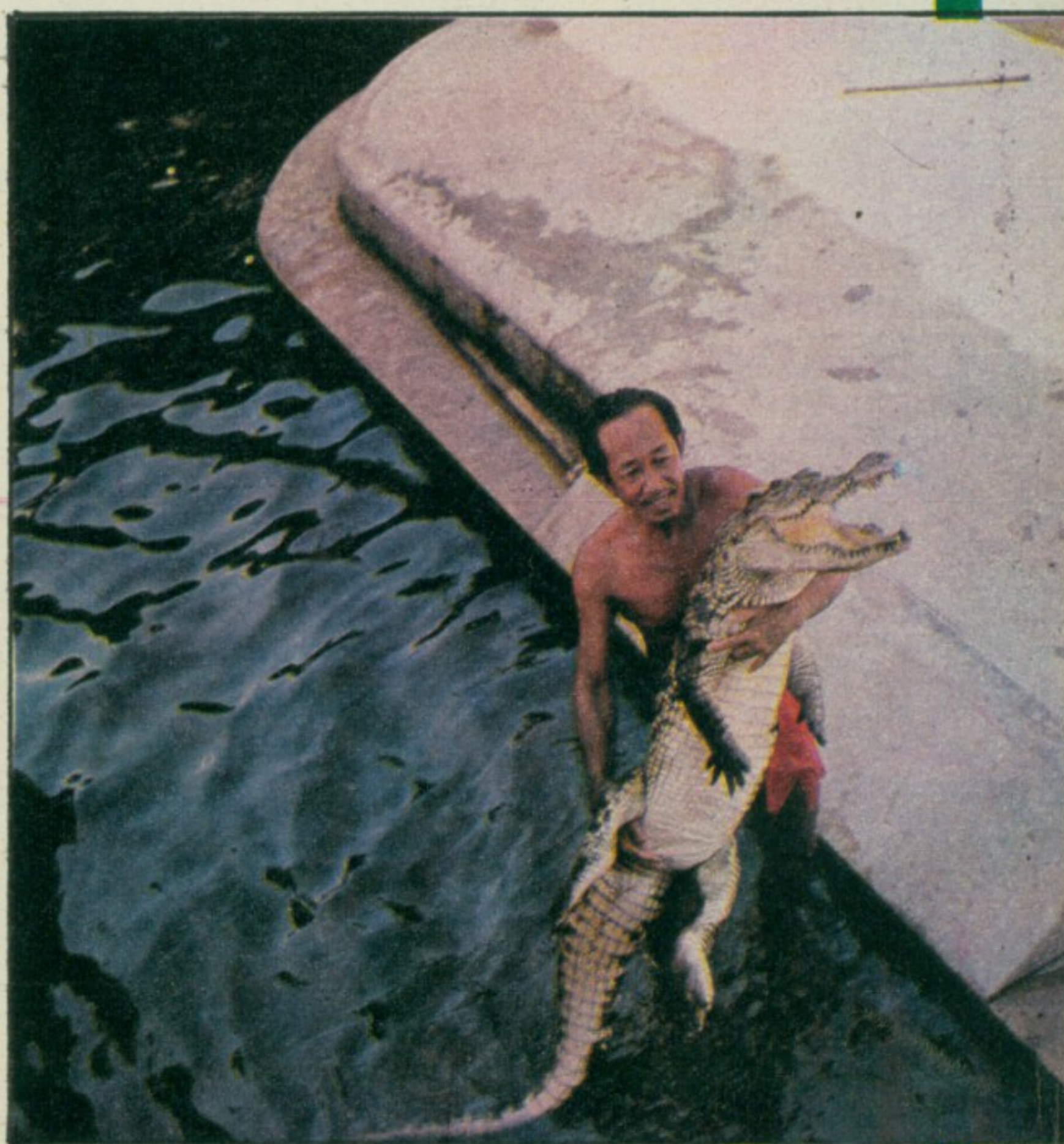
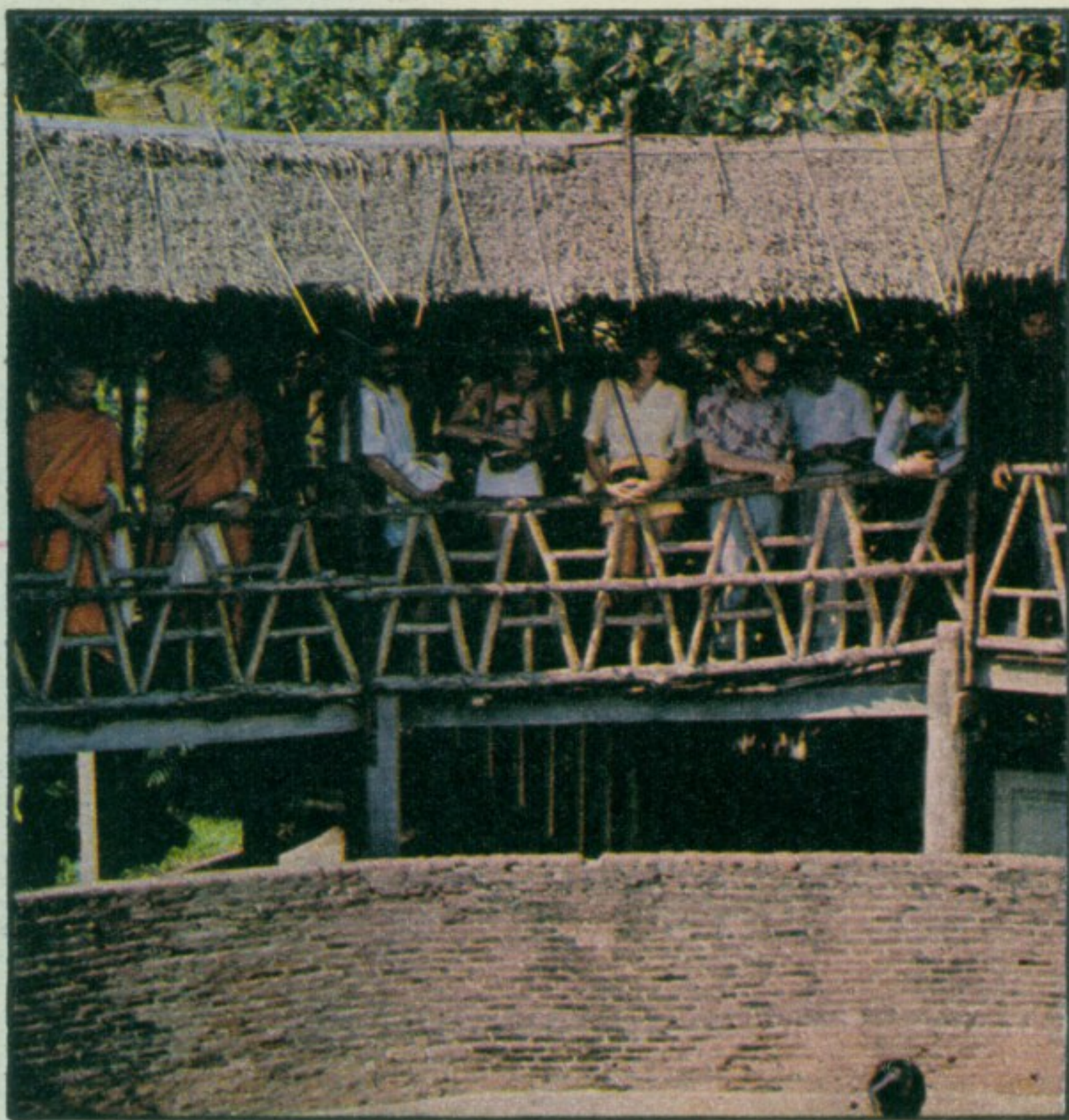
Купите парче
крокодила

На овој јединственој фарми не-прерађена крокодилска кожа, дугачка од 4 до 7 метара, кошта око 120 хиљада старих динара и свакако је нај-јефтинија на свету, али цена вр-тоглаво расте ка-да се од ње на-праве ципеле, та-шине, каишеви... И поред тога, Ју-таиј је успео да на својој фарми од истребљења сачува око 22 крокодилске вр-сте, па у бетон-ским базенима са-да заједно живе алигатор из Ми-сисипија, онај из Кине, парагвај-ски кајман и кај-ман црне коже пореклом из Ама зона, амерички крокодил, дуга-чак преко 7 ме-тара, крокодили из Сенегала или са Кубе, као и најопаснији, из Нила...

ВБУ И СИТНИНИ

Изнајмљено задовољство

Изнад базена са крокодилима довитљиви Тајланђанин направио је дрвене галерије са којих посетиоци, на безбедној висини, могу да посматрају опасне гмизавце. Све се ту изнајмљује, и фото-апарати и двогледи, и задовољство да се види „страшно“. За будзашто могу да се купе млади пилићи, јер Јутаиј дозвољава да се само та храна баца крокодилима. Они посетиоци којима досади та врста забаве, могу да се прошетају лепо уређеним парком препуним кокосових палми или да се за успомену сликају на леђима индијског слона, поред леопарда, медведа или корњача старих неколико стотина година. Тако је ова крокодилска фарма, која је недавно доспела под заштиту државе, постала изузетан спој комерцијалног и хуманог.

Да ли ће преживети дан?

Сваког дана, око пет часова по подне, овде се изводи својеврстан шоу-програм. И док посетиоци на галеријама заузимају што боља места, у базен дубок педесетак сантиметара силази један човек. Већ годинама овај Тајланђанин, чије име посетиоци и не сазнају, бори се из дана у дан са крокодилима и тако зарађује новац за живот. Попут гладијатора у римским аренама! И пре него што дохвати за реп првог крокодила, поклони се небу а затим почиње представа која, зависно од интересовања публике, некада траје и два часа. За то време његов живот је у сталној опасности, животиње су раздражљиве, узнемирене, покушавају да га дохвате за ногу. А када сунце почне да залази, он се исцрпљен, окреће према публици. И, уместо *Morituri te salutant*, као што су гладијатори некада поздрављали распомањену арену и Цезара, он срећно одмахује посетиоцима и — небу. Још један дан је преживео! А затим са испруженом руком шета испод безбедних дрвених галерија. Одатле пљушти киша најразличитије светске валуте, у ситници. И гладијатор овога века сакупља је пузећи.

СУДИЈА СВИРА-СКАНДАЛ

СВЕ ЈЕ БИЛО ЧУДЕСНО НА ТОМ ПОХОДУ ФУДБАЛЕРА: НИТИ ЈЕ ТИМ БИО КОНАЧНО САСТАВЉЕН, НИТИ СЕ ПРЕТПОСТАВЉАЛО ДА ЋЕ МОРАТИ ДА СЕ ПРИСТУПИ ЖРЕБУ, НИТИ СЕ ИКО НАДАО ЗЛАТНОЈ МЕДАЉИ.

На олимпијском турниру у Италији нису могли да играју Шекуларац, Јерковић, Миладиновић, Зебец и остали који су у Паризу, на првом Купу европских нација одржаном непосредно пре Олимпијаде, понели велики терет.

Све наде могле су да се сруше још на трећем кораку. Прва два донела су две сигурне победе: у Пескари је поражен Египат са 6:1, а у Фиренци Турска са 4:0. То је био добар биланс, али противници нису припадали највишој класи.

Онда је дошла на ред утакмица са репрезентацијом Бугарске у Риму на новом стадиону Фламинио.

СЛАВЉЕ — УНАПРЕД

Тог 1. септембра 1960. све је било унапред припремљено за славље. Тако је деловала и игра. У првом полувремену није пао ниједан гол, али је одмах после одмора југословенски центарфор Милан Галић три пута узастопно погодио циљ.

На опште изненађење Југословени су затим нагло попустили.

— Био сам толико запрепашћен, да ми је све изгледало невероватно.

Видим, примамо голове, а не могу ништа да учиним.

Милан Галић је био капитен и вођа навалe југословенског тима.

Попустила је, у ствари, ужа одбрана — голман Милутин Шошкић и бекови Велимир Сомболац и Фахрудин Јусуфи. Сва тројица били су чланови „Партизана“ и дотле су играли изврсно.

— На крају смо се некако једва спасли. Бугари су чак у последњем минуту имали сјајну прилику да победе. Срећом, њихов најбољи нападач Јакимов није тачно шутирао.

Резултат је на крају био нерешен 3:3 — што је било довољно да се Југословени пласирају за полуфинале.

— Из Рима смо отпутовали за Напуљ на меч са Италијанима.

Узбуђење у Риму, још веће у Напуљу. Опет је Галић постигао драгоцен погодак и — то опет није било довољно за победу.

ПОБЕДА ИЗ ШЕШИРА

— Још у првом полувремену сам затресао њихову мрежу. Побеглао сам „чувару“, који ме је у стопу пратио и одмах пуцао свом снагом.

Италијански голман

Алфијери није могао да одбрани ударац.

— После одмора иницијатива је прешла на њихову страну. Они су имали сасвим млад тим. Одмах сам запазио једног сјајног играча. Носио је дрес број 8. Изврсно је владао лоптом и варкама телом прелазно све препреке као од шале.

Звао се Бани Ривера и тада није имао ни пуних 18 година. Дечак из Александрије прешао је ускоро у „Милано“ и прославио се као најбољи фудбалер Европе 1969. Игра и данас и као капитен довео је у прошлом првенству тим „Милана“ до титуле шампиона.

— У једном тренутку Ривера је сјајно послужио другу полутку Росана и овај је послао лопту у наш гол.

Сусрет се завршио нерешено — 1:1.

— У продужетку они су опет били бољи. Али, наша одбрана увек је била на месту. Нарочито голман Благоје Видинић који је заменио Милутина Шошкића.

Видинић је веома висок (192) и врло снажан играч. Бранио је сјајно у фичалу Купа европских нација у Паризу а и на олимпијском турниру у Риму исте године. Као тренер доцније се истакао у Африци и Јужној Америци. Он је довео репрезентацију Марока до Светског првенства 1970.

у Мексику и екипу Заира до Светског шампионата у СР Немачкој 1974. Сада са много успеха припрема најбоље удбалере Колумбије.

— Меч је остао нерешен. Требало је приступити жребу — сећа се тих бурних момената у Напуљу Милан Галић.

Срећа је била на страни Југословена. Из шешира је извучена победничка цедуљица на којој је писало — Југославија.

НИ КРИВ НИ ДУЖАН

Никада Милану Галићу у фудбалској каријери није било теже него у 36 минуту олимпијског финала у Риму 10. септембра 1960. у сусрету са репрезентацијом Данске.

— Данци су претходно приредили највећу сензацију. У полуфиналу су победили Мађарску, што заиста нико није очекивао.

Почетак финалног окршаја на стадиону Фламинио у Риму био је блистав. Прво је Галић постигао изванредан погодак, а одмах затим Матуш је топовским ударцем погодио сам горњи угao данског гола.

— Водили смо са 2:0 кад је Кнез побегао чак

на десну страну а вратио ми лопту уназад. Убацио сам је у мрежу. Сматрао сам да је гол сасвим исправан. Судија је дао знак за офсајд. Пришао сам му као капитен и рекао да је наш играч стигао до извичне линије, што је значило да офсајда није било.

Арбитар је сместа искључио Милана Галића. Био је то италијански судија Кончето Ло Бело чије су одлуке и пре тога на многим утакмицама биле спорне.

Нечувена ствар! Оставити једну страну с играчем мање без икаквог разлога био је прави скандал.

— Ништа више нисам могао. Морао сам да напустим терен.

Био је тек 36. минут. Данци су хтели на сваки начин да искористе прилику. Сви су кренули напред. Испречио им се Владимир Дурковић, додавањем десни бек који је на овом турниру играо као центархалф.

— Дуре се борио као лав. Био је непрелазан. Никад нећу заборавити његово огромно пожртвовање.

Много година касније Дурковић је несрећно изгубио живот као професионалац у швајцарском граду Сиону.

Данци су у другом полувремену успели да смање резултат на 2:1. У једном тренутку Бора Костић је дохватио лопту и одмах шутирао својом легендарном левицом. Било је 3:1.

Ускоро је судија одсвирао крај утакмице.

— Улетео сам на терен. Грлили смо се и љубили, плакали од среће.

Одјекнули су звуци југословенске химне, наша застава подигла се на почасни јарбол.

То једино олимпијско злато у историји нашег фудбала освојио је тим у саставу: Видинић, Рогановић, Јусуфи, Жанетић, Дурковић, Перишић, Анковић, Матуш, Галић, Кнез, Костић.

Милан Галић је играо у државном тиму све до 1966. Укупно 51 пут. Фудбал му није сметао да заврши студије на правном факултету. Данас је правни саветник у Фудбалском савезу Југославије.

Ово је уједно и наша последња радосна успомена са олимпијских фудбалских турнира.

Ст. Протић

Dik
Browne

ХОТАР СТРАШНИ

ЈОШ СЕ
ТРАГА

Када је Беранже Солијер дошао 1885. године за свештеника у планинску варошицу Рен ле Шато, на југу Француске, био је без пребијене паре. Настанио се код породице Денарно и присно спријатељио са њиховом младом кћерком Маријом. Она му је помагала у парохијским пословима и уживала његово највеће поверење.

За кратко време млади свештеник је, на тајанствен начин, постао милионер и почео да живи луксузно, као што приличи богатшима.

Одавно је познато да је он негде у близини цркве пронашао баснословно благо. Али, упркос најбрижљивијем трагању и модерној технологији извор његовог богатства до данас није откривен.

СЛУЖБЕНИ ПУТ У ПАРИЗ

После силних мољакања и обијања прагова, Беранже је 1891. године добио од црквених власти извесну суму новца за радове на обнављању старе, трошне цркве у Рен ле Шатоу. Изнајмио је клесара из околине града Кониза и овај је, радећи на стубовима око олтара, открио да су неки на извесним местима шупљи. У отворима је пронашао 5 ваљкастих кутија запечаћених воском.

Клесар их је сместа предао Беранжеу који их је пажљиво отворио и у њима пронашао свитке пергамента исписане неразумљивим текстовима на мешавини француског и латинског језика. Пошто их је брижљиво проучио, свештеник је делове рукописа послао стручњацима — црквеним палеографима — у Париз с молбом да их дешифрирају.

Био је довољно лукав да не пошаље све већ само оне делове за које је закључио да ће му послужити као кључ за решење тајне. Свитке који су садржавали детаљне мере и намерно испреметане планове задржао је код себе како нико не би посумњао о чему се ради.

Беранже је, очигледно, и сам протумачио понешто са мистериозних свитака, јер је одмах обуставио радове на рестаурацији цркве и отишао на „службени пут“ у Париз. Тамо је хитно посетио Лувр и купио копију ремек-дела сликара Николе Пусена „Аркадијски пастири“. Оригинал је насликан око 1655. године и представља групу пастира који упиру прстом на гроб на коме су исписане неке чудне речи.

Свештеник је био уверен

ГДЕ ЈЕ УЛАЗ У ГРОБНИЦУ?

МАРИЈА ДЕНАРНО ОБЕЋАЛА ЈЕ СВОЈИМ РОЂАЦИМА ДА ЋЕ ИМ НА САМРТИ ОДАТИ ТАЈНУ БЕРАНЖЕОВОГ БЛАГА. НА ЊИХОВУ ЖАЛОСТ, УМРЛА ЈЕ НЕ ДОЛАЗЕЋИ СВЕСТИ.

да огромно благо лежи сакривено негде испод његове старе цркве и да је Пусенова слика драгоцен кључ за проналажење његовог тачног места. Оно што је слутио поверио је Марији Денарно и њих двоје су прионули на решавање загонетке.

У међувремену је стигао и превод делова текста послатих у Париз. За стручњаке који су га растумачили текст није био ни од каквог значаја и послао су обавили рутински. Али су податак о дешифровању савесно прибележили у картотеку.

ТАЈНА ОДАЈА

Оно што су сазнали одвело је Беранжеа и Марију до гробнице Марије де Негр дон де Бланшфор. На каменој плочи гроба био је чудан текст који је Беранже успео да протумачи. Затим га је пажљиво уклонио клесачким алатом.

Затим су кришом почели да копају и претражују унутрашњост гробнице. Када су већ хтели да дигну руке од тражења, наишли су на улаз у подземну засвојену одају с благом. Тако је, преко ноћи, скромни Беранже, који је живео од убоге свештеничке плате, постао богаташ.

Становници варошице испрва су били збуњени наглом променом, али нису ништа посумњали, а још мање су имали разлога да буду незадовољни. Беранже се још преданије старао о својој парохији и наставио је рестаурацију цркве о сопственом трошку. Подигао је и летњиковица на црквеној територији са дивним парком и фонтаном у чијем су жубору могли да уживају сви мештани и олакшао је живот сељацима и трговцима изградивши за оно време прворазредан друм уместо дотадашњег тесног и излоканог путељака.

Наравно, Беранже није заборавио ни себе. Купио је неколико господских кућа и велике парцеле земље на Маријино име. Саградио је, подаље од варошице, раскошан замак где је примао племство из околине. Марија је играла улогу љубазне домаћице, а вечере које су приређивали прочуле су се по раскошној трпези и одабраним винима.

БЕРАНЖЕ ЈЕ СМЕЊЕН

Градоначелник места, лукав човек с одличним памћењем, присетио се у зло доба чудновате приче што се у варошици преносила с колена на колено. Почетком 19. века неки пастир је, трагајући за залуталом овцом, набасао на подземну пећину пуну костура и ковчега са златницима. Пастир је, каже даље прича, изјурio са „у-

клетог места“, али није заборавио да џепове напуни дукатима. Погрешно је и свој доживљај испричао сељанима показавши им златнике. Када су ови навалили да их поведе до пећине, он је одбио и руља га је прогласила лоповом и погубила.

Градоначелник је некако повезао ову причу, већ легенду, са свештениковим изненадним богатством, посетио је Беранжеа и запретио му да ће повести истрагу. Беранже га је саслушао не трепнувши, одбио да говори о богатству и спремно „позајмио“ градоначелнику поприличну суму новца која је задовољила његову радозналост.

Ни црквеним властима није промакао Беранжеов живот на високој зози па су га претпостављени позвали на одговорност. Он им није чак ни одговорио. Позван је у Рим и смењен са свештеничке дужности, али је наставио да служи мисе у малој цркви. У својим суграђанима имао је моћне савезнике. Забележено је да је потрошио око 8 милиона франака на увођење савременог водовода и канализације.

Када је Беранже, релативно млад умро, Марија је једина знала тајну гробнице. Она је после његове смрти живела повучено од преосталог богатства. Када је остарила, обећала је породици да ће им на самрти одати тајну. На њихову жалост Марију је 1953. године ударила кап и умрла је не долазећи свести.

Тајна гробнице с благом отишла је с њом у гроб. Али, црквене власти, историчари и палеографи нису

дигли руке од тајанственог блага. Стручњаци су годинама покушавали да пронађу у сложеном шифру старог рукописа. Али кад год су се нашли на трагу, нешто би их заварало и одвело погрешним путем. Рукопис је врвео од на изглед бесмислених, неvezаних делова. Поједина слова била су намерно испретурана тако да су читаве речи значиле нешто сасвим десето од онога што је писало. Посао палеографа био би далеко једноставнији да им је Беранже оставио комплетан рукопис!

ПУСЕНОВА ВЕЗА

Најбољи историчари уметности били су задужени да пронађу везу између Пусена и одаје с благом. Они су установили да „Аркадијски пастири“ представљају сцену из црквене порте. Сlike у музејима, подвргнуте су рендгенским зрацима и резултат је стручњаке одвео до Шаг-боро Хола у Стафортширу, у Великој Британији, где постоји још једна Пусенова слика „Аркадијски пастири“. Сва та истраживања, изведена на скоро детективски начин, ипак нису дала прави одговор.

На „Пусеновој вези“ још се ради, јер се претпоставља да је сликар нешто знао о законаном благу. Пре него што је умрла, Марија је више пута поминула да је камена одаја још пуна блага, али да је Беранже потрошио силан новац и време да сакрије сваки траг који би довео до ње.

Рукопис постепено одаје тајну, али се на коначан резултат још чека. Непознато је, пре свега, ко је сакрио толико благо код старе црквике на југу Француске.

J. M.

МИНИ-КВИЗ

- 1 Кабошон је ...
- 2 А калиграфија?
- 3 Шта је кинин?
- 4 Шта је кулиса?
- 5 Лариса је ...

ОДГОВОРИ

Кабошон је врх пера. Калиграфија је уметност писања. Кинин је лековита биљка. Кулиса је дрвена конструкција. Лариса је име.

ОТКУЦАЈИ ЗА ЗБОГОМ

Моја жена Констанса има једну озбиљну ману — верује у духове. Јуна прошле године одиграо се догађај који замало и мене није поколебао.

Иако смо живели у истом граду, Ферхему у Хемпширу, Констансин отац одбијао је да се пресели код нас. Становали смо у дрвеној кућици у којој је једна соба одавно била одвојена за њега. Старац је зашао у деведесет и осму годину и страховали смо да му се нешто не догоди.

На упорно наговарање да пређе к нама увек је одговарао да је још у стању да брине сам о себи. Констанса га је ипак свакодневно обилазила, а ја сам једанпут недељно одлазио да мало попричам с њим и навијем зидни сат који је, чинило ми се, волео више од свих осталих ствари. Говорио је да му његови правилни и мелодични откуцаји замењују људско друштво.

Доста је самовања

Када је крајем 1977. године, уз много гунђања и нећкања, старац ипак признао да је дошло време да се одрекне свог самотњачког живота, без сетe се растао од намештаја и многих ситница међу којима је годинама живео, али не и од свога вољеног сата.

Понео га је са собом, а ја сам, у жељи да му некако олакшам промену која је за њега сигурно била велика, одлучио да окачим сат у ходнику, поред самих врата његове нове собе.

Откуцаји сата који су мом тасту толико значили и без којих није могао, полако су откуцавали крај мом и Констансином миру — у нашој дрвеној кућици ноћу су одјекива-

звали су нас да одмах дођемо у болницу — Констансин отац је умрла. Стигли смо прекасно.

Шта кажеш сада?

Те ноћи дуго нисмо могли да заспимо. Тачно у пола један ходником су се разлегла четири откуцаја, а онда је све поново утонуло у тишину.

Констанса је поскочила од страха. Није се усуђивала да устане. Без речи је ужаснуто гледала у мене. Затим је, као да је у том часу схватила да ће у своју корист решити наше дугогодишње препирке у којима сам је упорно убеђивао да је њено веровање у духове смешно празноверје, готово победоносно рекла:

— Шта кажеш сада? Читавих годину дана нико није ни дотакао сат. А сад се огласио баш на дан очеве смрти.

Бутао сам, а онда излетео у ходник да видим шта се то догодило. Сат је висио на зиду, али нагнут на једну страну тако да се клатно зањихало и изазвало она четири откуцаја.

Можда би се Констанси више допадало да се после само неколико тренутака размишљања нисам досетио узрока „необјашњивог“ нагињања сата.

Неколико часака пре него што су се зачула она четири откуцаја која су нас тргла из сна, улицом је вероватно протутњао камион. У дрвеној кућици као што је наша то је довољно да зидови задрхте и да се сат нагне. Сасвим случајно догађај се поклатио са даном старчеве смрти.

Као и неколико пута раније, Констанса је морала да призна да за „вршљање духова“ постоји веома логично објашњење које каткада лако измакне пажњи и које је она, у овом случају, преспавала.

Бил Смит

ИНВЕНТАРИСАЊЕ ОСТРВА

За Индонезију се увек говорило да је „земља са хиљаду острва“, али нико није тачно могао да каже колико их заиста има. Међутим, недавно су завршена картографска истраживања те велике земље. Научници су пажљиво истражили сваки њен кутак и дошли до закључка да се Индонезија простире не на хиљаду, него на 13500 острва. Од њих само 6 хиљада имају називе, а насељена су 992 острва.

ли још гласније и ми смо се по неколико сати узалудно мучили да заспимо.

Констансин отац провео је с нама само неколико месеци, а онда смо, по савету лекара, морали да га пребацимо у болницу за старе и немоћне. Од тога дана престао сам да навијам сат како би нам ноћи биле тихе као некад. Иако је и Констанси сигурно лакнуло, чинило јој се да сам на неки начин изневерио старца.

— Биле, мислим да би оцу било лакше када би знао да његов сат и даље ради — рекла ми је. После неколико дана заборавила је тај безразложни осећај кривице.

Једног јунског јутра, годину дана касније, по-

ПАЛАТА СКРИВЕНА БРЕГОВИМА ГАМЗИГРАД

ЦАРСКИ ДОМ НА РАСКРШЋУ — Гамзиград је град само — по имену. Истраживања започета под руководством проф. др Драгослава Срејовића показала су да је реч о римској палати, вероватно резиденцији цара Галерија. Антички назив „царског дома“ смештеног у непосредној близини раскрснице важних римских путева у провинцији Dacia Ripensis није поуздано утврђен, али се претпоставља да је могао да гласи Romulianum. Наиме, зна се да је Галерије „угледао свет“ у провинцији Dacia Ripensis и то у области у којој се налази Гамзиград. Исто тако, зна се да је био врло везан за крај у којем је рођен, као и за мајку Ромулу по којој је, вероватно, палата и добила име.

НАЈЛЕПША, НАЈВЕЋА, НАЈРАСКОШНИЈА — Некадашња царска резиденција, 14 км западно од Зајечара, заузима простор од око 6 хектара и представља најбоље очувану, највећу и најраскошнију касноантичку грађевину у унутрашњости Балкана. По својој монументалности може да се мери једино са Диоклецијановом палатом у Сплиту. Ископавања су показала да су ово луксузно одмаралиште некад бранили бедеми ојачани са — 20 кула!

У ЗНАК ПОШТОВАЊА — О Галерију су његови савременици записали да је био врло суров и да се „прославио“ прогањањем хришћана. Али, остало је записано и то да је био вешт ратник и способан владар који је успешно обезбеђивао границе Римске Империје. Захваљујући томе стекао је велико поштовање Диоклецијана који није оклевао да тако способног војника учини својим сувладарем и наследником. Верује се да је Галерије управо по узору на Диоклецијана и саградио себи луксузно одмаралиште у којем је намеравао да живи по повлачењу с престола. У њему су биле луксузне дворане, покривени тремови, фонтане...

ДРАГОЈ МАМ

У сред висоравни, добро заштићене околним бреговима, дуго година зидала је свој град краљица Гамза. Из далених крајева доводила је робље које је градило велелепне дворе. Једном су Гамзини војници, вративши се с похода, из даленог села довели младића Велисава који се ненолино недеља раније оженио и код куће оставио невесту. Са осталим робовима и он је вадио намен за зидање краљичиног града.

Године су пролазиле. Од младића пуног снаге Велисав је постао старац. Једног дана, после 20 година робовања, на Гамзин град доведена је нова група младића да замени исцрпљене робове. Међу њима је био и Велисављев син кога напаћени отац нинад није видео. Знајући нарав живот чена робове на Гамзиграду Велисав је донео страшну, али једину човечну одлуклу: чекићем којим је ломио намен ударио је сина и тако га ослободио ропства.

Ово је само једно од многих предања везаних за давно напуштени град којем су чобани из околних села дали име Гамзиград. Занимљиво је да се, упркос најразличитијим мотивима који се преплићу у сачуваним легендама и предањима, рушевине града утонулог у зеленило означавају као седиште моћне владарне или владара. Као време њиховог нивљења и зидања града обично се наводи средњи век: чан се у неним легендама спомињу и Турци. Међутим, Гамзиград је подигнут много раније — још у 3. веку.

ЛИ РОМУЛИ

ЦЕНТРАЛНО ГРЕЈАЊЕ — Читава палата, заједно са дворанама и по петнаестак метара високим термама и осталим просторијама, грејана је са једног места. Из просторије у којој се већ почетком јесени палила ватра, кроз зидове и подове струјао је ваздух и загревао све одаје. Ондашњи градитељи били су доста практични: зидове нису директно облагали мермерним плочама већ су остављали празан простор кроз који је могао да струји топао ваздух. Овај је, опет, у тај „међупростор“ улазио кроз специјалне отворе у зиду.

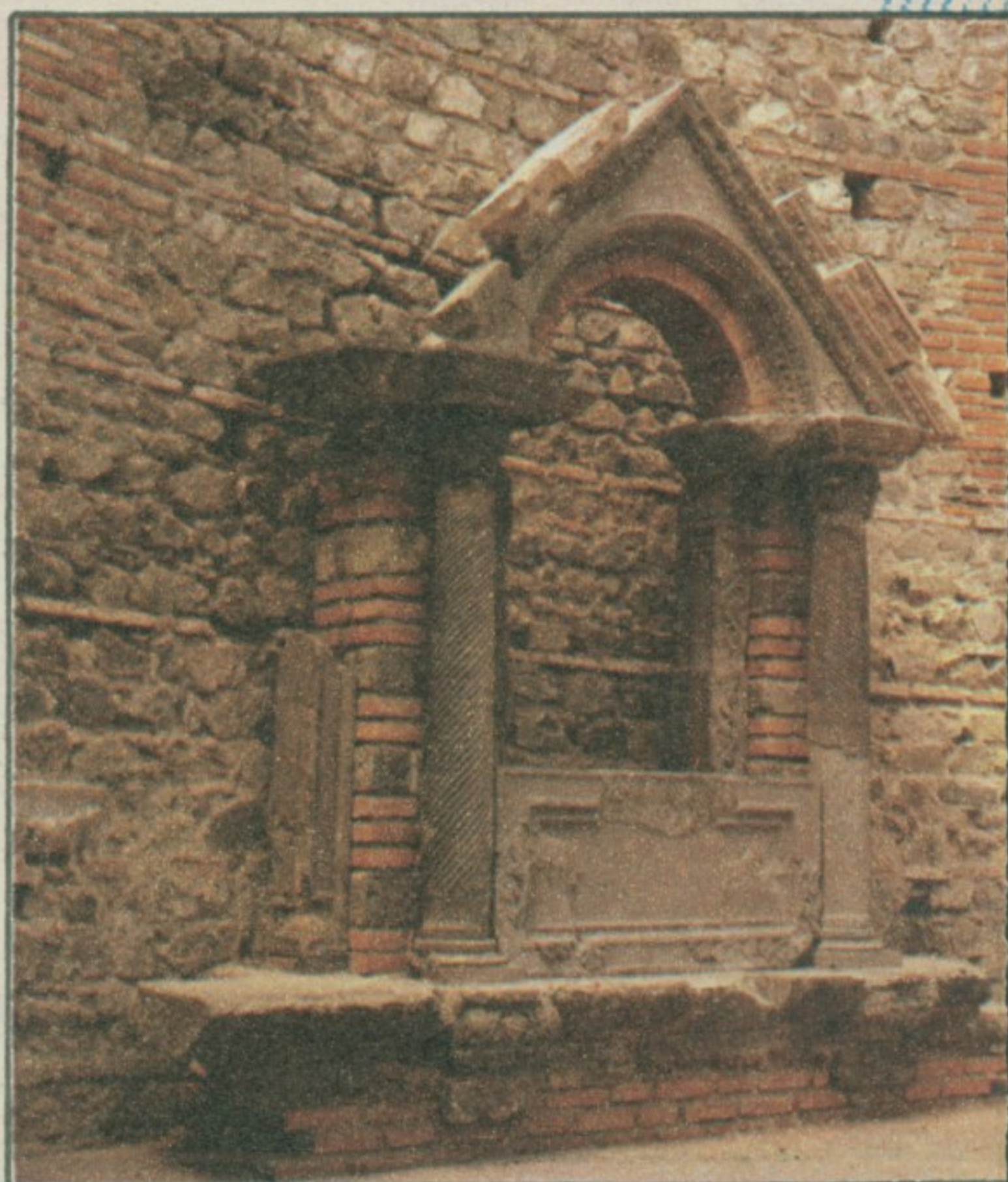

СМРТ ЈЕ БИЛА БРЖА — Галерије није доживео да се повуче у своје луксузно здање и ужива у лепоти скулптура, радова најпознатијих мајстора тог времена, и у прелепим мозаицима који спадају у најбоља остварења 3. и 4. века. Прогонитељ хришћана и цар који је Римском Империјом владао од 305. до 311. године, умро је у Сердици (Софија). Сахрањен је, како се верује, тамо где је и рођен али до данас његов гроб није откривен. После Галеријеве смрти палату је обновио и опасао новим зидовима тек Јустинијан (527—565). Убрзо после тога у ове крајеве Србије стигли су Словени, а царска палата је почела да се руши и пада у заборав.

И КУЛА МОРА БИТИ ЛЕПА

Сматра се да су куле биле високе око 30 метара и при врху украшене двоструким низом аркада. Делови неких од њих остали су сачувани до данас што је и омогућило њихову реконструкцију. Иначе, куле су биле зидане од камена и опеке што им је давало сликовит изглед.

СУДАР У ВАЗДУХУ

НАРЕЗУЈЕМ ДА ИСКОЧИШ

У једној војној вежби америчке ратне авијације, која је одржана 28. марта 1978. године, учествовао је и Дејв Фаулер, тридесет четворогодишњи пилот на ловачком авиону Ф-5Е. На висини од 10.700 метара, негде изнад Мексичког залива, Фаулер је почео да пикира вратоломно повећавајући брзину свог авиона. Изненада, на висини од 6.700 метара нешто је свом силином ударило у пилотску кабину. Фаулер се збуњено осврнуо да види шта се дешава, али га је налет леденог ветра скоро оборити са седишта. У том тренутку авион се налазио на висини од 5.800 метара.

Када се прибрао од првог шока, Фаулер је схватио шта се десило. Стакло на пилотској кабини, дебело готово два сантиметра, распрело се у судару са неким предметом из ваздуха. На несрећу, неколико парчића поломљеног стакла пробило је Фаулерове заштитне наочаре и озбиљно му повредило десно око. Обневидео од крви која му се сливала низ лице пилот је за моменат изгубио команду над авионом.

Већ у следећем тренутку инстинктивно се сагнуо према командној табли. Повукао је ручицу за гас да би смањио брзину и палцем активирао ваздушне кочнице. Затим је преко свог радио-одашљача почео упорно да понавља: „Мејдеј, Мејдеј!“, што је по међународној летачкој конвенцији означавало позив у помоћ.

КРВ У МАСКИ ЗА КИСЕОНИК

Капетан Меклауд, вођа ескадриле, примио је Фаулерове сигнале. Схвативши да је пилот у опасности, одмах је, вођен радарском контролом са земље, кренуо у помоћ. Када је после неколико минута приметио оштећени авион, повећао је брзину и ускоро је летео скоро паралелно са Фаулером.

Иако је размак између два авиона износио свега три метра, Фаулер је једва разазнавао обриси Меклаудовог авиона.

— Можеш ли ишта да видиш? — забринуте се распитивао вођа ескадриле. Заглушен фијукањем ветра Фаулер је морао да се напрегне да би чуо Меклаудов глас.

— Скоро ништа — довикнуо је, покушавајући да руком обрише згрушану, већ залеђену крв са својих поломљених пилотских наочара.

Пипајући, Фаулер је на

КАДА ЈЕ МЕКЛАУД УГЛЕДАО ОЗНАКУ ЗА ПОЧЕТАК ПИСТЕ, ЊЕГОВ И ФАУЛЕРОВ АВИОН НАЛАЗИЛИ СУ СЕ НА 60 МЕТара ОД ТЛА. ЛЕТЕЛИ СУ ПАРАЛЕЛНО И ГОТОВО СЕ ДОДИРИВАЛИ КРИЛИМА.

командној табли пронашао дугме одашљача и јавио бази у Еглину да му је авион оштећен. Контролор Фредерик Гардел одмах је алармирао аеродромску службу, ватрогасну и болничку екипу. Одложено је спуштање свих авиона који су се налазили у близини, и предузете су све мере предострожности за принудно слетање ловца Ф-5Е. Одређено је да авион слети на писту број 30 дугачку 3.700 метара.

У међувремену, Фаулер је и даље од Меклауда примао инструкције за лет. Али, на висини од 4.500 метара десило се нешто непредвиђено. Фаулерова маска за кисеоник, која је такође била оштећена, престала је готово сасвим да пропушта кисеоник и све више се пунила крвљу. Пилот је једва успевао да дође до даха и обузимала га је све јача вртоглавица. Очајнички је покушавао да спусти авион на мању ви-

сину где ваздух није толико разређен, али је већ у следећем тренутку почео да губи свест.

Меклауд, који је свог друга будно држао на оку, приметио је да се у кабини ловца Ф-5Е нешто догађа. Фаулерова глава потпуно је клонула на командну таблу, а пилот није показивао знаке живота.

— Издржи још мало, Дејв! — повикао је Меклауд покушавајући да га охрабри. Звук његовог гласа пренуо је Фаулера. Поново је узео у руке команде авиона и почео да се спушта постепено одузимајући гас.

За непун минут оба надзвучна авиона нашла су се на свега 1.200 метара од земље. Меклауд је са зебњом у срцу посматрао повређеног пилота.

ВЕОМА ОПАСНО СПУШТАЊЕ

— Фаулеру — обратио му се ауторитативним гласом — наређујем ти да одмах активираш падобран и искочиш из авиона!

Фаулер га није послушао.

— Покушаћу да спустим авион — одговорио је одлучно. — Само, неопходна ми је твоја помоћ.

И тако су оба авиона наставила опасан лет.

Када је Меклауд дао Фаулеру инструкцију да спу-

сти точкове, још су се кретали брзином од 400 км/ч.

— Надам се да ће све бити у реду — довикнуо је повређени пилот свом вођи. — Мислим да ће ми највећу тешкоћу представљати да тачно одредим растојање авиона од тла. Било би добро кад би могао да ме последњих 60 метара стално обавештаваш о положају апарата.

Да би Меклауд могао овако да га води, било је потребно да његов авион буде у истом нивоу са Фаулеровим све док се не нађе на свега два метра од тла. Иако је овакав маневар био изузетно опасан, искусни пилот није ни тренутка оклевао.

— Не брини, Дејв, спуштаћемо се заједно и ти ћеш у сваком тренутку знати своју висину.

Када је Меклауд угледао ознаку за почетак писте, оба авиона су се налазила на 60 метара од земље. Летели су сасвим паралелно, а њихова крила делила су свега три метра.

На метар и по од тла Меклауд је морао да се одлепи од Фаулера. Пристиснуо је папучицу за гас и поново узлетео. Оставши без вође, Фаулер је покушао да се потпуно прибере и употреби све своје знање и вештину да би успешно атерирао. Пажљиво је уздигао предњи део авиона и точковима ударио о писту. Авион се затресао и поскочио. При другом додиру писте авион је поново одскочио, али је трећи покушај успео. Точкови су снажно ударили о бетон и наставили да рулају пистом.

ОРДЕН ЗА НАЈСМЕЛИЈЕ

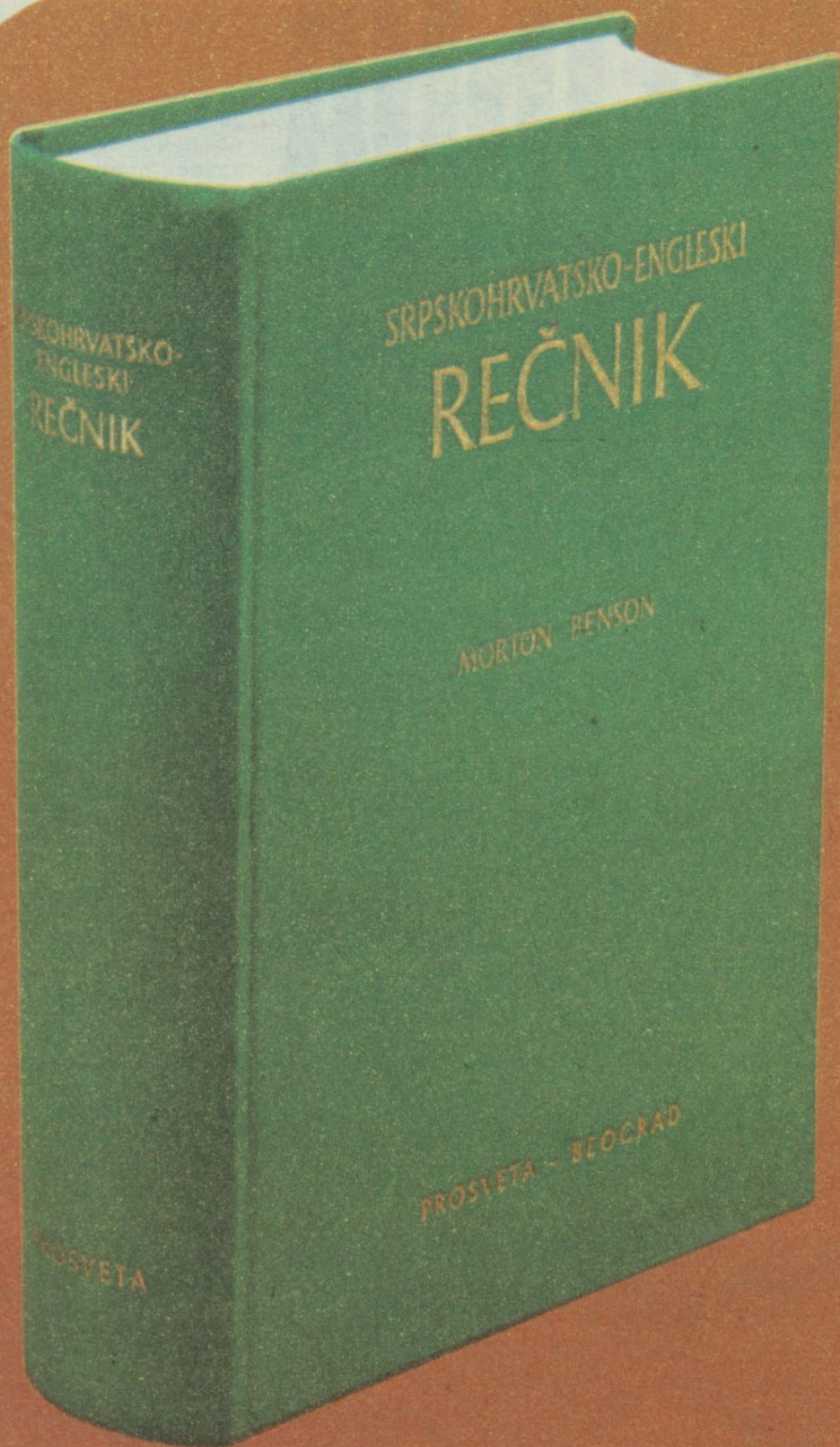
Међутим, авион се још кретао брзином од 225 km/h Фаулер је знао да писта број 1, на коју је принудно слетео, није дугачка и да се на њеном крају налази густа шума. Морао је што пре да смањи брзину како би се зауставио пре краја писте. Повукао је ручицу која је требало да активира падобран за кочење, али падобран се није отворио. Пилот више није имао избора. Ризикујући да блокира точкове и изазове експлозију гума, почео је да кочи.

Неким чудом, до експлозије није дошло и авион се зауставио на неколико метара од шуме.

После овог вештог атерирања Фаулер је провео више недеља у болници. За своје храбро дело у којем је жртвовао живот да би спасао авион, одликован је специјалним орденом који се додељује само најсмелијима и најпожртвованијим пилотима.

М. Ш.

Мортон Бенсон

СРПСКОХРВАТСКО – ЕНГЛЕСКИ РЕЧНИК

После веома доброг пријема на тржишту, а такође и у стручним круговима, Просвета — Београд и University of Pennsylvania — Филадельфија, објављују друго издање овог дела које излази проширено и допуњено са око 10 одсто новог језичког фонда. Речник садржи преко 60.000 главних речи и више од 100.000 израза и идиома те представља први идиомски речник српскохрватског језика са енглеским тумачењем. Базирајући се на лексици којом се служе образовани Југословени српскохрватског језичког подручја као језику дневне штампе, Речник даје оба облика, екавски (источни) и ијекавски (западни). Посебна пажња је у новом издању посвећена основној терминологији различитих области као што су лингвистика, право, природне науке, школство, политичке науке, војне науке, спортови, кулинарство, хотелијерство и остало. Посебна пажња у овом издању је посвећена политичко-економским терминима који су ушли у употребу после усвајања Устава 1974. год., као на пример друштвени договор, друштвено-политичка организација, друштвено-политичка заједница, орган самоуправне радничке контроле, основна организација удруженог рада, проширена репродукција, самоуправни интересна заједница, самоуправни споразум, заједница осигурања итд. Унети су и најважнији термини који се сада употребљавају у школству: додатна настава, допунска настава, образовно-васпитни рад, усмерено образовање, заједничка основа итд. Систематски напор је уложен да се пружи још потпунији опис оба језика додавањем више јединица из британске варијанте енглеског и из западне варијанте српскохрватског. Формат: 16,5 x 24 cm. Повез: цело платно. Страна 870. Цена у претплати: 500 динара

ГОВОРИТЕ ЛИ СТРАНЕ ЈЕЗИКЕ?

«Просвета» вам нуди и велики избор речника и уџбеника за самостално учење страних језика

1. Ристић-Симић, ЕНГЛЕСКО-СРПСКОХРВАТСКИ РЕЧНИК 300.—
2. Кангра, НЕМАЧНО-СРПСКОХРВАТСКИ РЕЧНИК 250.—
3. Шнерљ, Аленсић, Латновић, СЛОВЕЧАЧНО-СРПСКОХРВАТСКИ РЕЧНИК
4. Др Љиљана Михаиловић, ЕНГЛЕСКИ У 100 ЛЕКЦИЈА 120.—
5. Др Ђорђе Живановић, ПОЉСКИ У 100 ЛЕКЦИЈА 120.—
6. А. Шпис — Б. Гавела, РУСКИ У 100 ЛЕКЦИЈА 120.—
7. Милан Шаре, ФРАНЦУСКИ У 100 ЛЕКЦИЈА 120.—
8. Др Алојз Шмаус, НЕМАЧКИ У 100 ЛЕКЦИЈА 120.—
9. Др Станко Шнерљ, ИТАЛИЈАНСКИ У 100 ЛЕКЦИЈА 120.—
10. Др Н. Стипчевић и Е. Franchi, ОСНОВИ ИТАЛИЈАНСКОГ ЈЕЗИКА, универзитетски уџбеник 114.—

Све се ове књиге могу купити у «Просветиним» и другим књижарама, или поручити директно од «Просвете», Београд, поштански фах 555.

Непотребно препратити

Место и датум

Издавачка радна организација «Просвета»
11001 Београд, Добрачница 39
Поштански фах 555, телефон 631-631

Преплаћујем се на СРПСКОХРВАТСКО-ЕНГЛЕСКИ РЕЧНИК за професора Мортон Бенсона по претплатној цени од 500 динара.

Наведени износ обавезујем се исплатити:

а. Одмах, у року од 3 дана по пријему «Просветине» уплатнице са 3% попустом, тако да ћу платити свега 475 динара.

б. У 3 месечних рата, по 100 динара, почев од наредног месеца, увек са уплатницама добијеним од «Просвете».

Поручујем следеће књиге из данашњег огласа (навести назив књиге): _____ у укупном износу од _____ динара.

Наведени износ обавезујем се исплатити:

а. Одједном по узвешању уплатења поштом приликом пријема књиге са 3% попустом.

б. На отплату најмање рата 100 динара у 3 месечних рата, почев од наредног месеца, са 3% трошкова на име књиге, почев од наредног месеца, увек са уплатницама добијеним од «Просвете».

У случају спора надлежан је I општински суд у Београду.

(Име, име оца и презиме)

(Застањено, назив и телефон радне организације, ако је купач у радном односу)

(Број поште, место, адреса и телефон у страни)

Овај радни организације, за пензионера чек од пензије, ако се купује на отплату.

Саопремени потпис, бр. л. к. ЈСМП

САЧЕКАЈТЕ «ПРОСВЕТИНЕ» УПЛАТНИЦЕ!

просвета

60

ГОДИНА

Одлучила је присебност:
**ЉУБИНКО
ВУКОМАНОВИЋ**

Машиновоћа је лежао на кревету затворених очију. Тако му је годило. Био је будан. Из дворишта се чуо глас његове жене Сиде како грди децу због неког несташлука. Повремено, кроз отворен прозор допирало је и „стругање“ цврчака из баште. Кућа у којој је железничар живео са породицом налазила се у предграђу Краљева.

Идиличну атмосферу нагло је нарушио ујкави глас службеног позивара.

— Је л' Љубинко ту?

Машиновоћа се трже. Чим се појавио на вратима, позивар се хитро нашао пред њим.

— Мајсторе, радиш ноћас! Смена ти почиње у 18 часова. Потпиши да сам ти јавио!

Машиновоћа је протествовао: радио је читаве претходне ноћи. Али, није вредело, позивар је позивар, ко њега шта пита, он само извршава наређење руковођа маневре.

Било је поподне 14. августа 1941. године.

САСТАНАК НА ЛОКОМОТИВИ

Идући трома према железничкој станици тридесет четворогодишњи машиновоћа Љубинко Вукомановић предао се мислима. У железничком чвору у Краљеву почео је као сељаче из оближњег села Сирче, ту је изучио занат, ту је положио испит за машиновођу маневре, ту се осећао као код куће. А онда је почео рат.

ПОГИБЕЉНА КОМПОЗИЦИЈА

Акција коју је Окружни комитет замислио граничила се с немогућим, али се од ње није одустало.

Погана сорта, имао је Љубинко често обичај да каже за Немце. Мада се није много разумевао у војну стратегију, брзо је схватио због чега су држали под будним надзором железнички чвор и зашто је уз сваког нашег радника или службеника на железничкој станици, секцији за одржавање пруге, ложионици за летеће справке или окретници обавезно био и по један њихов официр или војник не рачунајући стражаре. Пругом преко Краљева свакодневно су се

кретали транспорти са ратним материјалом за немачке трупе у Грчкој и даље у Северној Африци.

Показавши пропусницу, Љубинко је ушао у станични круг. Службеник одговоран за транспорт објаснио му је на којој ће локомотиви да ради, а онда шапнуо да сачека са поласком.

Не схватајући о чему се ради, машиновоћа га је зачуђено погледао и без речи послушао. Ложач Никола Дугановић већ је бацао угаљ и повећавао пару.

Није прошло више од неколико минута, а на локомотиву су се попели отправник возова Благоје Боговац и руковалац маневре.

МАШИНОВОЋА ЈЕ ПРИСТАО

Љубинко се лецну. Није слутило на добро. Никада није започињао шихту на такав начин. Боговац га је

неколико тренутака одмеравао. Најзад је започео:

— Слушај, Љубинко, ниси члан Партије, али знамо да си пре рата имао сукобе са властима. Одлучили смо да учествујеш у акцији коју ћемо да изведемо кад падне мрак. Зато смо и „наштимовали“ да радиш ноћас. Партизанима је потребно оружје. Окружни комитет је начинио план да га узмемо Немцима из фабрике вагона!

Машиновоћа је заустио нешто да каже, али је Боговац наставио:

— Први део плана је извршен: у композицији празних вагона коју ћеш да извучеш налазе се и три пуна муниције и оружја; то су наши људи средили и то је у реду, остаје...

Боговац није завршио јер га је Љубинко прекинуо.

— Ви сте луди! Три вагона нису три кутије шибца! Зар Немцима испред носа да то однесемо! А контрола? Знате и сами да ни птица не може овуда да прелети непримећена!

Уследило је објашњење да ће све ићи нормалним, уобичајеним путем и да се баш на тај адут рачуна. Испланирани су и детаљи. Потребно је само мало среће приликом контроле. Буде ли немачки официр приликом прегледа нешто приметио, машиновоћа и ложач ће искочити из локомотиве и побећи.

Као од брега одваљен, Љубинко се окренуо према

Николи. Очекивао је да нешто каже, али је ложац ћутао.

— Добро! — сложио се машиновођа.

Окупљени на локомотиви остали су још неколико минута договарајући се о појединостима, а потом разишли.

До мрака је руковалац маневре просто измишљао посао Љубинку како Немци не би ништа приметили. Машиновођа је маневрисао по колосецима горе-доле, одвлачио једне, довлачио друге вагоне, формирао композиције... Минуту су пролазили. Немци су стреличили за ситницу — за три вагона муниције одраће ме живог ако ме ухвате — био је убеђен, али није хтео да одустане.

ОД БЕЖАЊА НЕМА ВАЈДЕ

План Окружног комитета одиста је био једноставан. После капитулације старе Југославије све оружје које је краљева војска положила, као и оно прикупљено по тадашњим фабрикама и складиштима, транспортовано је у круг фабрике вагона у Краљеву. Испражњени вагони одвожени су потом у индустријски колосек према селу Адранима иза града. То су обављали машиновође-маневристи. Први део акције да се три вагона оружја и муниције не истоваре, био је, дакле, већ изведен. Остало је само да се они у оквиру композиције празних вагона извуку на станицу где је немачки официр вршио контролу, а одатле на отворену пругу.

У ствари, то је била једина слаба тачка плана, али се рачунало на поспашност официра и његову површност и лежерност при прегледу у касним вечерњим часовима.

Управо о томе је разговарао машиновођа Љубинку са ложацем док је гурао композицију из фабричког круга према железничкој станици. Није знао где су пуни вагони, али је био спреман да стави руку у ватру да су прикачени после другог вагона од локомотиве. Далеко напред, на степеништу челног вагона, стајао је руковалац маневре и фењером лавао машиновођи уобичајене маневарске знаке.

Што су били ближе станици, Љубинка је све више обливао зној. Сливао му се низ лице, врат, груди.

— Глава нам је у торби! — добацио је ложац. — Ово је погубљена композиција! Од бежања нема вајде, да знаш, стићи ће нас мачи после десет метара!

Када је теретњак стигао пред станичну зграду, руковалац маневре мирно је отишао да позове немачког официра. Гунђајући нешто на рачун рата и мира којег нема ни дању ни ноћу, о-

фицир је једва устао са столице и лењо изашао напоље. У стопу га је пратио саобраћајни контролор који се повоздан додворавао Немцима.

Преглед је започет од челног вагона. Руковалац маневре предано је отварао сваки и при том намерно петљао испрпљујући на тај начин официрову пажњу. Љубинко је грозничаво размишљао. Можда ће Немци да одустане од контроле. Не. Настављао је и даље.

Како се преглед одужио, а официр није стигао ни до половине композиције, машиновођа је решио да заигра на психолошку карту. Као да је у великој нервози љутито се раздварао са локомотиве:

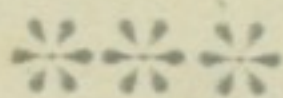
— Шта чекамо толико! Хоћемо ли да спавамо овде!

Затим је, као љутито, одмахнуо руком, покренуо локомотиву и кренуо.

Немачки официр био је збуњен, али није реаговао. Вероватно је и њему дојадило да даље завирује у вагоне.

Видећи да Љубинко повећава паре, руковалац маневре је брже-боље скочио на степенице вагона. Композиција се убрзо изгубила у мраку. Љубинко ју је зауставио иза тунела код Живка Марића рампе и по други пут те вечери се запрепастио: много руку чекало је са неколико коњских и волујских запрега да истовари и превезе „плен“.

У два вагона било је оружје и муниција, у трећем брашно.

Немци никад нису сазнали за ову акцију. Благоје Боговац је данас пензионер. Љубинко Вукомановић такође. Живи у Краљеву. Ложац Никола Дуганић није имао среће — погинуо је за време масовног стрељања у Краљеву.

М. Тодоровић

НЕОБИЧНА ЗАНИМАЊА

ПЕТКО

Аутомобил је вратоломном брзином јурио кроз ноћ. Одједном, фарови осветлише неку велику воду. Возач је покушао да кочи, али прекасно. Кола су почела да тону, а он је још седео унутра грчевито стежући волан.

Тонуо сам сувише дуго

Ово је сцена из најновијег трилера који је недавно почео да се снима у Великој Британији. Човек који у свом великом бјуику тоне у мочвари зове се Питер Брејхем и један је од најпознатијих каскадера у Енглеској.

Ево како Брејхем описује овај догађај:

„Режисер је желео да снимим како кола полако тону, док се межурићи ваздуха појављују на површини воде. Рекли су ми да је мочвара у којој бјуик треба да потоне дубока десетак метара и да ће, чим сцена буде снимљена, два рониоца сићи на дно да ме извуку из кола. За случај да се десим нешто непредвиђено, кола су била покривена картонским кровом, а ја сам са собом понео боцу с кисеоником.

Ушао сам у ауто, упалио мотор и кренуо. Није прошао ни минут а бјуик се већ нашао у води. Тонуо сам све дубље и дубље, а онда ми се одједном учинило да нешто није у реду. Тонуо сам сувише дуго.

Брејхем није оклевао. Пробио је картонски кров бјуика и са боцом за кисеоник на леђима почео да се пробија кроз мутну воду. При том се трудио да изрони што даље од места на којем су кола потонула, да не би омео снимање.

Када је изашао на суво, каскадер је заобишао е-

— ВЕШТ КАСКАДЕР МОЋЕ УВЕК ДА ИЗБЕГНЕ 95 ПРОЦЕНАТА ОПАСНОСТИ, А ОСТАЛИХ 5 ЈЕ РИЗИК СА КОЈИМ МОРА ДА СЕ РАЧУНА — КАЖЕ НАЈБОЉИ КАСКАДЕР ВЕЛИКЕ БРИТАНИЈЕ ПИТЕР БРЕЈХЕМ.

кипу сниматеља и пришао им иза леђа. Зачудо, нико га није приметио. Још увек у шоку Брејхем је посматрао њихова као креч бела лица која су нетремице посматрала место на којем се велики бјуик изгубио. Два рониоца одмах су скочила у воду, али су се после неколико минута вратили на површину објашњавајући да су кола потонула сувише дубоко и да не могу да их нађу.

„Чуо сам како неко каже да је са мном све савршено“, прича Брејхем. „Одједном сам се осетио потпуно беспомоћним. Да сам чекао да ме они спасу, вероватно бих заувек остао на дну мочваре. Бјуик никада није пронађен.“

Жива бунтиња

Питер Брејхем има 42 године и већ дуго се бави овим опасним послом. Учествовао је у многим филмовима и ТВ серијама, а најпознатији је по својој вратоломној вожњи и дублирању у вешто инсценираним тучама. Био је дублер многих славних глумаца, међу којима и Џона Вејна и Оливера Рида.

Када је у филму „Бранингем“ Џон Вејн требало да у својим колима пређе преко покретног моста који се баш у том тренутку отварао, Брејхем је возио уместо њега. У филму „Небески јахачи“ висио је из хеликоптера држећи се само за танко уже и

тако летео кроз ваздух пуних 200 метара.

У свом дугогодишњем послу Брејхем је неколико пута постајао и „жива бунтиња“. У Ли Марвиновом филму „Повика на ђавола“ горео је скоро читав минут пре него што је скочио са палубе брода у море. Најдуже сам горео у једној сцени у којој се стављало на пробу тзв. „несагориво одело“, сећа се овај познати каскадер. „Сцена је трајала равно минут и 35 секунди. Када човек почне да гори, сваки секунд му изгледа као вечност“.

Посао каскадера скопчан је с многим опасностима. Он од човека изискује не само велику храброст, већ и изузетну спретност. Када глумац заборави своју улогу, сцена се једноставно поново снима, али свака каскадерска грешка може да буде кобна. Брејхем ипак тврди да је његов посао сличан сваком другом.

„Нема ничег цемсбондовског у мени“, каже Брејхем. „Многе сцене у којима каскадери дублирају глумце изгледају много опасније него што заиста јесу. Вешт каскадер може у свакој прилици да избегне 95 одсто опасности. Осталих пет процената је ризик са којим он увек рачуна“.

Ових 5 процената донели су Брејхему славу и напимах „вође“ међу 140 каскадера колико је данас регистровано у Енглеској. Он је основао Удружење британских каскадера.

БИМ И БУМ

BAVALU

СТРИП

СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

ПОШТО СУ РАСКРИЛИ ГАНГ-СТЕРСКУ ДРУЖИНУ, ДЕТЕКТИВИ ВАТАРДИ И ЖЕЖЕН КРЕНУЛИ СУ АВИОНОМ ЗА ЕВРОПУ...

ОСАМ ДАНА У ЊУЈОРКУ НИЈЕ МНОГО, АЛИ ДОВОЉНО ДА СЕ ЗАЖЕЛИМ ПАРИЗА...

ОСАМ ДАНА ЖИВЕО СИ КАО ФИТИСКА ЗВЕЗДА, А САД СЕ ЖАЛИШ...

ЗА ВРЕМЕ ИНТЕРВЈУА ЗА ТВ НИЈЕ ИЗГЛЕДАЛО ДА TI ЈЕ ДОСАДНО...

ТОГ ЧАСА У ЈЕДНОЈ ВИКЕНДИЦИ НА ЈЕЗЕРУ ЧЕСАНКУМ...

АХ, ТА ТВОЈА ТЕЛЕВИЗИЈА?

АХ, TI И ТВОЈЕ ПЕЧАЊЕ?

ПА ОВАМО САМ ДОШАО ДА ПЕЧАМ, А НЕ ДА ОДМОР ПРОВЕДЕМ ГЛЕДАЈУЋИ ОНЕ ТЕЛЕВИЗИЈСКЕ ПАЈАЦЕ?

ХМ?

НАЈЗАД ЈЕ БАНДА КРАДЉИВАЦА ДИЗАЈНАТА УНИШТЕНА, И ТО ЗАХВАЉУЈУЋИ ДВОЈИЦИ МЛАДИХ ДЕТЕКТИВА...

НА ОДМОРУ НЕГУ ДА ВИДИМ НИ НОВИ НЕ НИ... ШТА??

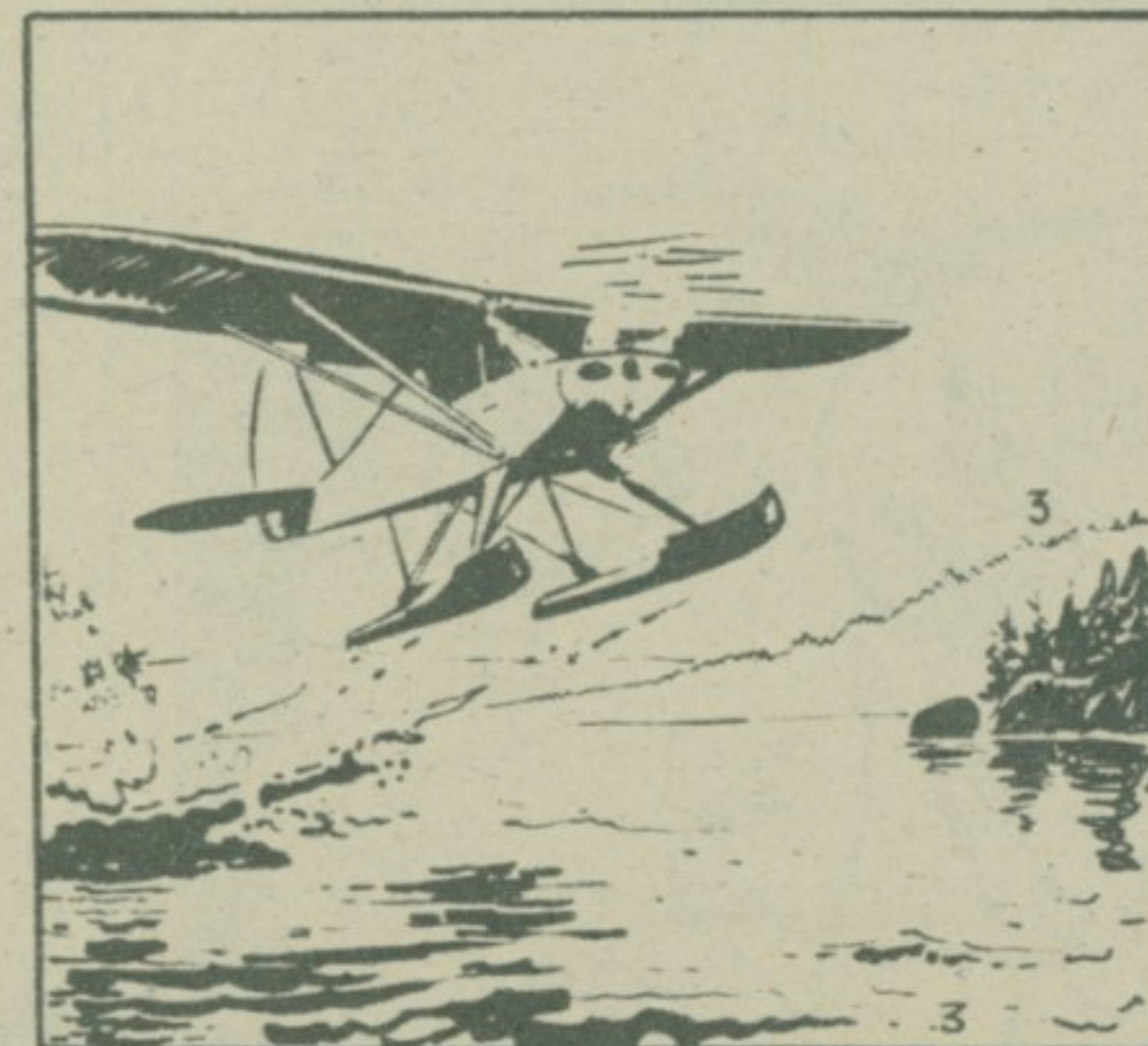

1446/1

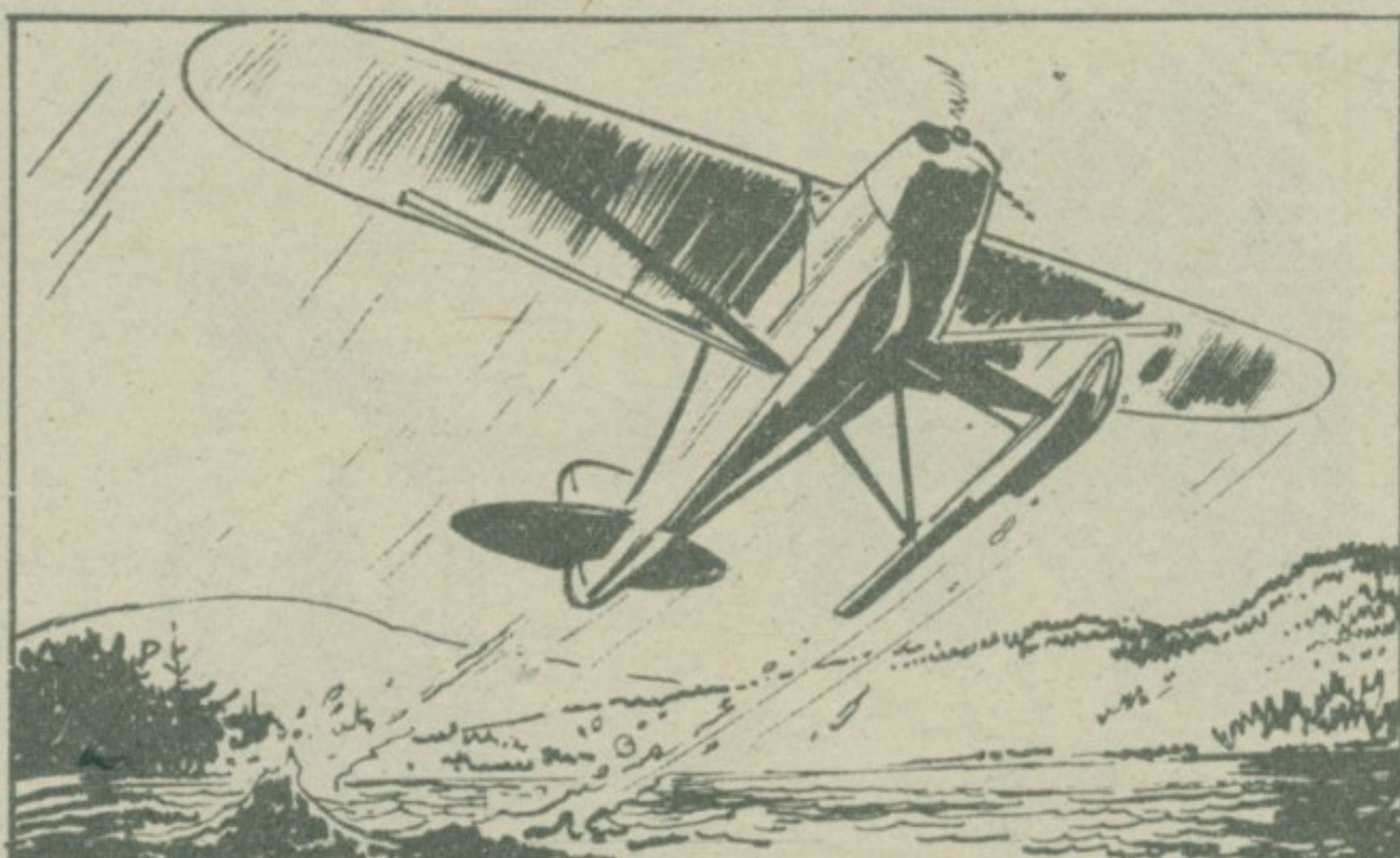
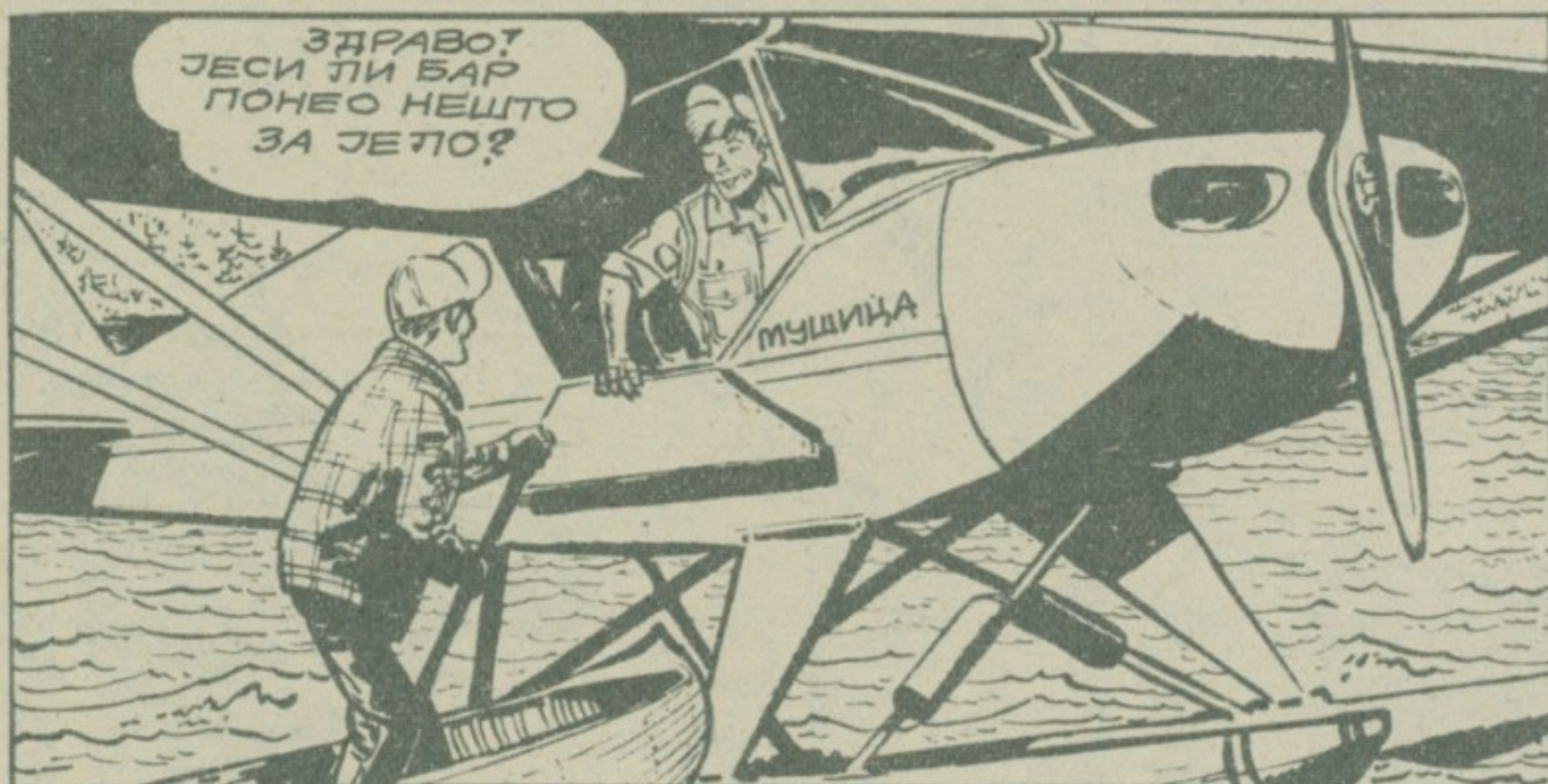
СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

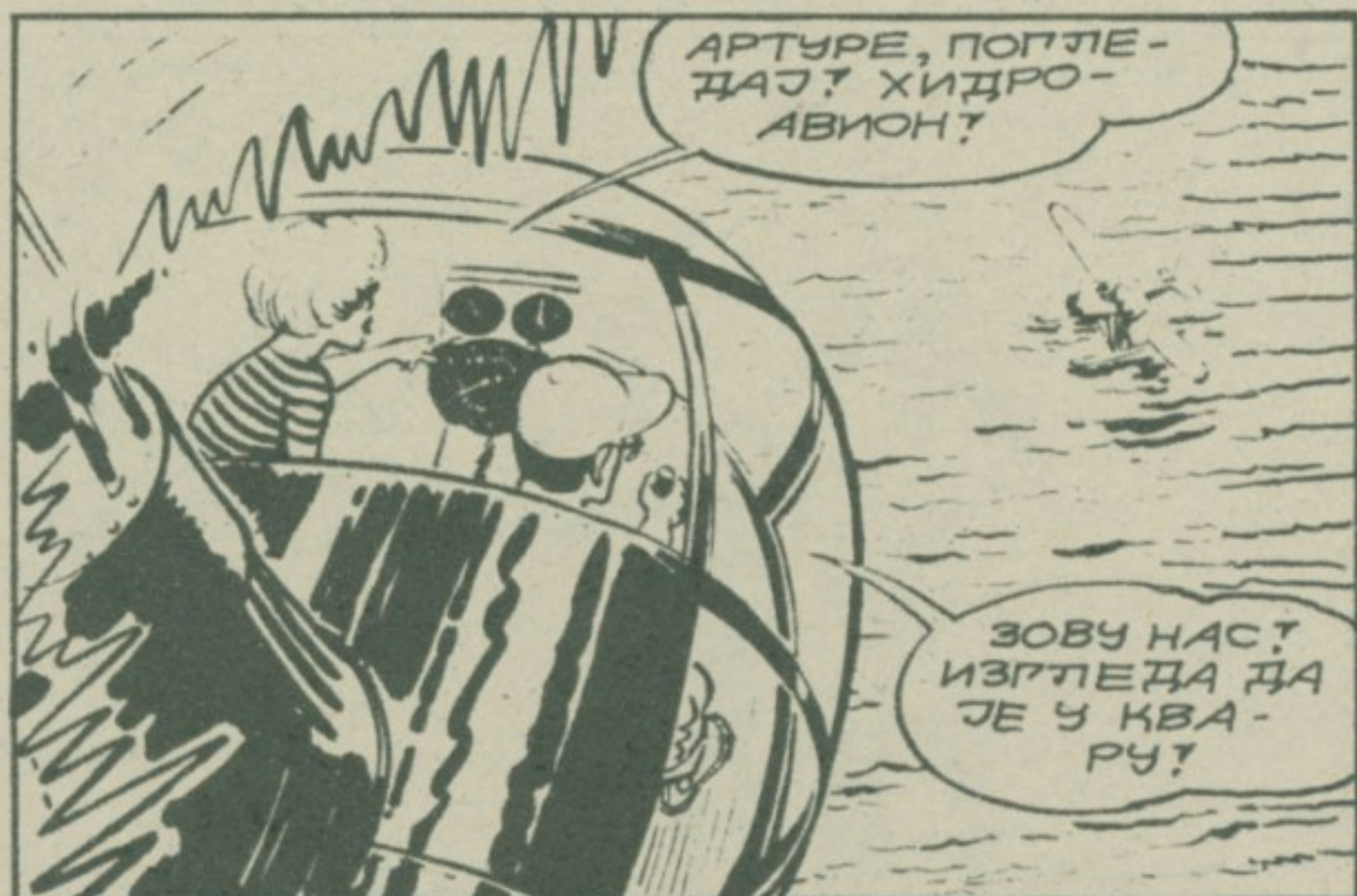
СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

СЛУЧАЈ НЕСТАМОГ АРХЕОЛОГА

СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

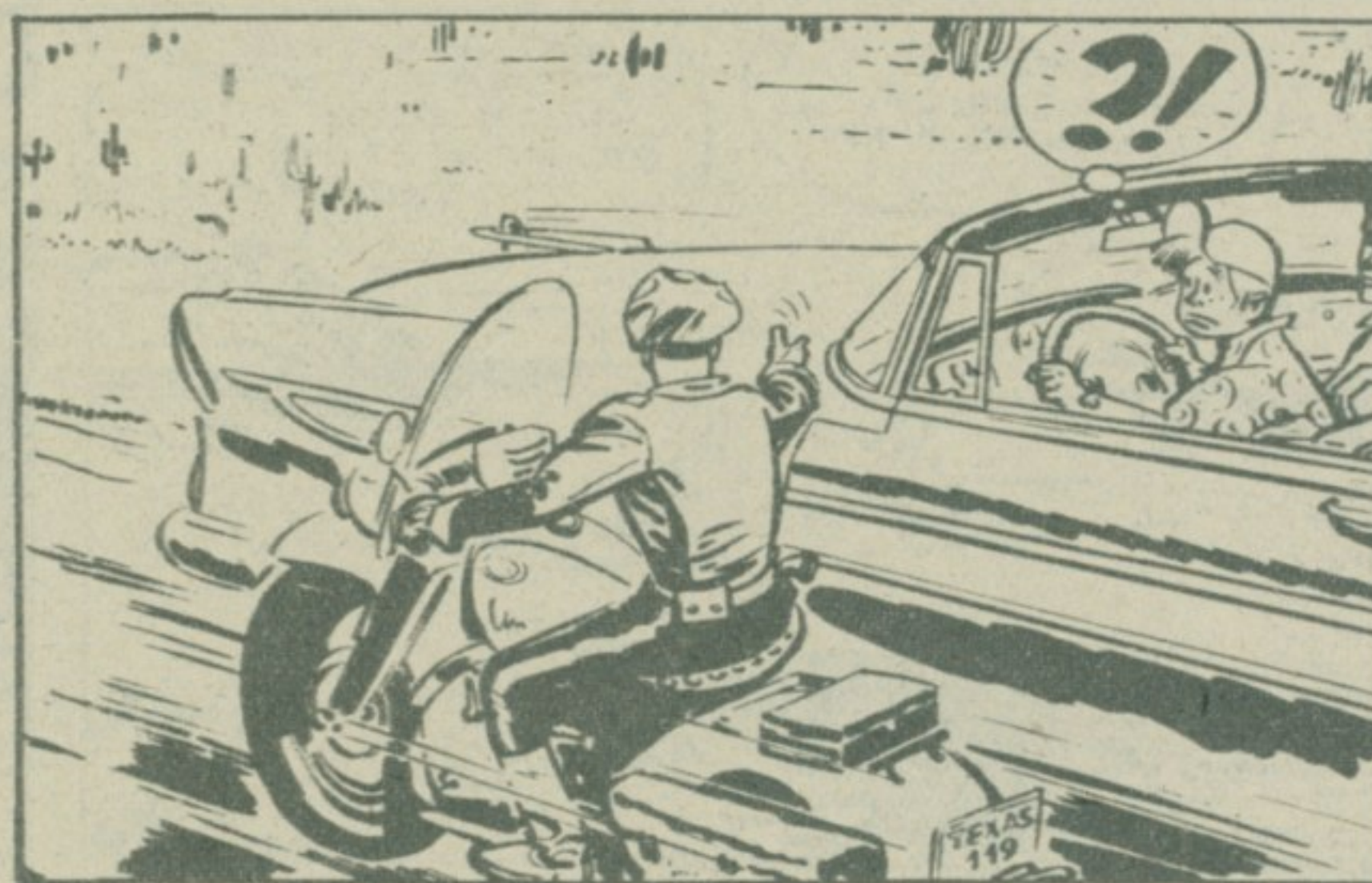
СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

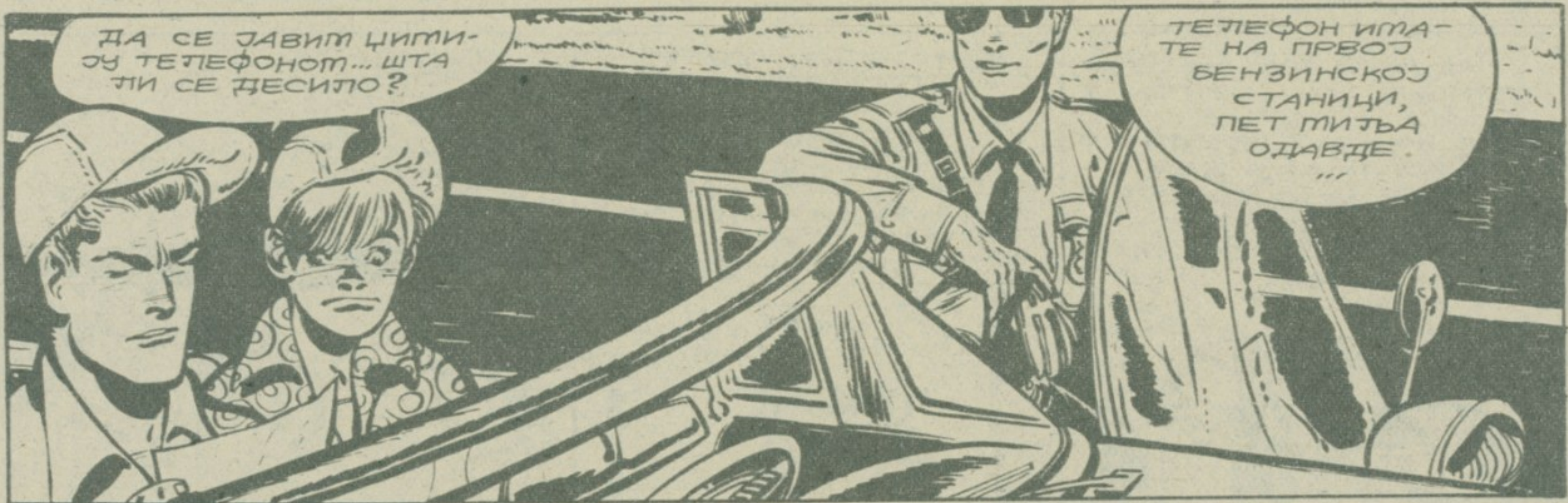
СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

СЛУЧАЈ НЕСТАМОГ АРХЕОЛОГА

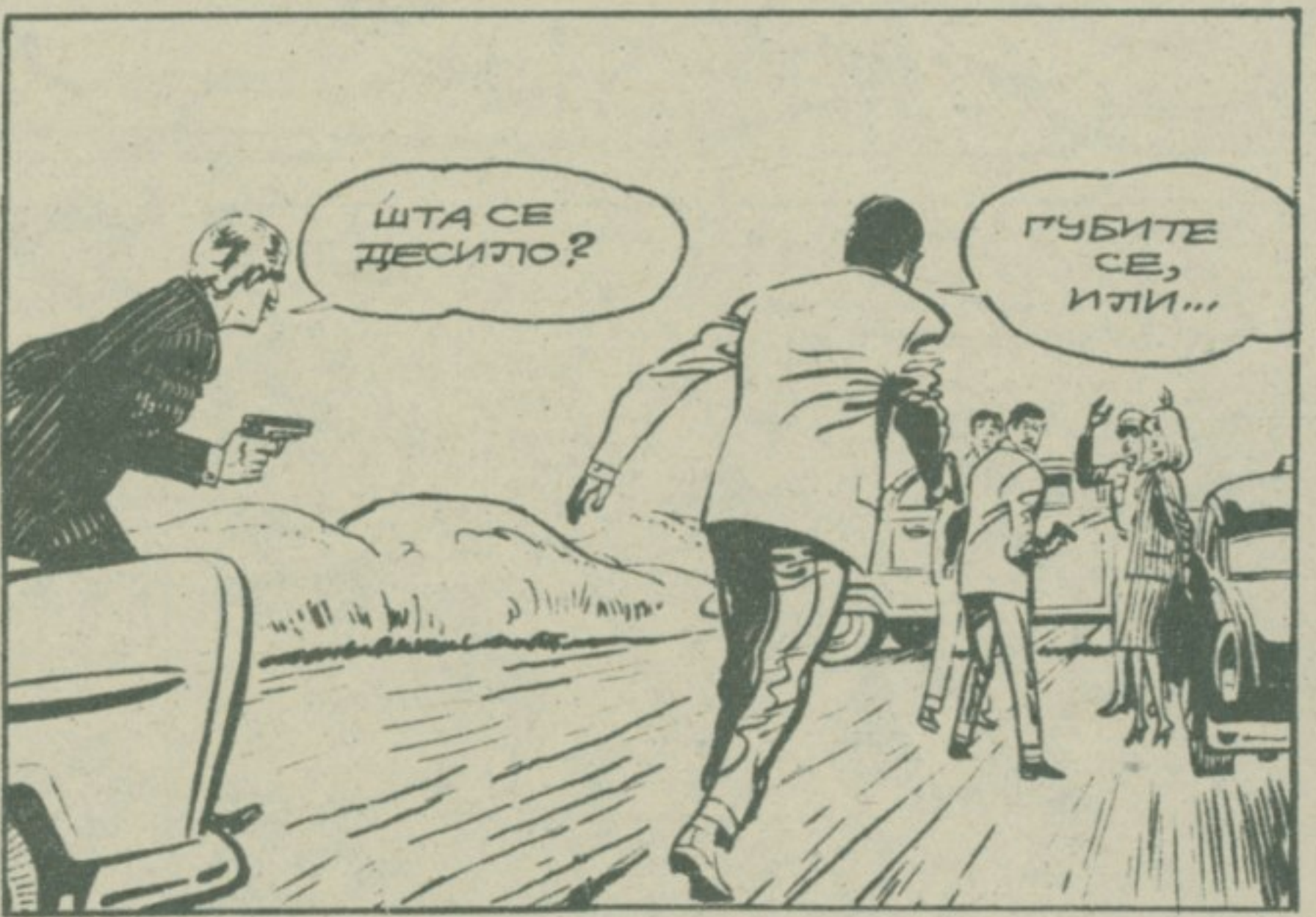
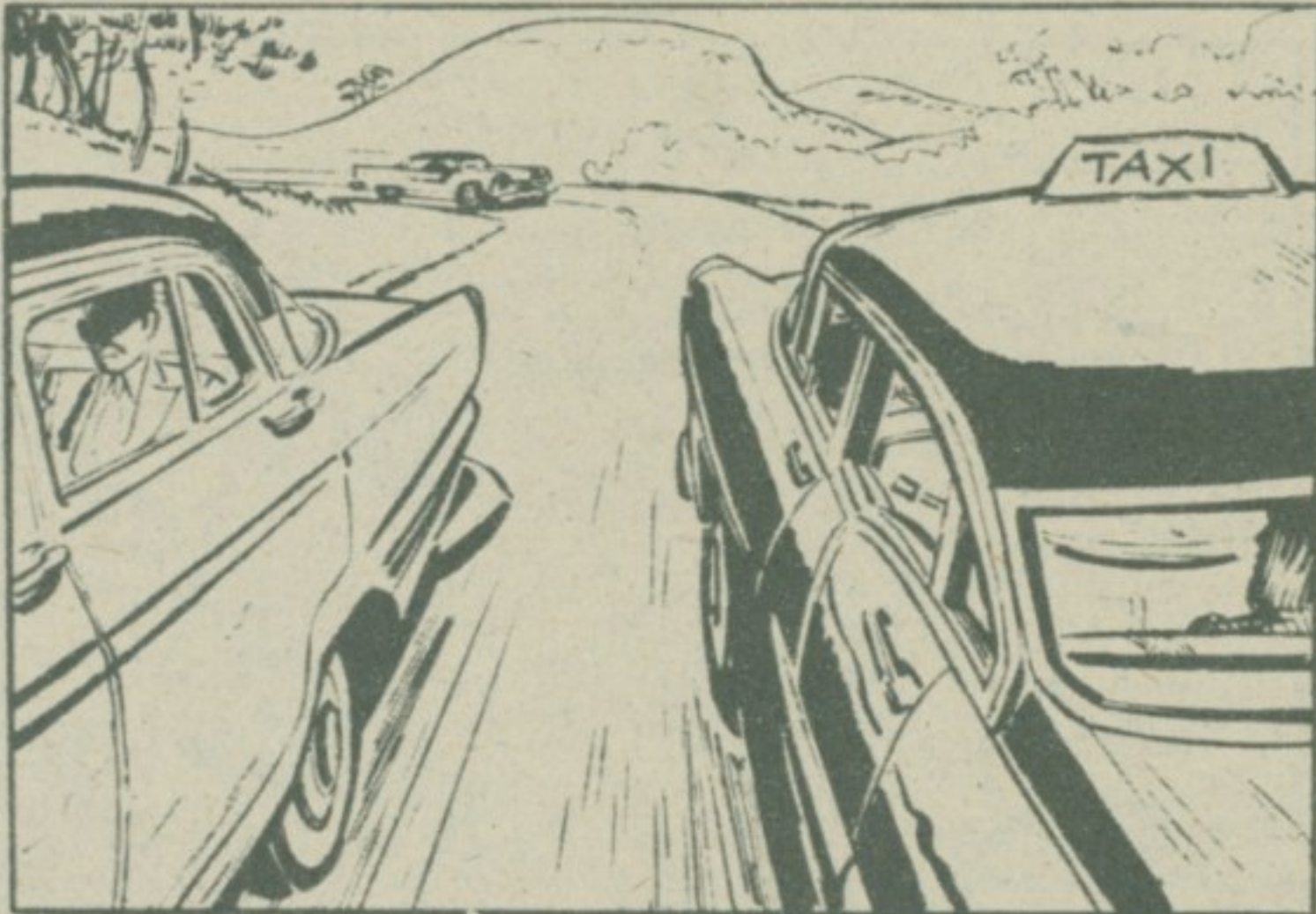
СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

СЛУЧАЈ НЕСТАЛИОГ АРХЕОЛОГА

СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

СЛУЧАЈ НЕСТАМОГ АРХЕОЛОГА

СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

НАСТАВАК У СЛЕДЕ-КЕМ БРОЈУ

СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

ГОСПОДИЦА БАРНЕС ЈЕ У НАШИМ РУКА-
МА И ЗА ЊЕН ОТКУП ТРАЖИМО
МИЛИОН ДОЛАРА

ЗАШТО НЕ
ДЕСЕТ
МИЛИО-
НА?

ДЕТЕКТИВ ВАТАРДИ РАЗГОВАРА СА ШЕ-
ФОМ БАНДЕ КОЈА ЈЕ ОТЕЛА АМЕРИКАНКУ
БАРНЕС КОЈА У МЕКСИКУ ТРАГА ЗА НЕСТА-
ЛИМ УЈАКОМ, АРХЕОЛОГОМ...

ЗАТО ШТО БЕ ЈОЈ ОСТАТИ
ЈОШ ЈЕДАН МИЛИОН? ТА-
МАН ДА ОСЛОБОДИМО И УЈАКА?
ТО ЈЕ ПОШТЕНО, ЗАР НЕ??

ПОТРЕБАН НАМ ЈЕ ПОС-
РЕДНИК ЗА ОВАЈ ПОСАО
... НУДИМ ВАМ ДЕСЕТ
ОДСТО...

НИЈЕ
ПОШЕ ПОКУ-
ШАТИ...

МОГЛИ БИСТЕ ДА
ДОБИЈЕТЕ САГЛАС-
НОСТ БАРНЕСОВЕ ДА
СЕ ТАЈ ИЗНОС УЗМЕ
ИЗ БАНКЕ... ПРИСТА-
ЈЕТЕ?

НИШТА НЕ КАЖЕТЕ?
КРОЗ ДВА ДАНА БЕ-
ТЕ МИ ОДГОВОРИТИ,
АЛИ ОНДА НЕЋУ
БИТИ ОВАКО ПО-
ПУСТЉИВ...

ДО ВИЂЕЊА? УЗ-
ГРЕД ДА ВАС ОБА-
ВЕСТИМ ДА САМ ОВУ
ВИЛУ „ПОЗЛАТИО“ НА
ДВА-ТРИ САТА... СОП-
СТВЕНИК ЈЕ НА
ОДМОРУ...

МАЛО КАСНИЈЕ...

МОРА ДА ЈЕ
ВЕЛИКИ НИТ-
КОВ КАД ТАКО
ОТВОРЕНО
НАСТУПА...

ПРЕОСТАЈЕ МИ ДА
ПОЛИЦИЈИ ДАМ ЊЕ-
ГОВ ОПИС...

ЖЕЖЕН МЕ ЧЕ-
КА У КУЕРНАВА-
КИ...

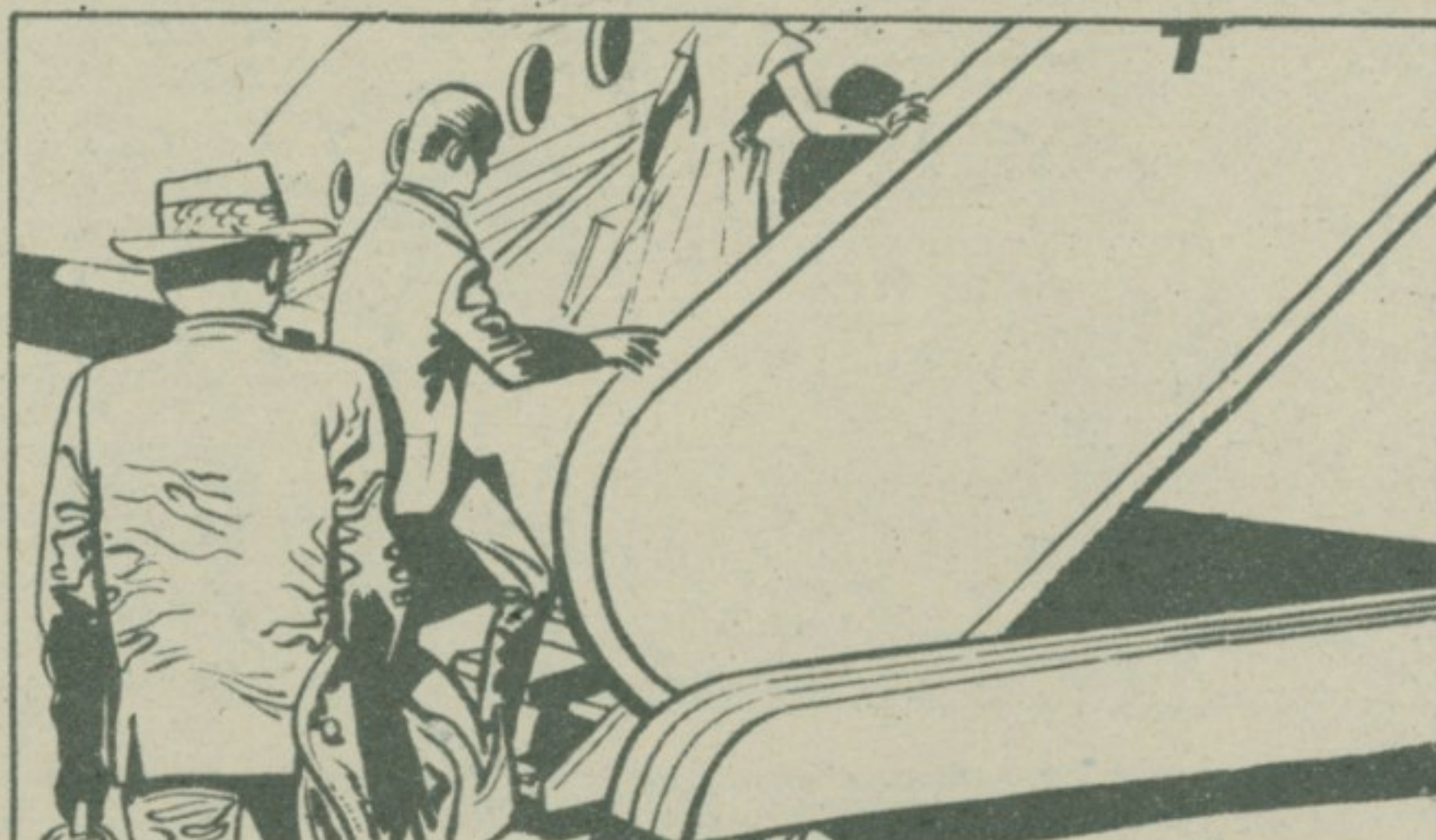
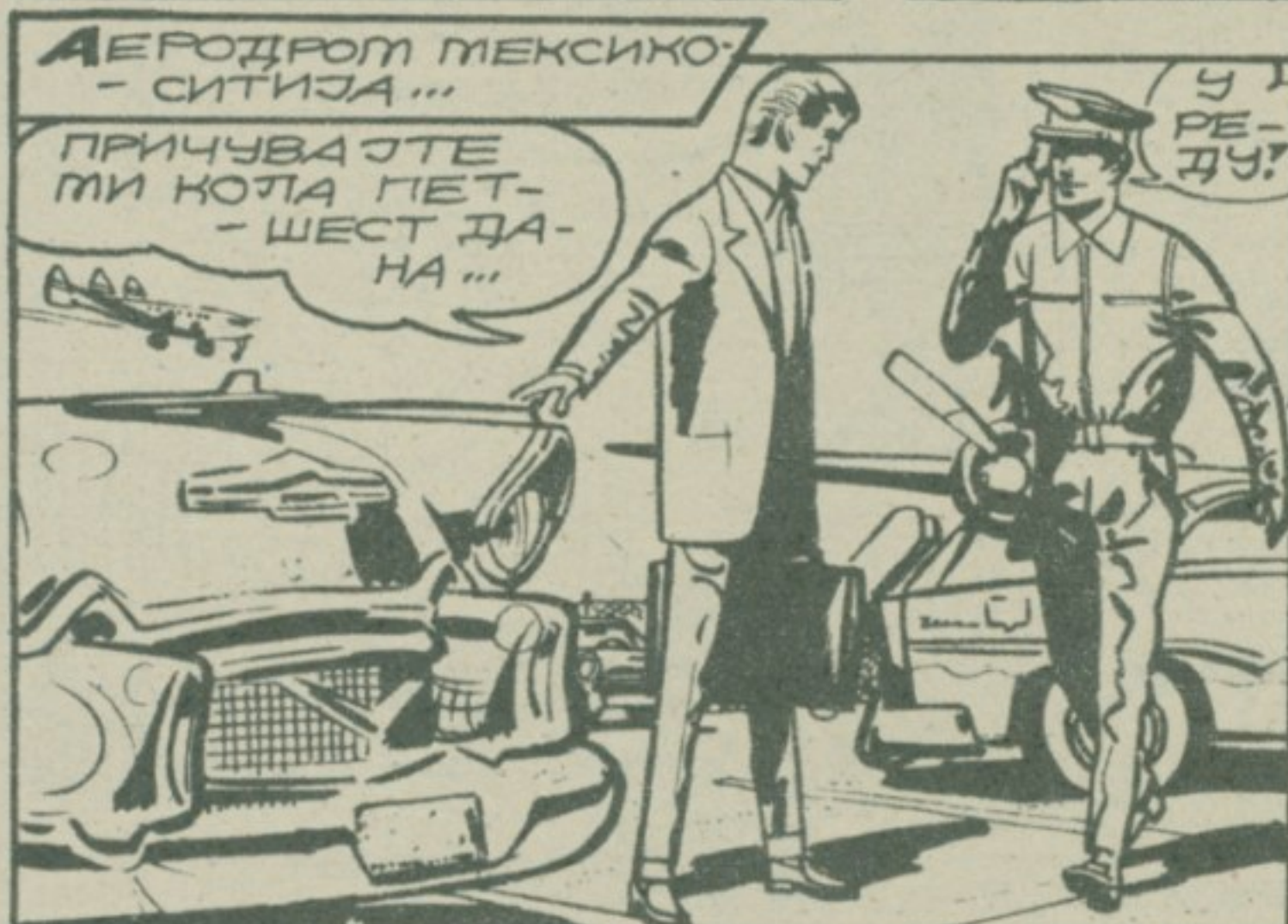
ГЛЕ, ИЗИШАО
ЈЕ, А НИ РЕЧ
НИЈЕ ОСТА-
ВИО...

ОХ?

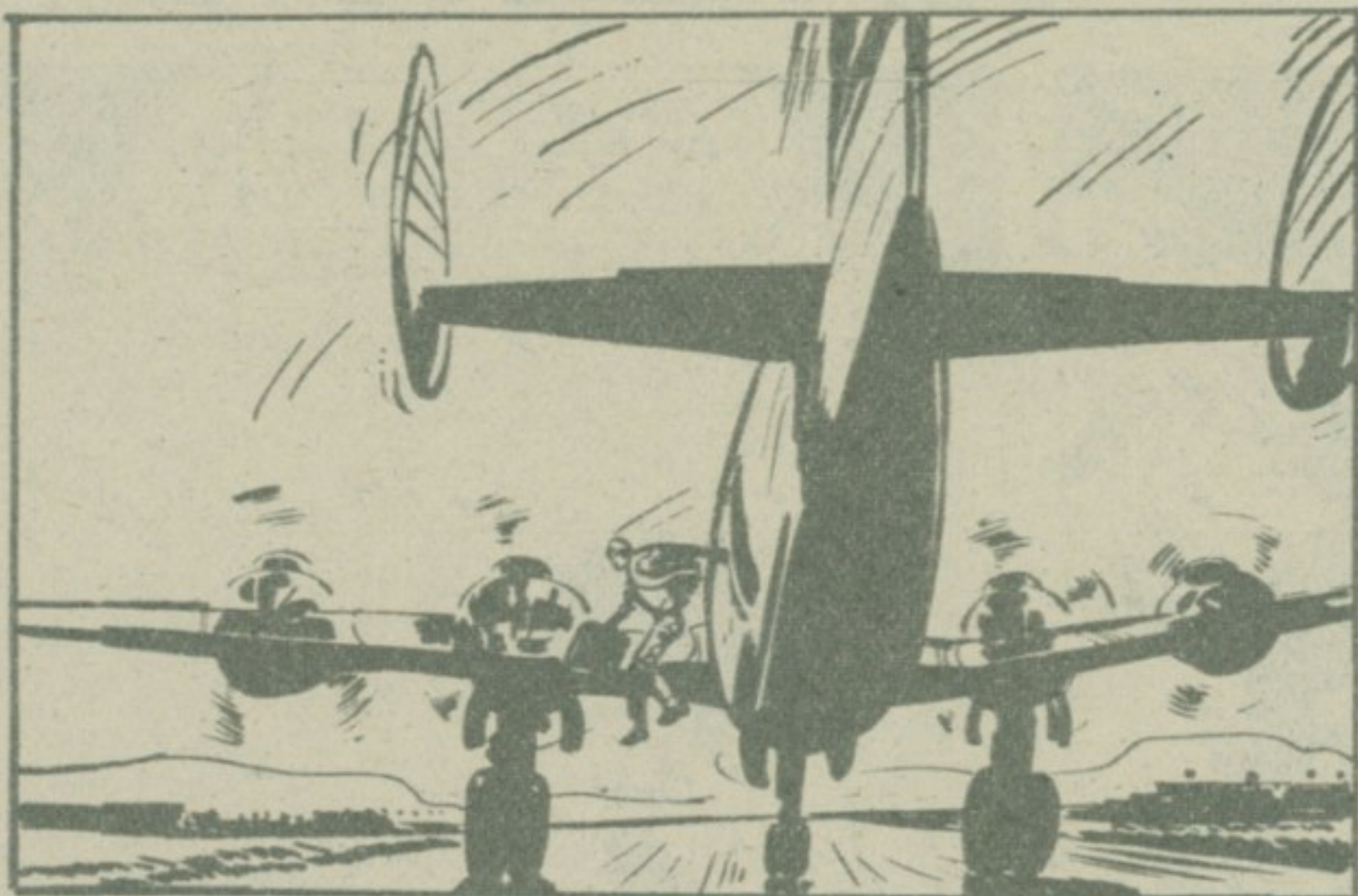
СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

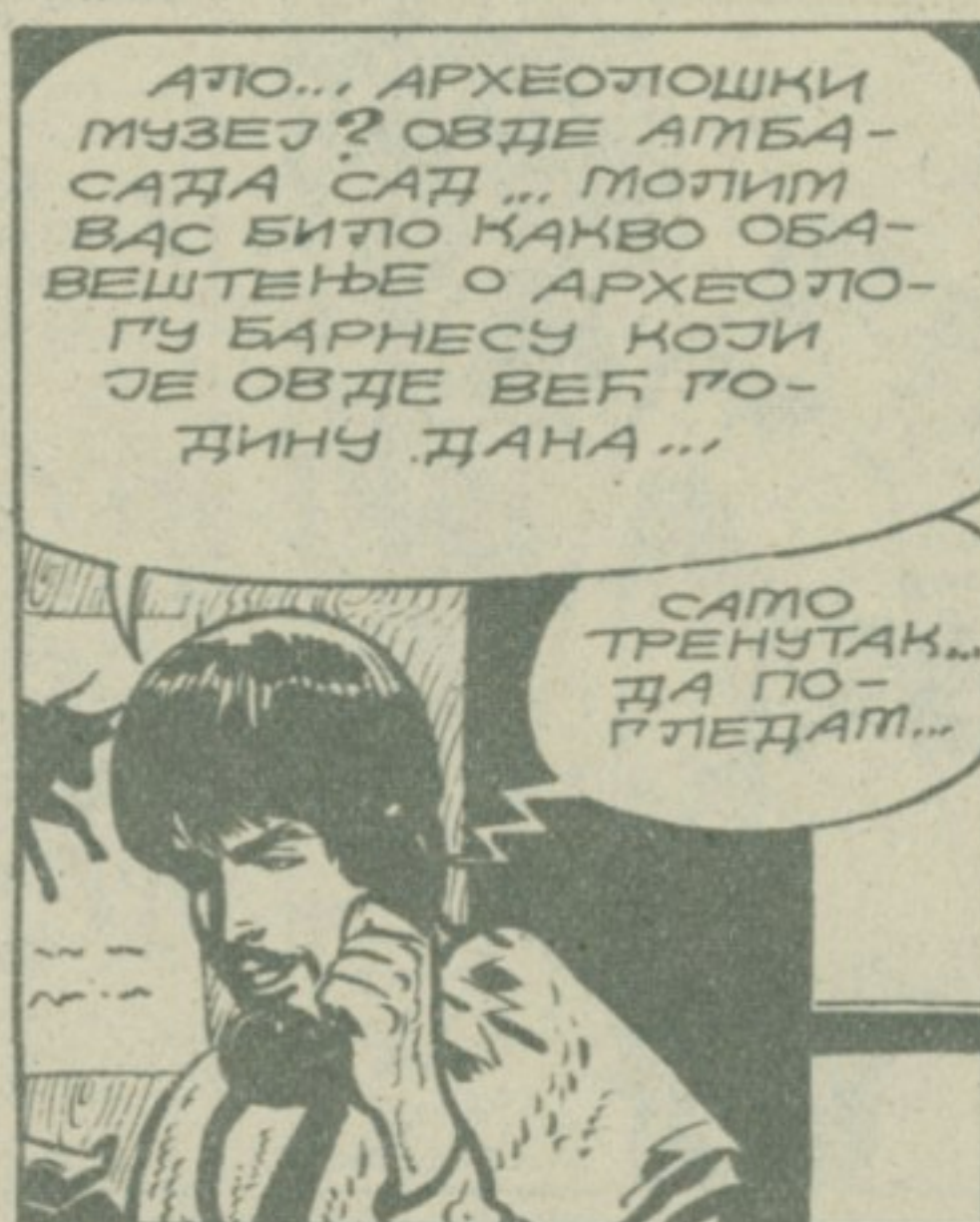
СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

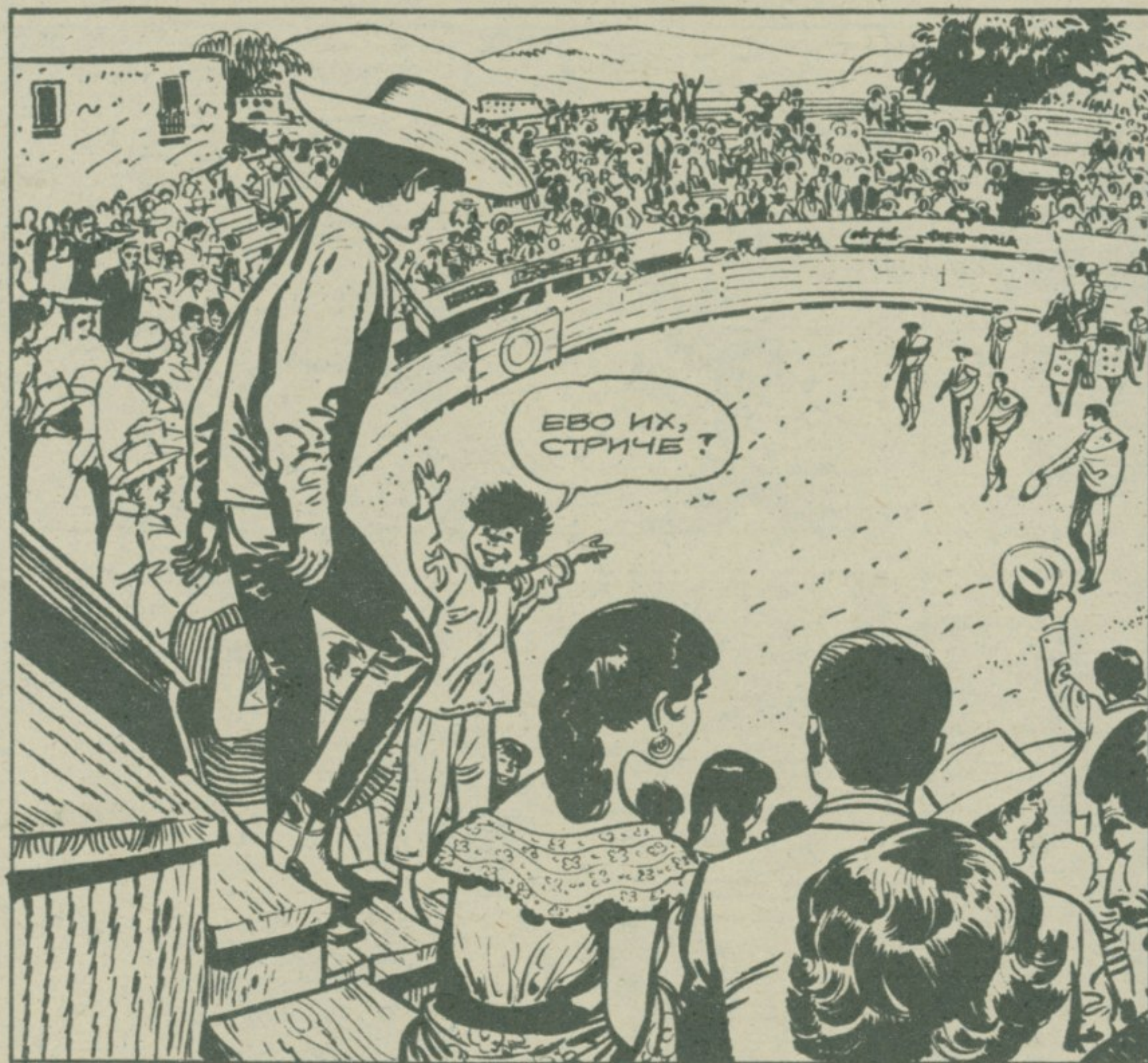
СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

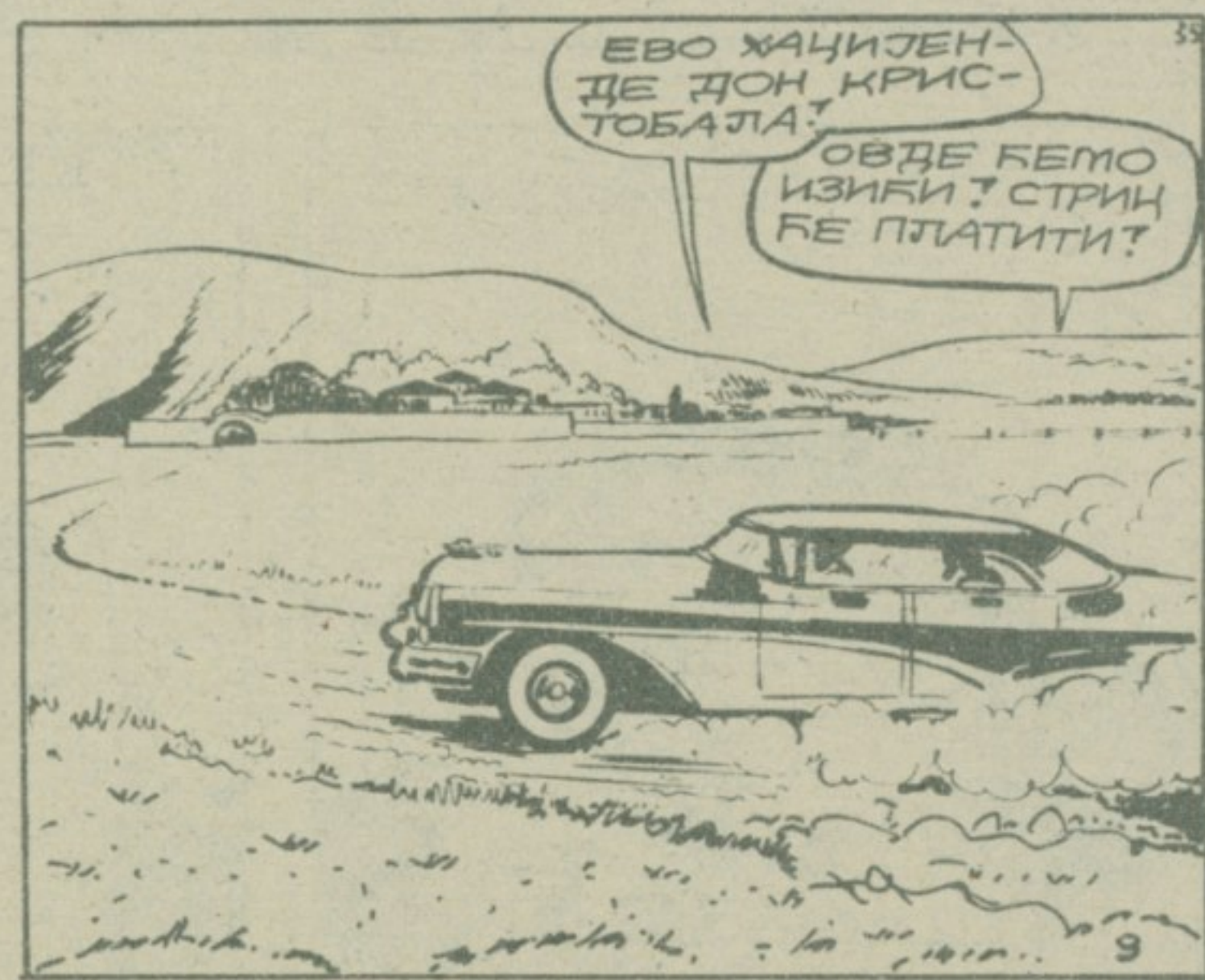
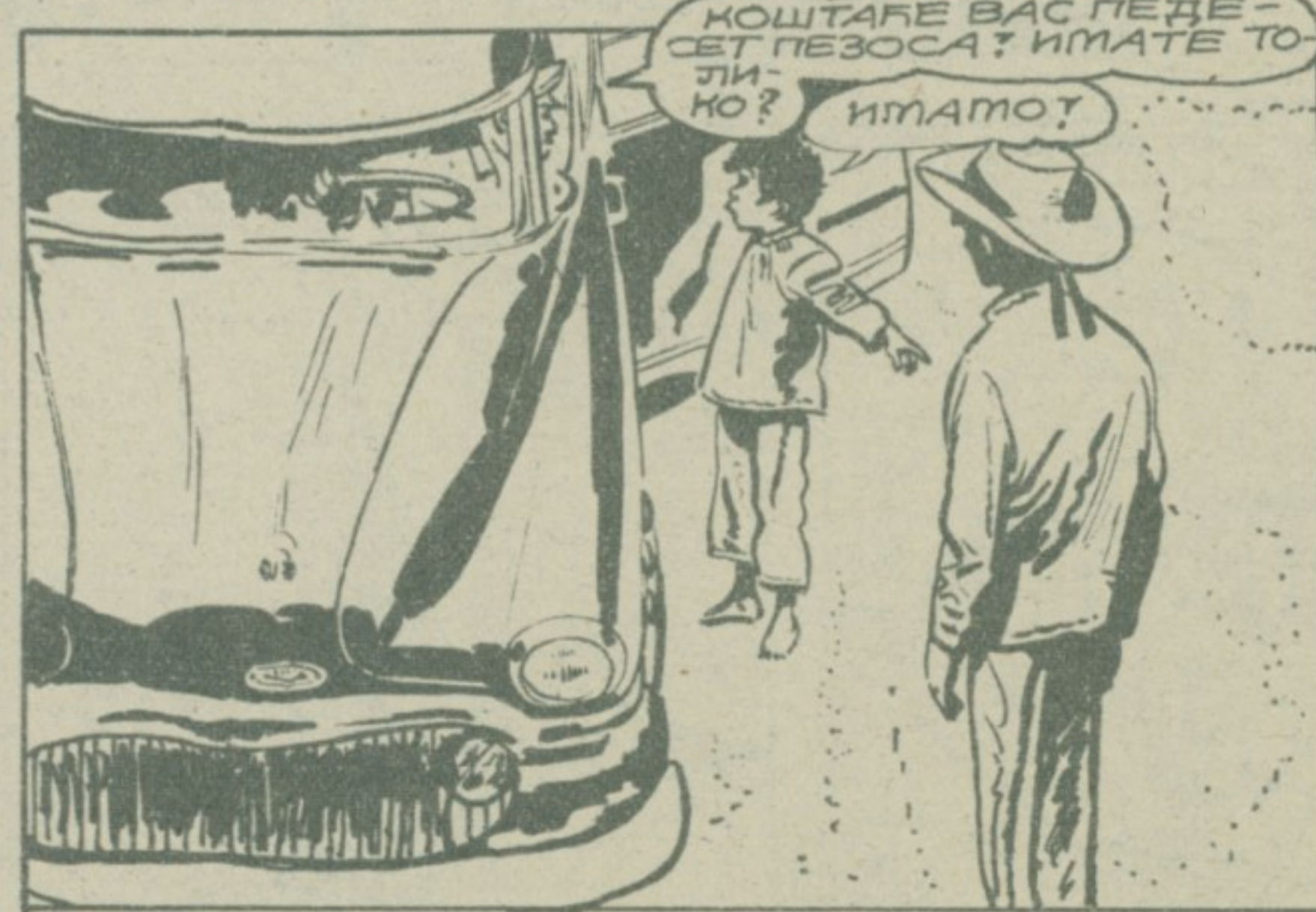
СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

ЈЕДАН ЧАС КАСНИЈЕ...

У РЕДУ? УЗИМАМ
ВАС... ТРИСТА ПЕЗО-
СА ЗА ОБОЈИЦУ, СТАН
И ХРАНА, СТАНОВАЊЕТЕ У
ПАВЛОВИЋ СОБИ? ТА ДАН-
ГУБА СЕ НЕЋЕ ПОЈА-
ВИТИ ДВА-ТРИ
ДНА...

МОЖЕТЕ ОДМАХ ДА ПОЧ-
НЕТЕ? ПОЗАДИ ЈЕ ТРАК-
ТОР КОЈИ ТРЕБА ДОБРО
СРЕДИТИ?

СТРИЦ
И ЈА ВАМ СЕ
ЗАХВАЉУ-
ЈЕМО?

ЧУВЕЧЕ...

НАЈЗАД? УСПЕО САМ
ДА СРЕДИМ
ОВО ЧУДО?
ГДЕ ЛИ ЈЕ
ЕУЗЕБИО?
ДВА ЧАСА
ГА НЕМА?

ДОБРО ВЕ-
ЧЕ, СТРИЧЕ?
ПРОЊУШКАО
САМ УНАОКО-
ПО И НИСАМ
ГУБИО
ВРЕМЕ
...

СВИ СУ СЕ ВРАТИ-
ЛИ СА КОРИЋЕ?
САДА СЛАВЕ И
КРОЗ ЈЕДАН ЧАС СВИ
БЕ БИТИ МРТВИ
ПИЈАНИ...

ОТКРИО САМ И КО-
РАТ С КОЊИМА?
ДВА САМ ДОВЕО И
САКРИО? ТРЕБАЊЕ
НАМ
ВЕЧЕ-
РАС?

ЕУЗЕБИО,
ТИ СИ НЕ-
ВЕРОВАТАН!
КАД КРЕ-
БЕМО?

МИСЛИО
САМ И НА
ХРАНУ? ШТА
СВЕ ИМА
У
ОСТА-
ВИ?

НА СВЕ
СИ
МИСЛИО?

ПОЛА ЧАСА
КАСНИЈЕ...

ЕВО КОЊА,
СТРИЧЕ?

ЗАОБИГНИ БЕМО
ОВУДА, ПОШТО
ЈЕ ПУТ СУВИ-
ШЕ ВИД-
ЉИВ?

НА-
ПРЕД?

СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

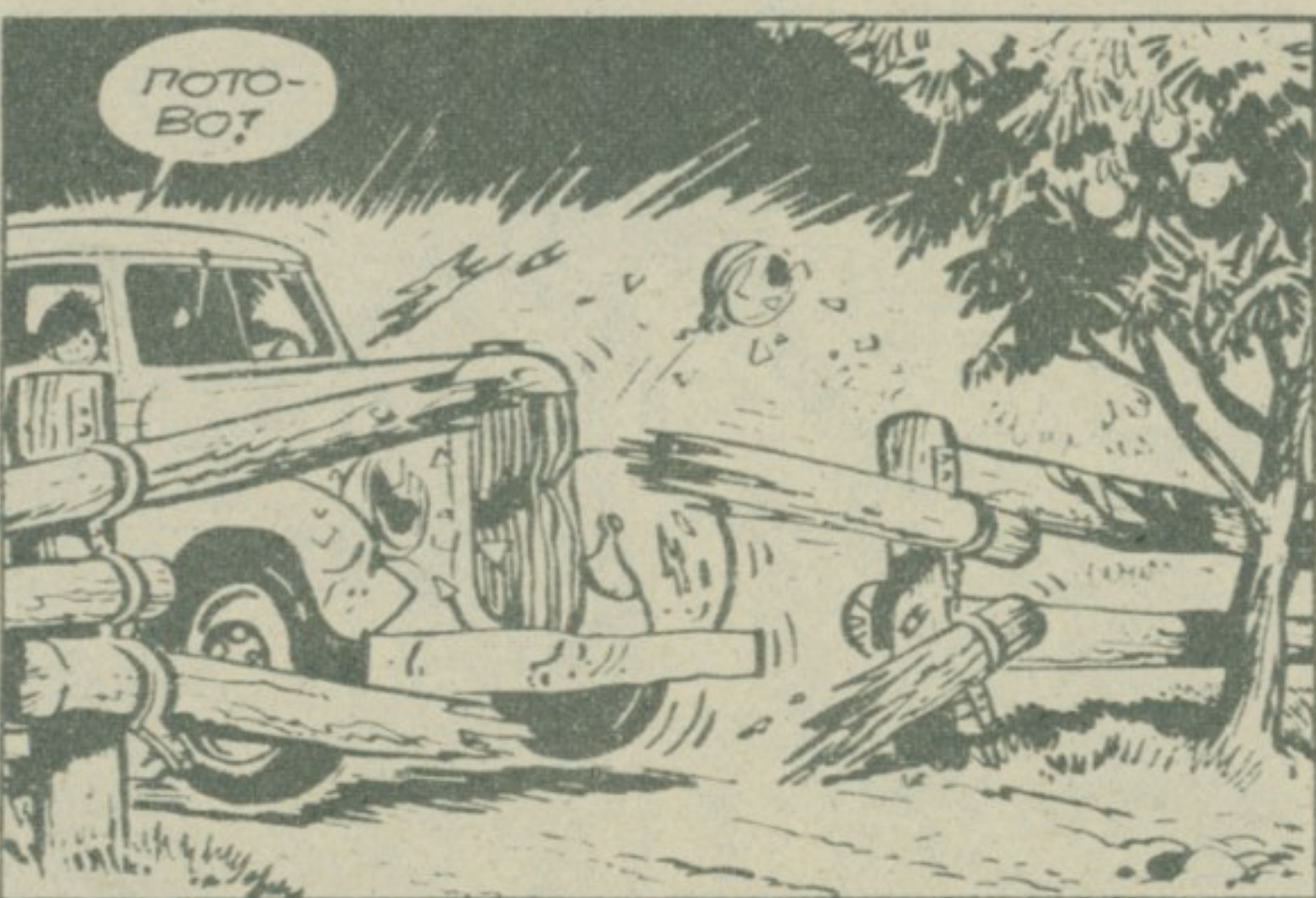
СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

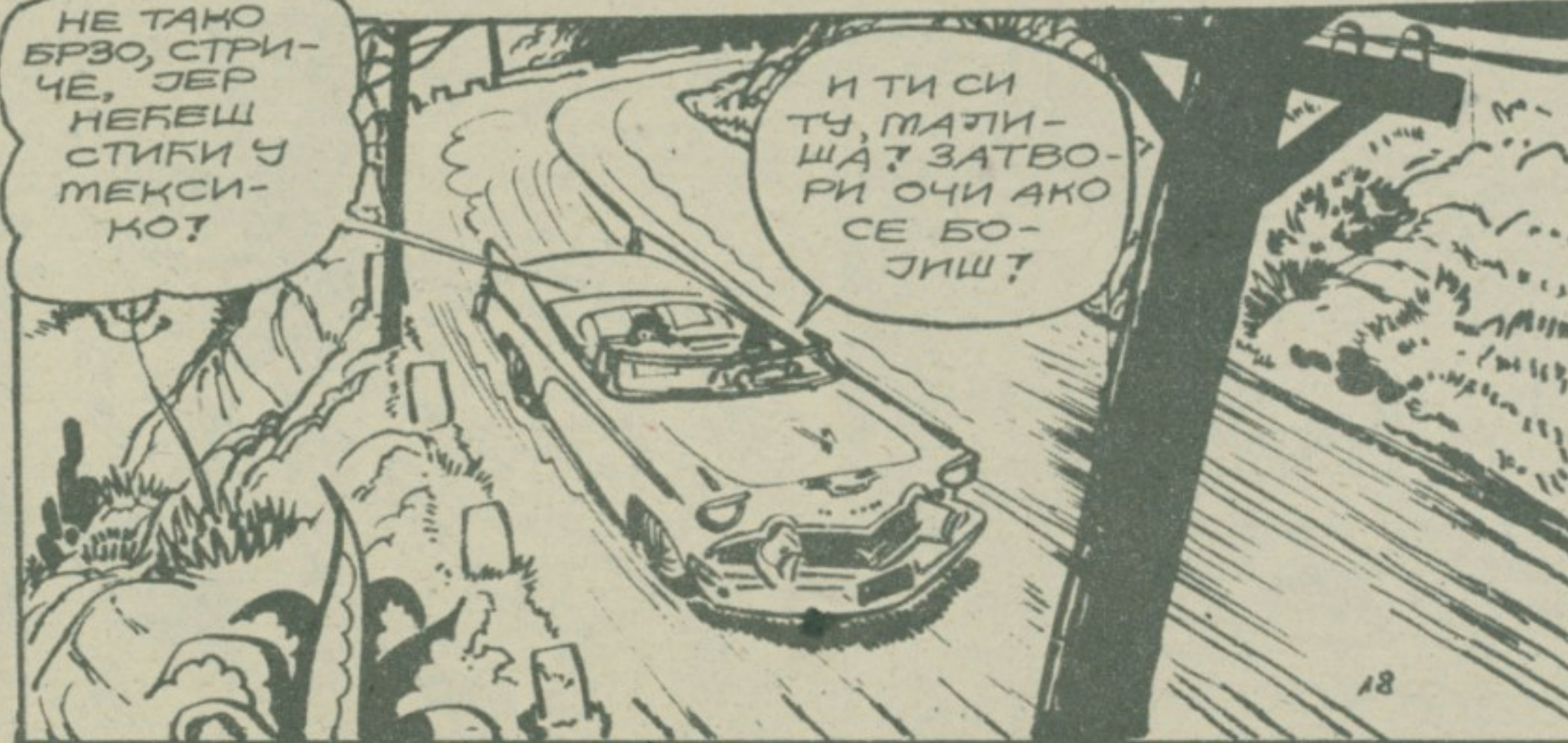
СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

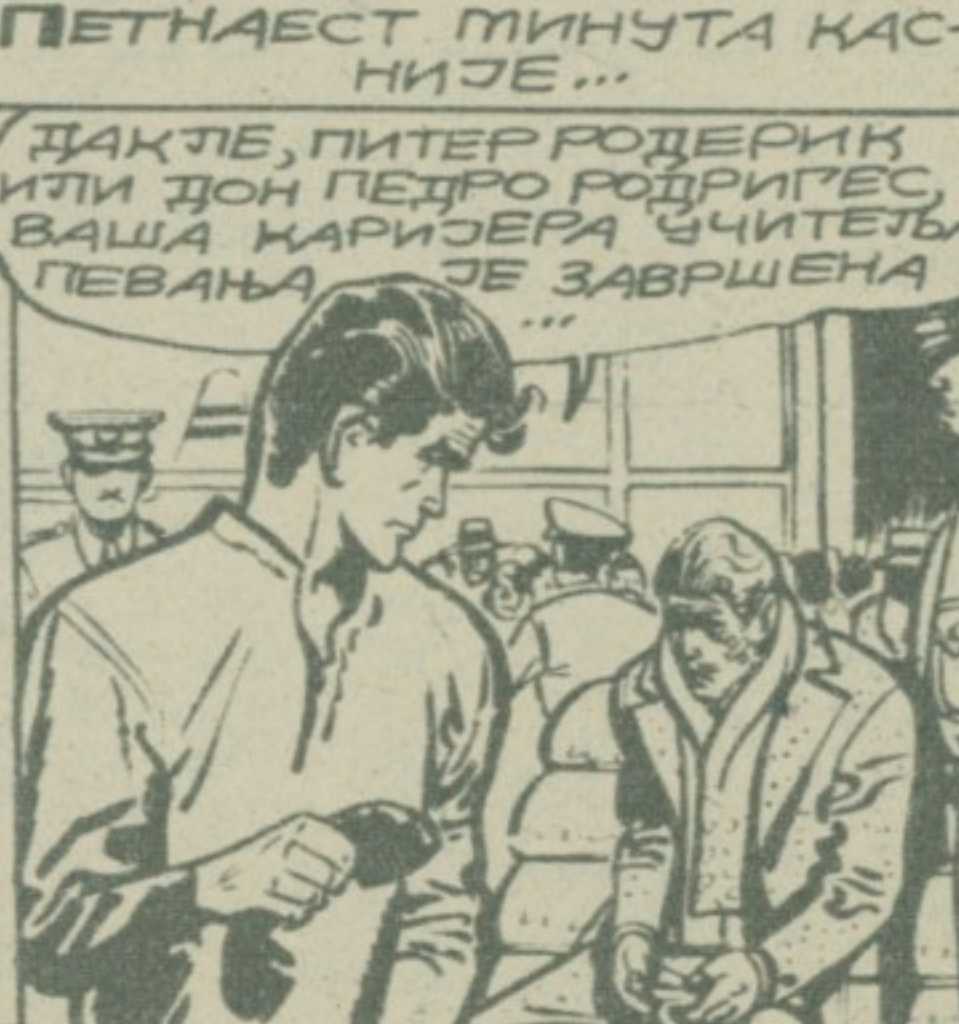
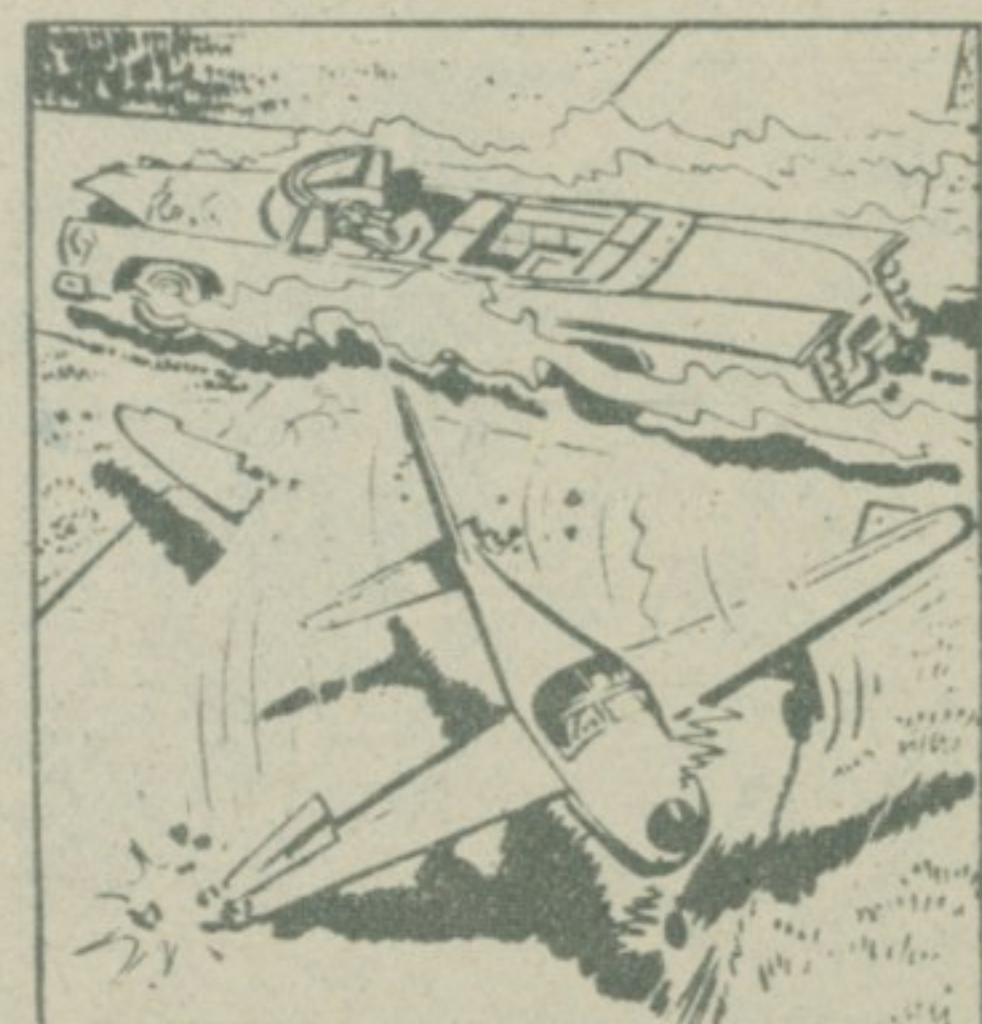
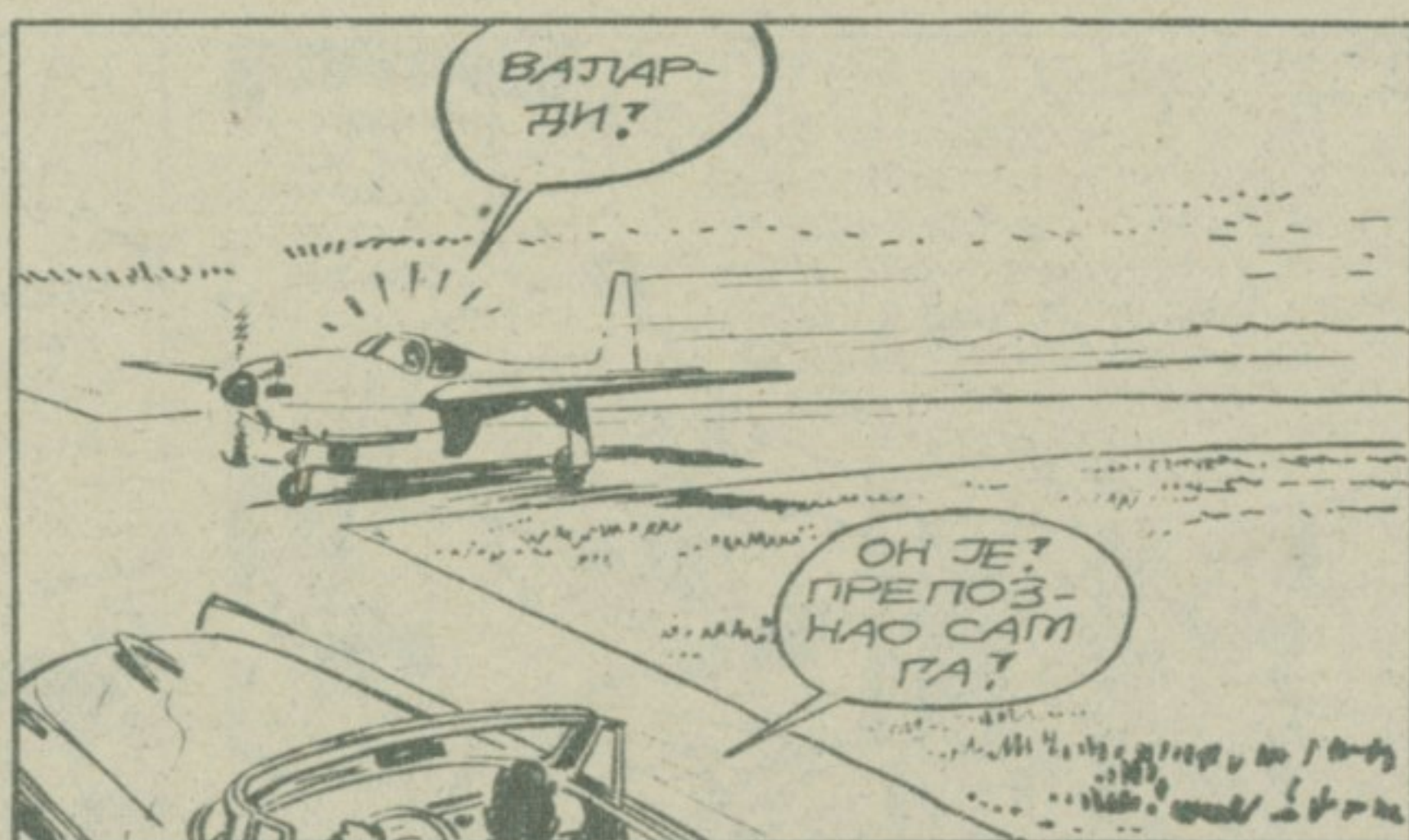
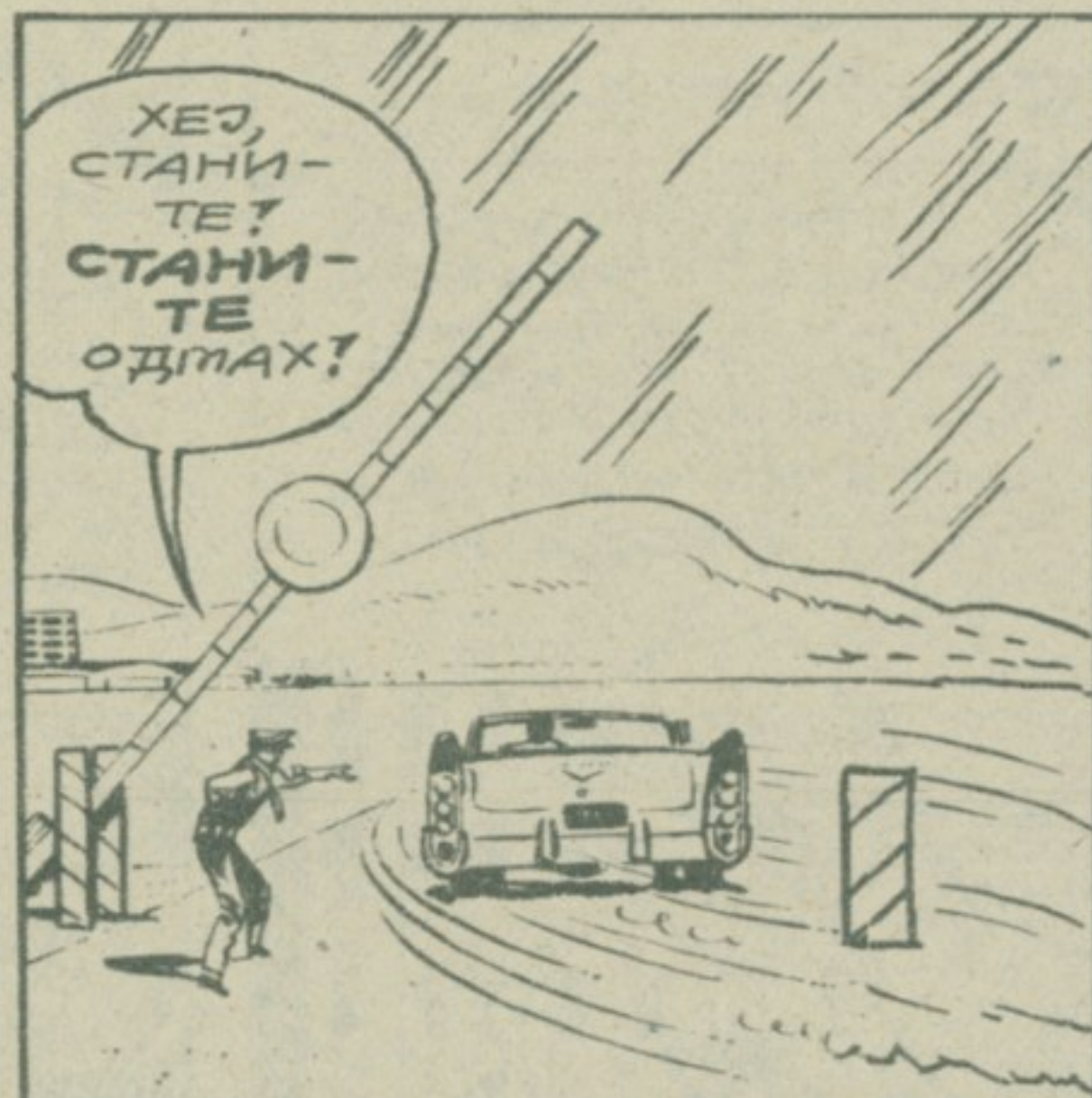
СЛУЧАЈ НЕСТАМОГ АРХЕОЛОГА

СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

СЛУЧАЈ НЕСТАЛОГ АРХЕОЛОГА

СЛЕДЕЋЕГ ДАНА...

ЧЕСТИТАМ ТИ, ЧИ-
МИ, НА ОТКРИЋИМА!
САМО, ЗБИРКА ИЗ
БАНКЕ ЈЕ ИМИТАЦИ-
ЈА? ОРИГИНАЛИ СУ
СИГУРНО КО ЗНА
ГДЕ ПРОДАТИ...

ОД ИНТЕРПОЛА САМ
ДОБИО ОБАВЕШТЕ-
ЊЕ ДА ЈЕ БАРНЕС УМ-
РО У ИРАКУ И ДА ЈЕ ЗА
ЊЕГОВУ СМРТ ОПТУ-
ЖЕН РОДЕРИК КОЈИ
ЈЕ ОТПУТОВАО У САД
ИЗДАЈУКИ СЕ ЗА
БАРНЕСА...

НИКО НИЈЕ ВИ-
ДЕО АРХЕОЛОГА
ДВАДЕСЕТ ГОДИНА
И НИКОМЕ НИЈЕ ПА-
МО НА ПАМЕТ ДА
ГА ТРАЖИ...

РОДЕРИК ЈЕ ИМАО ВРЕ-
МЕНА ДА ПРОУЧИ ЊЕГОВ
ПОТПИС, ПОРОДИЧНЕ ФОТО-
ГРАФИЈЕ И ОСТАЛО... У
ЊУЈОРКУ ЈЕ ПРИСВО-
ЈИО НАУЧНИКОВО БО-
ГАТСТВО, А У МЕКСИ-
КУ ЈЕ ПОКУШАО ДА ОД
ГОСПОДИЦЕ БАРНЕС
ИЗВУЧЕ ШТО ВИШЕ
МОЖЕ...

МОРАМ
СТРИЦА ХУ-
АНА НЕШТО
ДА ПОДСЕ-
ТИМ?

НЕШТО
МИ ЈЕ
ОБЕ-
ЋАО?

ДА... ВЕБ САМ ДОКА-
ЗАО РОДЕРИКОВУ КРИ-
ВИЦУ? НЕБЕ ИЗБЕГИ
ЕЛЕКТРИЧНУ СТОЛИ-
ЧУ?

СИГУРНО
САНДУК
КОКА-КО-
ЛЕ??

ГЛЕ, КОГА
ВИДИМ?

СЕЋАШ СЕ,
СТРИЧЕ,
ОБЕЋАО СИ
МИ КОРИДУ
СВАКЕ НЕ-
ДЕЉЕ У ТО-
КУ ГОДИНЕ
ДАНА...

НИСАМ ЗАБО-
РАВИО? ПО-
БРИЊУЋЕМО
СЕ ЗА ТО?

И ЗА АРТУРА
МАРТИНЕСА, ЗАР
НЕ, ГОСПОДИЦЕ
БАРНЕС?

МИСЛИЛА
САМ ВЕБ О
ТОМЕ, ВАТАР-
ДИ...

КАД ИЗИЂЕ ИЗ БОЛ-
НИЦЕ МАРТИНЕСА ЧЕ-
НА НОВ ТАКСИ...
А ЕУЗЕБИЈА МИС-
ЛИМ ДА ДАМ НА
ШКОЛОВАЊЕ...

ШТА МИС-
ЛИШ ДА БУ-
ЋЕШ КАД ПО-
РАСТЕШ?

ЈА?
МАТА-
ДОР?

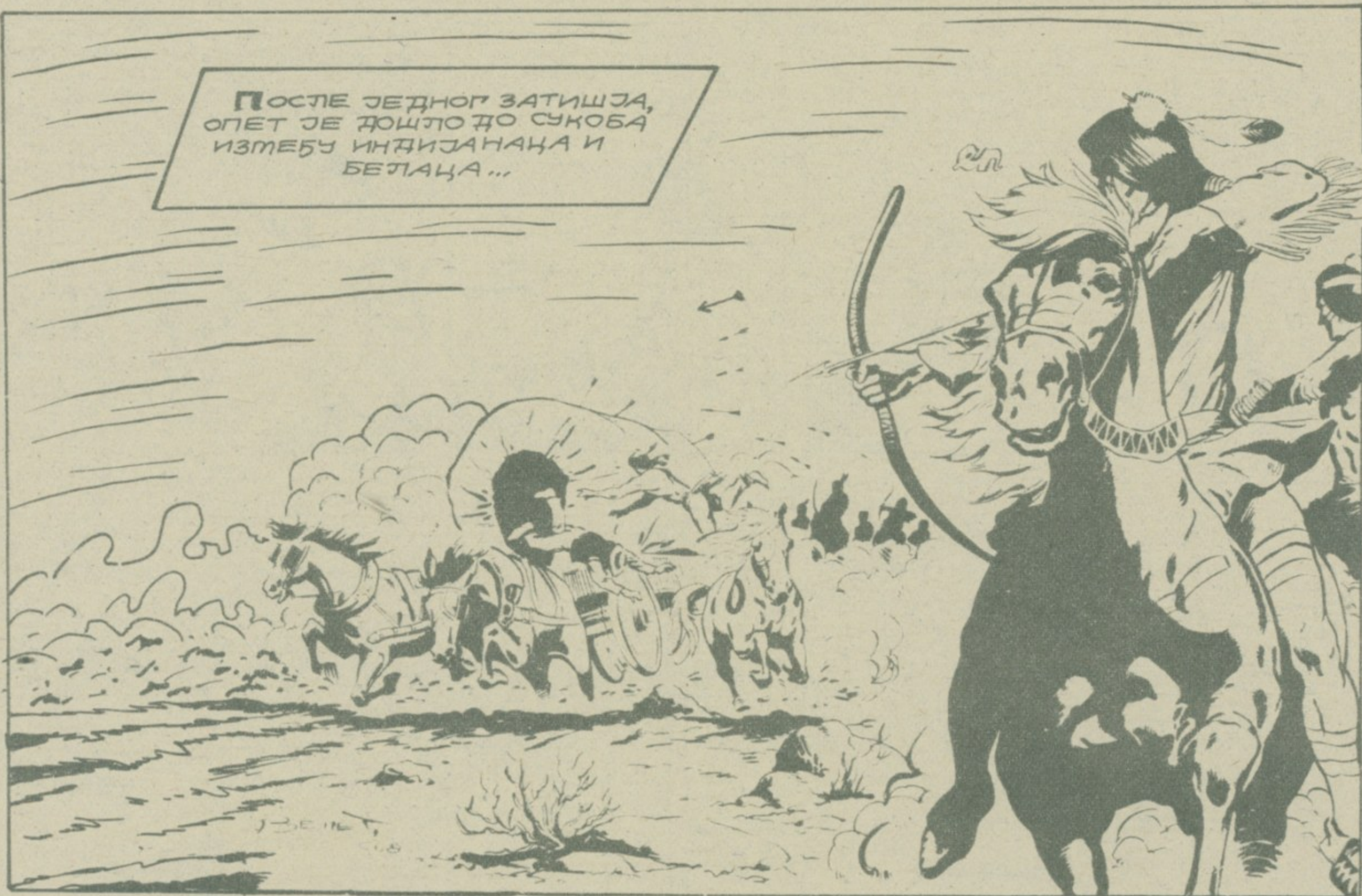

20

КРАЈ

ВРАЂЕНА РЕКА

ПОСЛЕ ЈЕДНОГ ЗАТИШЈА,
ОПЕТ ЈЕ ДОШЛО ДО СУКОБА
ИЗМЕЂУ ИНДИЈАНАЦА И
БЕЛЦА...

ЈУРИШ,
МОЈИ
ЈУНАЦИ!

КРИЦИ И ОБЛАЦИ ПРАШИНЕ ПРИВУКЛИ
СУ ЈУКИЈА...

ОВДЕ ЈЕ ДОШЛО
ДО ВЕЛИКОГ ОКРША-
ЈА? НЕ РАЗУМЕШ? ПИ-
МЕ СУ МИРОЉУБИВЕ И
БАВЕ СЕ ЗЕМЉО-
РАДЊОМ?

ШТА ИХ ЈЕ НА-
ВЕЛО НА ОВО?

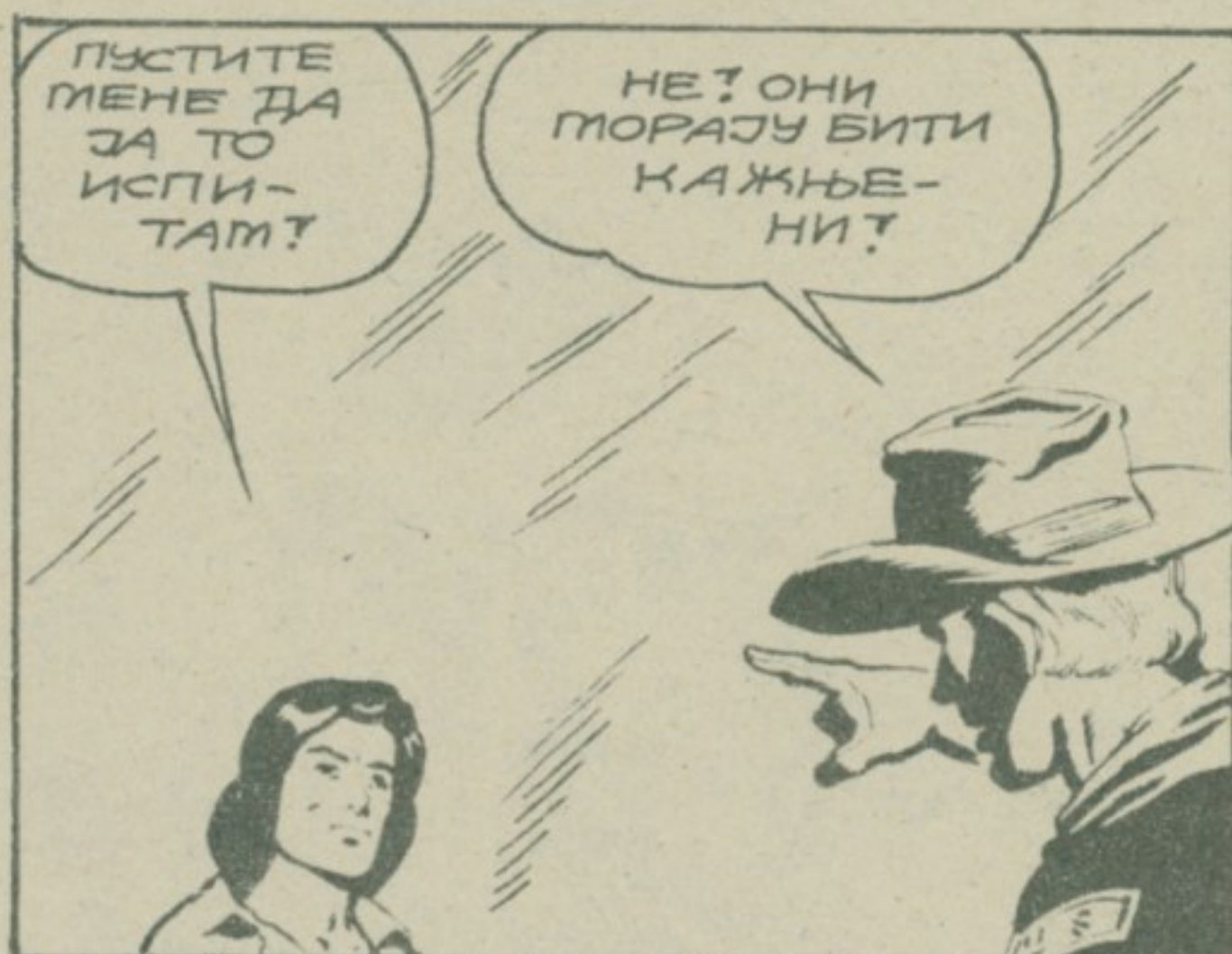
У ТОМ ТРЕНУТКУ ПОЈАВИО СЕ ЗА-
ПОВЕДНИК КИД ЛЕЈН ИЗ ТВРЂА-
ВЕ ДЕНВЕР...

КУДА ЈЕ КРЕ-
НУО МОЈ БЕЛИ
БРАТ?

ДА КАЗНИ ПИМЕ
ЗА ОНО ШТО СУ
УЧИНИЛИ?

ВРАЂЕНА РЕКА

ВРАЋЕНА РЕКА

МАЛО НАСНИЈЕ ЈУКИ ЈЕ СТИГАО У РУДАР-
СКО НАСЕЉЕ...

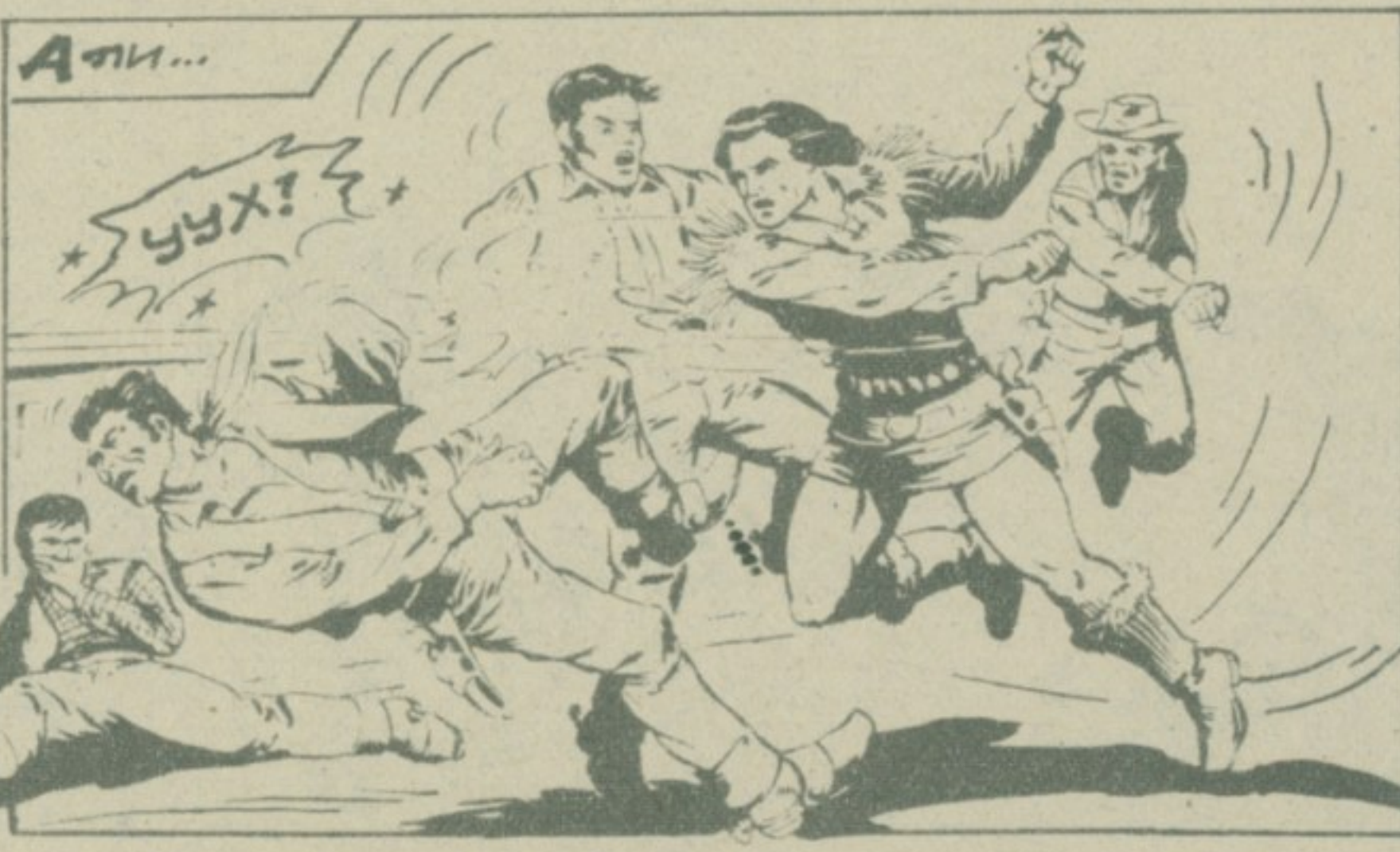
ЈУКИ ЈЕ ОБЈАСНИО...

ГЛАСНИК КОЈИ ЖЕ-
ЛИ ДА ВЛАДА МИР
ИЗМЕЂУ ИНДИЈАНАЦА
И БЕЛЕД-
ЛИКИХ?

ВИ СЕ ЈОШ СМЕЈЕ-
ТЕ? ОБАВЕСТИЋУ ЗА-
ПОВЕДНИ-
КА КИДА
О ОВОМЕ

КИД ПЕЈН ЈЕ СТАТРАО ДА ЈЕ
ДУГО ЧЕКАО ЈУКИЈА И НАРЕ-
ДИО ЈЕ ПОКРЕТ...

ВРАЋЕНА РЕКА

КАДА СУ ВОЈНИЦИ СТИГЛИ У СЕЛО ПИТА...

ГДЕ ЈЕ ЈУКИ?

У РУДАРСКОМ НАСЕЉУ? ЧУДИ МЕ ДА СЕ ЈОШ НИЈЕ ВРАТИО?

ИДЕМО ТАМО?

НЕ СВИЂАЈУ МИ СЕ ТИ ТИПОВИ?

УБРЗО...

ЕНО ЈУКИ-ЈА, ЗАПОВЕДНИЧЕ?

КАО ШТО САМ И МИСТИО? ЛОШЕ МУ СЕ ПИШЕ?

СТАНИТЕ? ПУСТИТЕ ЈУКИЈА?

ШТА?

КИДЕ, ПРИЈАТЕЉУ?

ДА НИКО НИЈЕ МРДНУО? ШТА СЕ ДОГОДИЛО, ЈУКИ?

СТЕЈАЛИ СУ МИ СЕ КАД САМ ИМ КАЗАО ДА ОСТАВЕ ПИМЕ НА МИРУ?

РУДАРИМА ЈЕ СУБЕНО...

ДАЈЕМ ВАМ ДВАДЕСЕТ ЧЕТИРИ ЧАСА ДА НАПУСТИТЕ ОВУ ЗЕМЉУ?

СУТРАДАН...

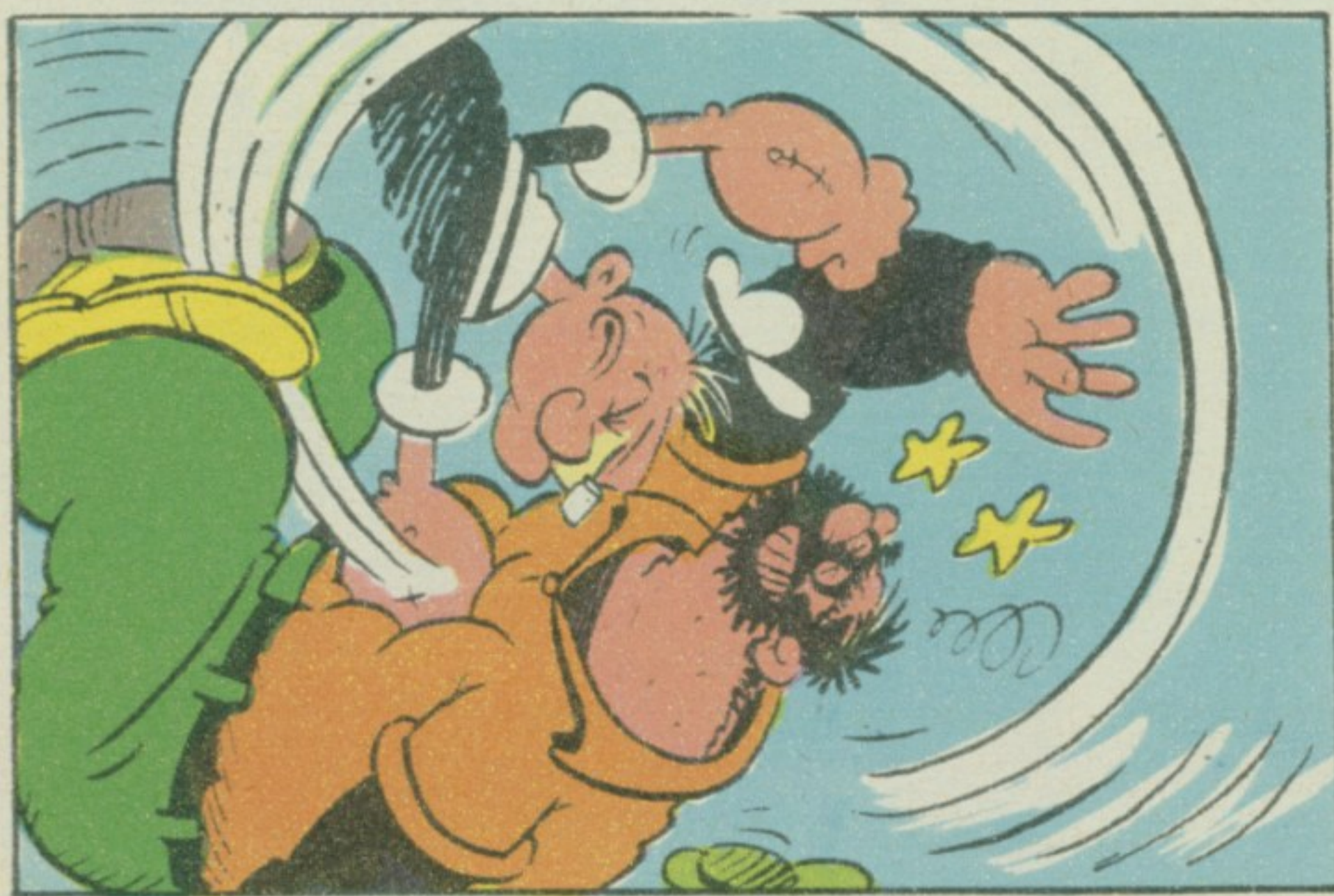
ДА НИЈЕ БИЛО КИДА...

А НЕЈ СВЕ ЈЕ ТО ТВОЈА ЗАСЛУГА, ЈУКИ?

ВОДА ЈЕ ОПЕТ ПОТЕКЛА КРОЗ НАШЕ СЕЛО? НЕ ЗНАМ КАКО ДА ВАМ ЗАХВАЛИМ?

КРАЈ

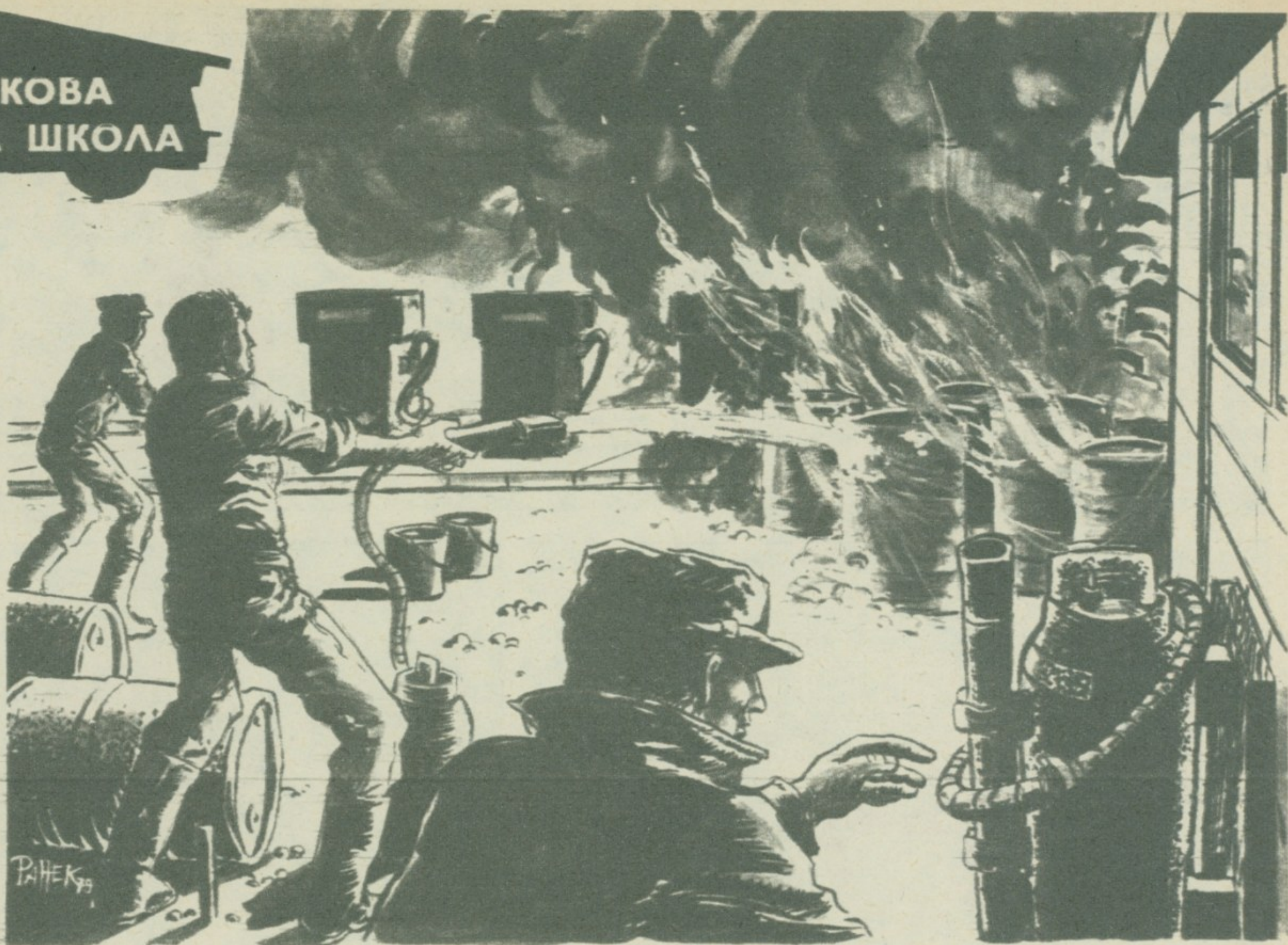
ЗАБАВНИКОВА ВАТРОГАСНА ШКОЛА

ШЕСТИ ЧАС

Понекад се изводе врло опасни „трикови“ са бензином да би се показала нама назови храброст и вештина или да бензин није опасан као што се обично сматра. „Шаљивци“ гасе опушак од цигарете брзим загњуривањем у течни бензин. Тачно је, бензин не сагорева док је у течном стању — сагоревају бензинске паре у смеси са ваздухом, односно с кисеоником. Ово није случај само с бензином, него и са другим запаљивим течностима.

НЕ ЗНАЈУ ДА СТАНУ

Ток сагоревања једне запаљиве материје у великој мери зависи од тога у којем се агрегатном стању налази под нормалним условима.

ОПУШАК У БЕНЗИНУ

У којем ће агрегатном стању (чврстом, течном или гасовитом) у одређеном случају бити једна материја зависи, поред њене природе, и од степена загревања. На пример, ако се лед загрева, он ће прећи у течност (воду) а ако се вода загрева, она прелази у пару, у гасовито стање. И лед, и вода, и водена пара састављени су од истих молекула, од молекула воде (који чине два атома водоника и један атом кисеоника). Молекули било које материје, у било којем агрегатном стању, непрестано се крећу. А какво ће ово кретање бити, зависи од агрегатног стања материје. Код тела у чврстом агрегатном стању унутрашње, кохезионе силе тако су велике да чврсто држе на окупу молекуле и они само трепере. При сагоревању молекулима се повећава брзина па код течности „клизе“ један поред другог, док су код гасовитих материја кохезионе силе практично занемарљиве, тако да се молекули гасовитих материја слободно крећу. Ако се нека материја у гасовитом стању и даље загрева, брзина кретања молекула се још више повећава.

Крећући се брзо молекули гасовитих материја се

сударају, одбијају, ударају о зидове суда у коме се налазе (притисак гасова на зидове суда није ништа друго до ударање молекула).

ПЛАМЕН СЕ РАЂА

У гасовитој смеси долази до судара молекула различитих гасова који сачињавају једну смешу. Ако је она састављена, на пример, од кисеоника и водоника, онда ће долазити до судара молекула ова два гаса. И на нижим температурама одигравају се овакви судари. Међутим, они могу да се упореде са сударом две билијарске лопте које се после судара одбијају без последица, свака на своју страну. Али, са порастом температуре повећава се и брзина молекула, па ће при загревању смеше судари молекула бити снажнији. При одређеној температури судар између два молекула, кисеоника и водоника, на пример, може да буде такав да се молекули распадају на слободне атоме који се, због својих хемијских особина, прегупишу градећи нове атомске групе, нове молекуле. Овако настали молекули су,

ствари, молекули производа сагоревања.

Најнижа температура на којој молекули (кисеоника и запаљивог гаса) имају такву енергију да њихови судари доводе до оксидације, почетка процеса горења, назива се температура самозапаљивости гаса. Када се достигне потребна температура, гас ће да се запали и због ослобођене топлоте степен загревања гаса стално је изнад ове температуре, што значи да су испуњени сви услови да се процес сагоревања гаса настави. На пример, када се пламеном шибице запали неки гас који излази кроз цев посуде, ослобођена топлота довољна је да до температуре самозапаљивости загреје све количине гаса које после тога излазе кроз цев.

Топлота која се при процесу сагоревања гасова ослобађа манифестује се и појавом пламена. Пламен је, у ствари, усијани горући гас.

ГОРИ САМО ПАРА

Сагоревање течности сложенији је процес. Сагоревањем њени молекули повећавају своју енергију, убрзавају кретање, и што је температура већа, они

ће се лакше „отргнути“ и прећи из течног у гасовито стање. Уколико је загревање течности снажније, у толико ће бити интензивније испаравање течности, па ће се изнад површине наћи довољно паре да са ваздухом образује смешу, која може да се запали. Колико ће се паре једне течности наћи изнад њене површине зависи од природе саме течности. Неке течности и на нижим температурама врло снажно испаравају. Готово свака лако запаљива течност је у исто време и лако испарљива. Када се ово има у виду, лако је схватити колико су опасне „игре“ и „трикови“ са бензином и запаљеном цигаретом.

Сваку запаљиву течност карактерише једна температурна тачка при којој изнад површине има довољно њених пара и оне се у смеси са ваздухом, у додиру с извором паљења, могу запалити. Ова температурна тачка назива се температуром паљења течности.

Шта је температура паљења и какве су разлике између запаљивих течности говори и следећи пример: ако се у два посебна суда налазе две запаљиве течности, у једној бензин, а у

другој петролеј, па се обе загревају до 20°C онда у оба случаја изнад њихових површина нема довољно паре да се под утицајем извора паљења запале. У то можемо да се уверимо ако кратким пламеном пређемо изнад површине ових течности (то се у лабораторијама ради коришћењем специјалних апарата). Бензин ће почети да сагорева, петролеј неће. То значи да бензин има температуру паљења нижу од 20°C, док је температура паљења петролеја виша.

Када се на поменути начин запали смеша пара запаљиве течности и ваздуха, онда, као и при осталим процесима сагоревања, долази до ослобађања топлоте. То доводи до даљег интензивног испаравања течности, тако да стално придолазе паре запаљиве течности и процес сагоревања се наставља.

Неке запаљиве течности одликују се врло ниском температуром паљења. На пример, ова температура код етра је — 29°C што значи да, далеко испод температуре на којој се вода мрзне, изнад површине течног етра има довољно његових пара да се оне у смеси са ваздухом могу запалити.

Инж. В. Костић

ШТАП ЗА КРИТИЧАРЕ

Сликари Вистлер тужио је суду чувеног Раскина када је овај написао: »До данас се није десило да се суочим са уображенком који тражи 200 гвинеја зато што је публици сручио у лице канту боја!«

дино више никоме није отварао врата свога дома чиме је избегао нежељене сусрете с многобројним повериоцима.

Иако не славан као неки од његових савременика, Вистлер је несумњиво био значајан уметник чије је дело утицало на генерације америчких и енглеских сликара, пре свега ставом о супротстављању ликовно-естетској нарави и дескрипцији у сликарству.

ПРОПАЛИ ВОЈНИК

Рођен 1834. у Масачусетсу, у САД, Вистлер се у деветој години са породицом заиста преселио у Петроград где је његов отац, инжењер, за рачун руског цара Николаја I шест година радио на пројектовању железничке мреже.

Када су се 1849. Вистлерови враћали у САД, будући сликар уписао се на „Вест Поинт“, чувену војну академију која у младом Џејмсу није дофила сјајног ђака. Ни на послу картографа у Министарству морнарице у Вашингтону није се дуго задржао.

Тек пошто је два пута пропао у напорима да се бави неким „обичним“ послом, Џејмс је породици објавио да жели да буде сликар.

Како се до тада већ видело да се младић неће лако скрасити, добио је родитељско допуштење (и новац) да оде у Париз.

Четири године Вистлер је живео у „сликарском рају“, његови биографи тврде да се у то доба, иако је сликао, много више бавио љубавним аферама и шокирањем света. Но, малобројне слике настале у то доба откривале су изузетан таленат.

Када му је и то досадило, 1885. преселио се у Лондон, град у коме ће остати до краја живота. Темза, њени мостови и ноћна светла постали су му омиљена тема.

Вистлерова платна носила су за оно доба необичне називе: „Аранжман у црном и сивом“, у ствари портрет уметникове мајке који се и данас сматра једним од његових главних дела. „Фантазија“, „Варијација“, „Хармонија“.

О СЕБИ — НАЈЛЕПШЕ

Критичари су били веома спори у признавању Вистлеровог талента. Озлојеђени сликар зато није престајао да их јавно исмева и напада, и то не само речима. Олако их је изазивао на двобој, а праксе

га је већ уверила да су критичари сој који нерадо пристаје на ту врсту решавања естетских спорова. Из таквих дуела Вистлер је излазио као победник који није ни морао да се бори.

Кад је говорио, вређао је, а облачио се да би шокирао. Одећа су му била скројена по некој моди за коју је само он чуо, а да му ни фризура не би била обична, пажљиво је неговао једну локну седе косе посред чела. У свакој сезони и прилици носио је цилиндер, лаковане салонке и неизбежан штап са златном дршком „за шибање критичара“.

О себи је, наравно, имао високо мишљење и то у свакој прилици нештедимице показивао. Када га је једном нека обожаваатељка упитала да ли је генијалност наследна, одговорио јој је:

— На то вам не могу одговорити, госпођо. Небо ми није наследило наследника.

Тек осамдесетих година прошлог века и критичари су почели да деле Вистлерово лепо мишљење о самом себи. Он је тада већ стварао много спорије, али је слике продавао по много већој цени.

Иако су, с годинама, здравље и снага почели да га напуштају, оштрина језика никада није. Када му је, пред крај живота, неки човек, незадовољан портретом који је изradio, рекао:

— Не може се рећи да је ово велико уметничко дело! — сликар му је одговорио:

— Не може се рећи ни да сте ви велико дело природе!

Јула 1903. Вистлер је умро. Велики брбљивац тога дана није могао да каже ништа заједљиво на рачун људи који су га испратили на вечити починак.

М. Н.

СКУПА ЧАСТ

Почело је оног дана када је Раскин угледао „Ракету која пада“, Вистлерово платно на којем је приказан ватромет над Темзом. Строгог критичара запрепастиле су слободно просуте боје којима је уметник дочаравао, више него што је сликао, бљештаву разнобојност ватромета.

Када је после естетског шока, осетљиви критичар угледао и цену слике, спопао га је бес:

— Чуо сам и доживео доста дрскости од сликара, али ми се до данас није десило да се суочим са уображенком који тражи 200 гвинеја зато што је публици сручио у лице канту боје.

Раскин је стварно мало претервао и после једне од најбесмисленијих судских расправа које енглеско законодавство памти, с увређеним уметником сложили су се и представници правде.

Правда је ипак најскупље ствар — победника. Вистлер је на име штете нанесене уметничкој части добио смешно малу суму, али су трошкови парнице, који су му по одлуци суда припали, били и те како високи. Уметник је већ до гуше у дуговима, одмах по званичном завршетку спора, објавио свету да је — банкротирао.

То му није сметало да настави да живи баш као и до тада — раскипно, екстравагантан и разуздан. Је

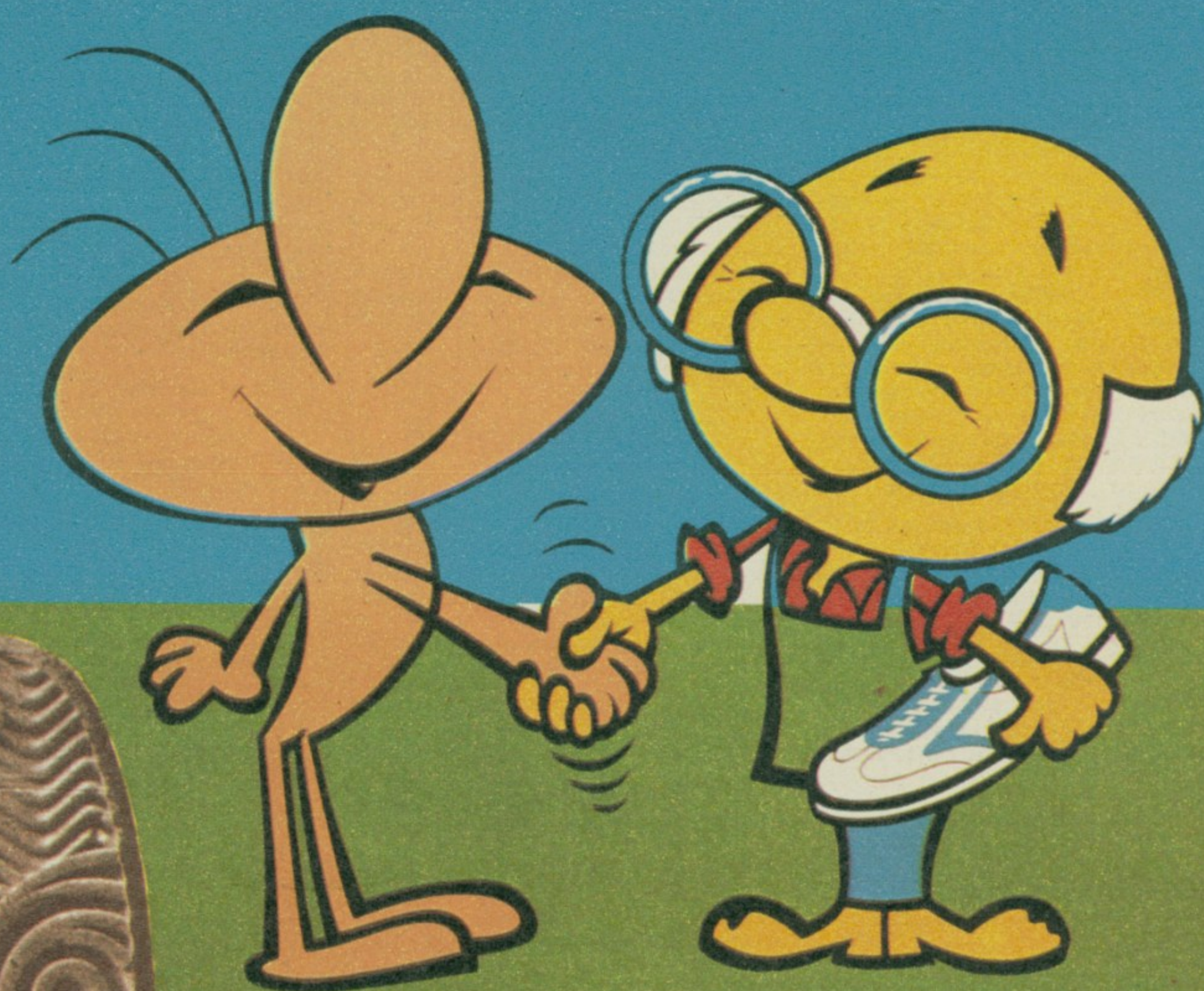

trim

športna obutev

ЗАДОВОЉНИ У ШКОЛУ СА
СПОРТСКИМ ПРОГРАМОМ
ТРИМ

ШКРИП
ППП ПСС
ШКРИ.
ШКР..
ШК...
Ш....

KRKA kozmetika

ГДЕ ЈЕ ПИПС ТАМО НЕМА МУВА!

KRKA kozmetika

100% памук

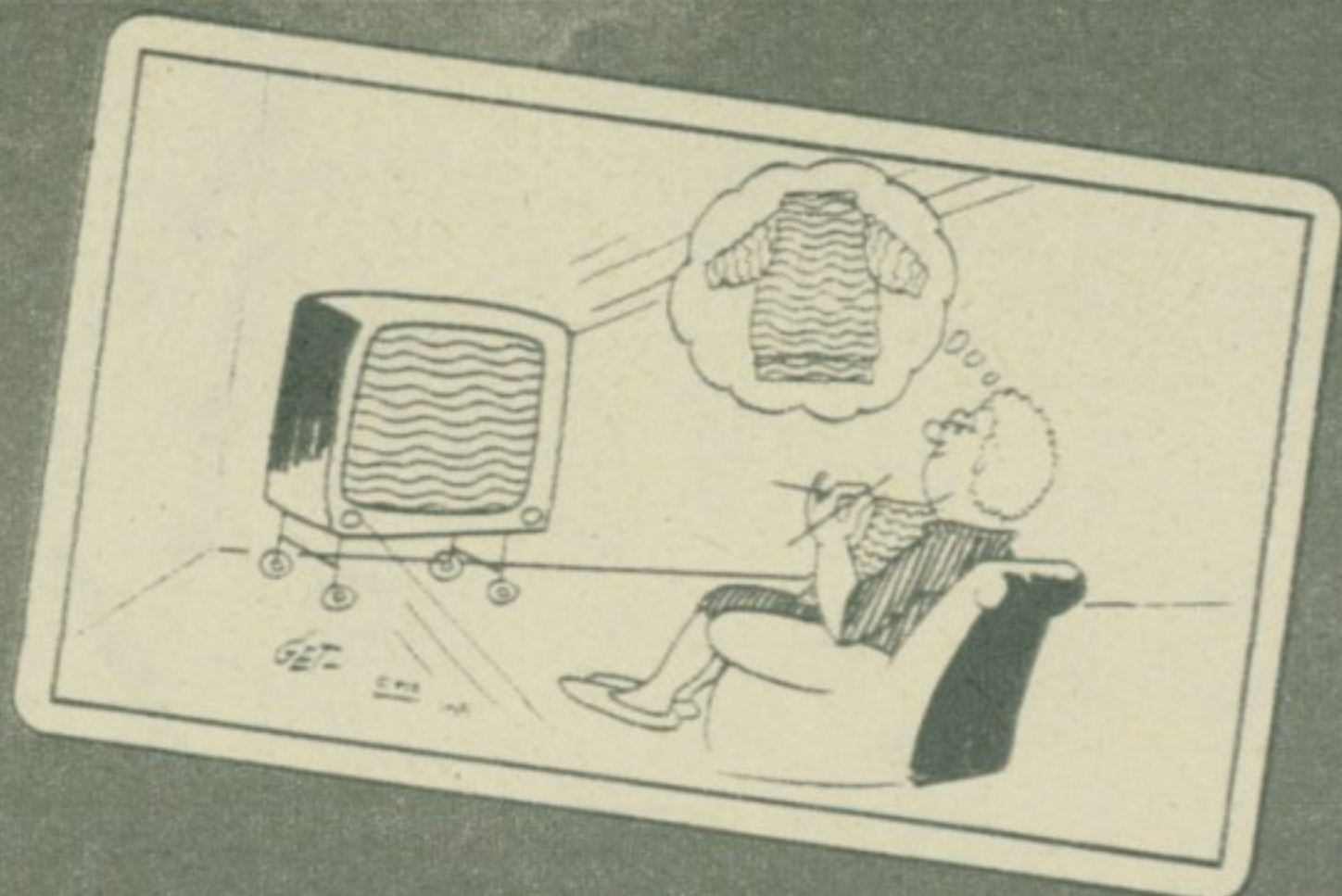

НАРУЧБЕНИЦА:
Име и презиме
Адреса
Неопозиво наручујем мајицу ☐ А ☐ Б
Величина:
Дечија: ☐ 8 ☐ 10 ☐ 12 ☐ 14 ☐ 16
За одрасле ☐ 3 ☐ 4 ☐ 5 ☐ 6
Одговарајуће заокружити
Количина комада
Цена ком. 100 динара
Плаћено поузећем
Исчепи и прилепи на дописницу

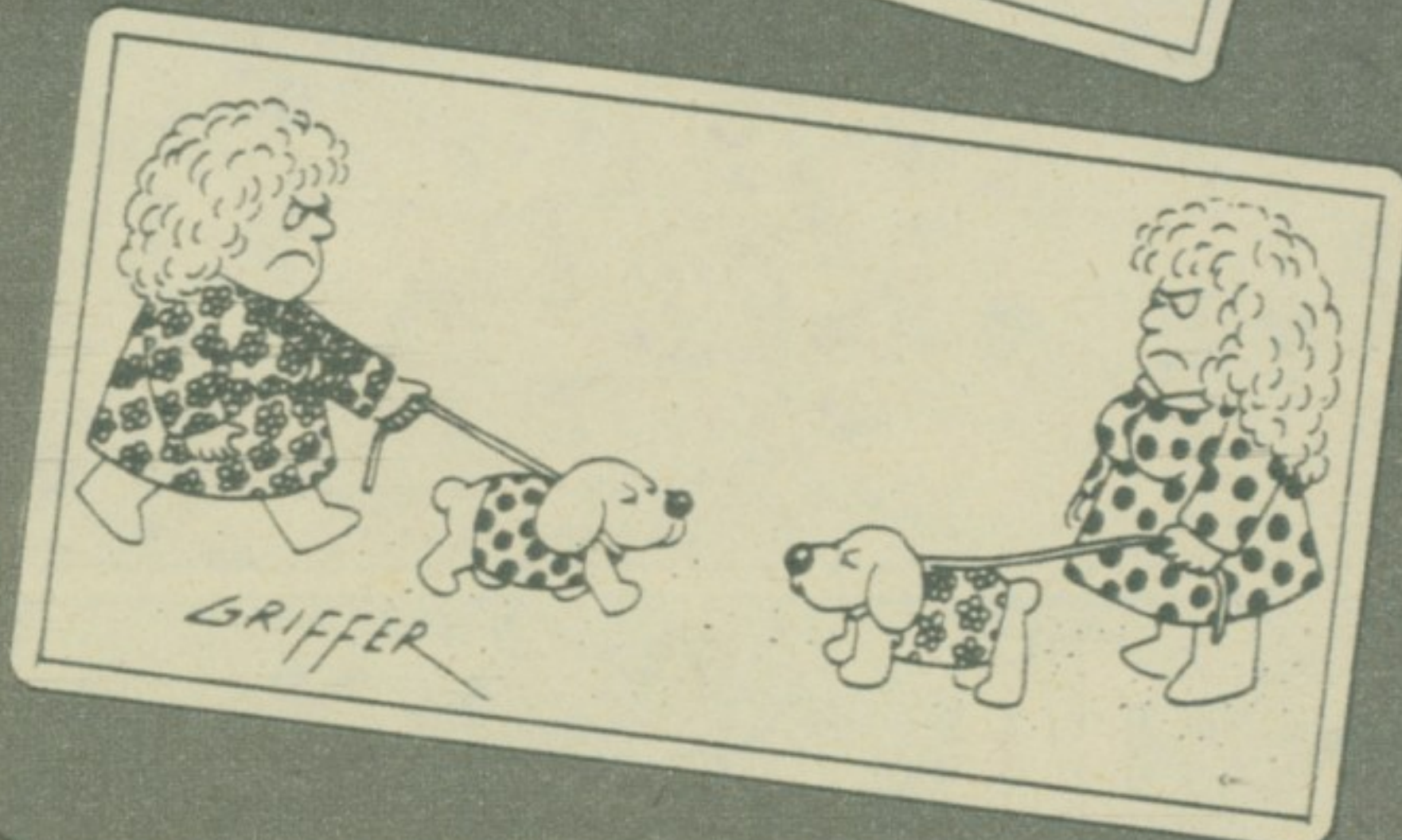
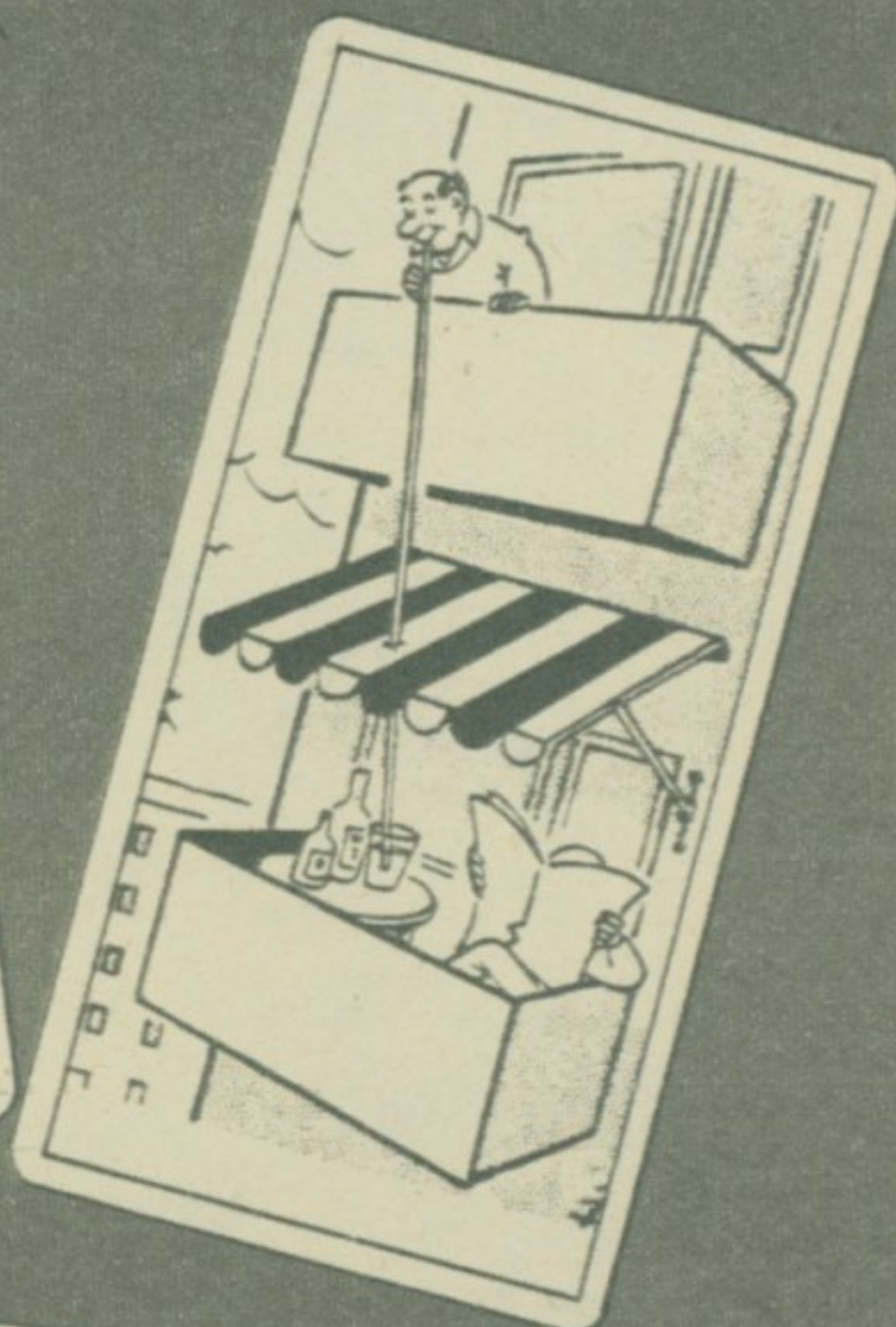
WD — 40/ PIP
61104 Љубљана

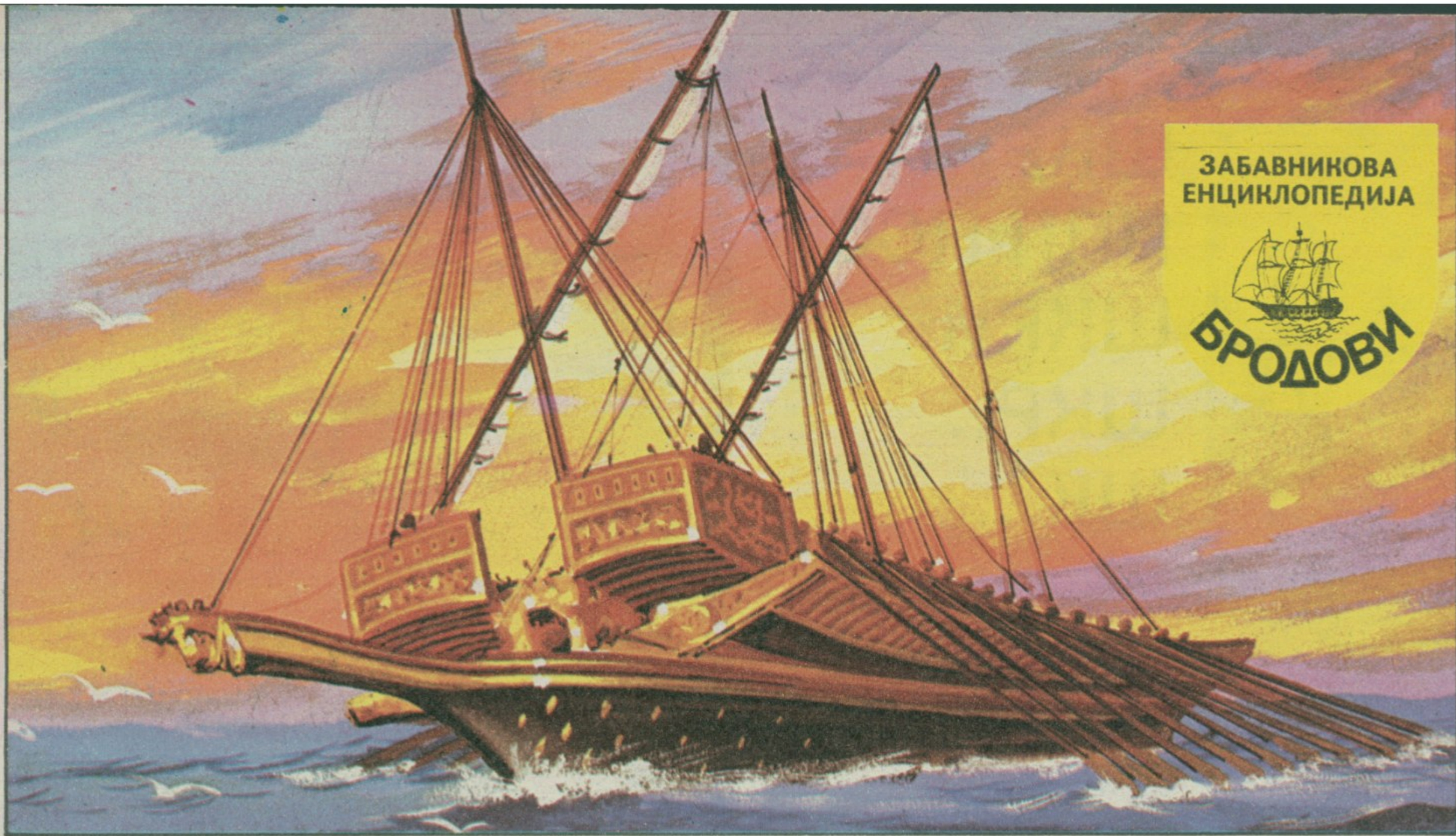
☐ А Поштански фах 31
☐ Б Поштански фах 32

непотребно
прецртати

ХУМОР
без пени

ЗАБАВНИКОВА
ЕНЦИКЛОПЕДИЈА

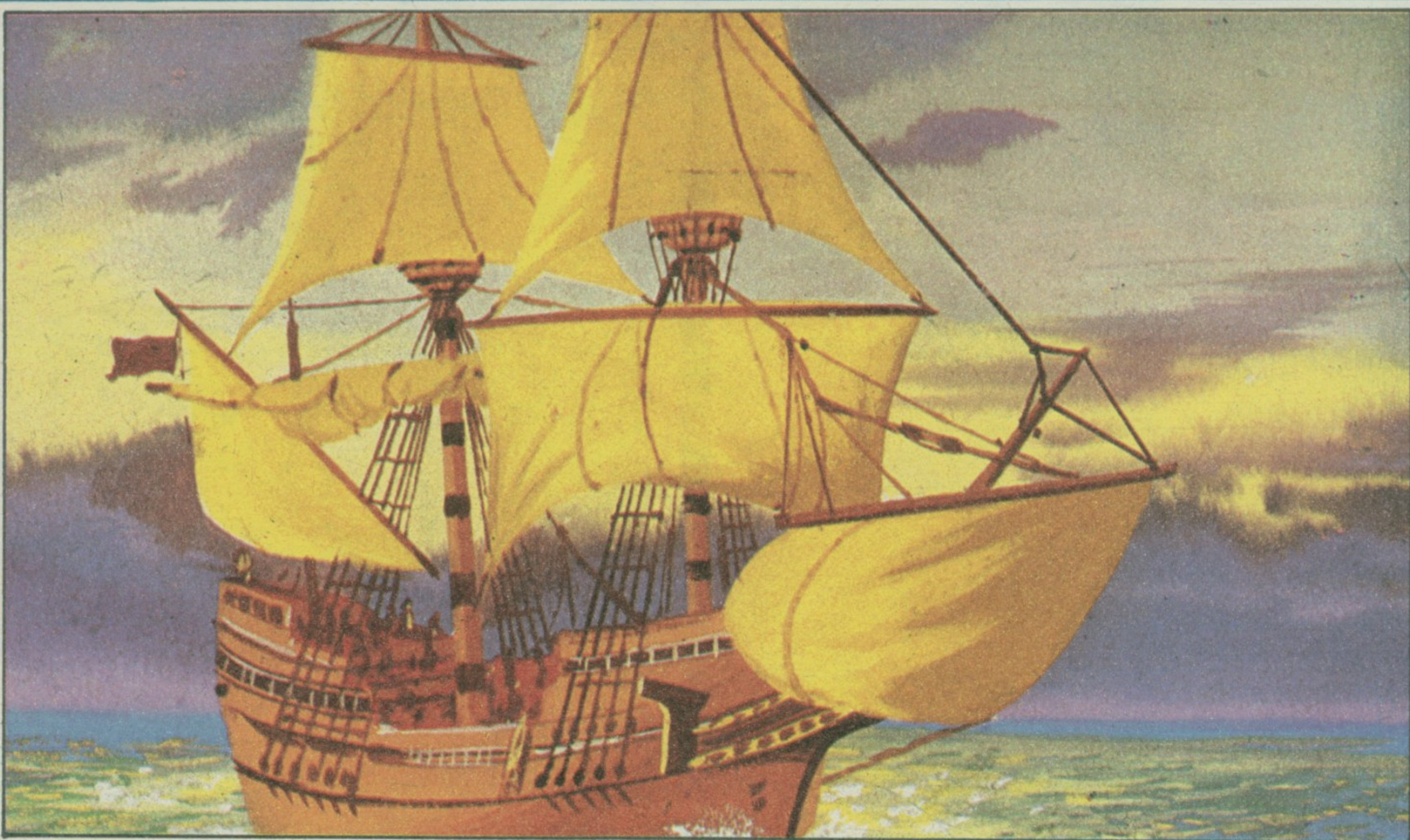

13

ЛУКСУЗ И ЗАДАХ

Галије су у 17. веку достигле савршенство. Биле су ниске, дугачке и уске, са украшеним рилом и високом крмом. Имала су наоружање од 5 топова, 12 мужара и 2 бадача

камена. Реала је била највећа и најраскошнија, као заповеднички брод генерала свих галија, што је био највиши чин у морнарицама 17. века. И док су позлаћене и окићене галије пружале изванредну слику, из њихових утроба ширио се страшан задах — од несрећних, окованих веслача. На слици: шпанска реала.

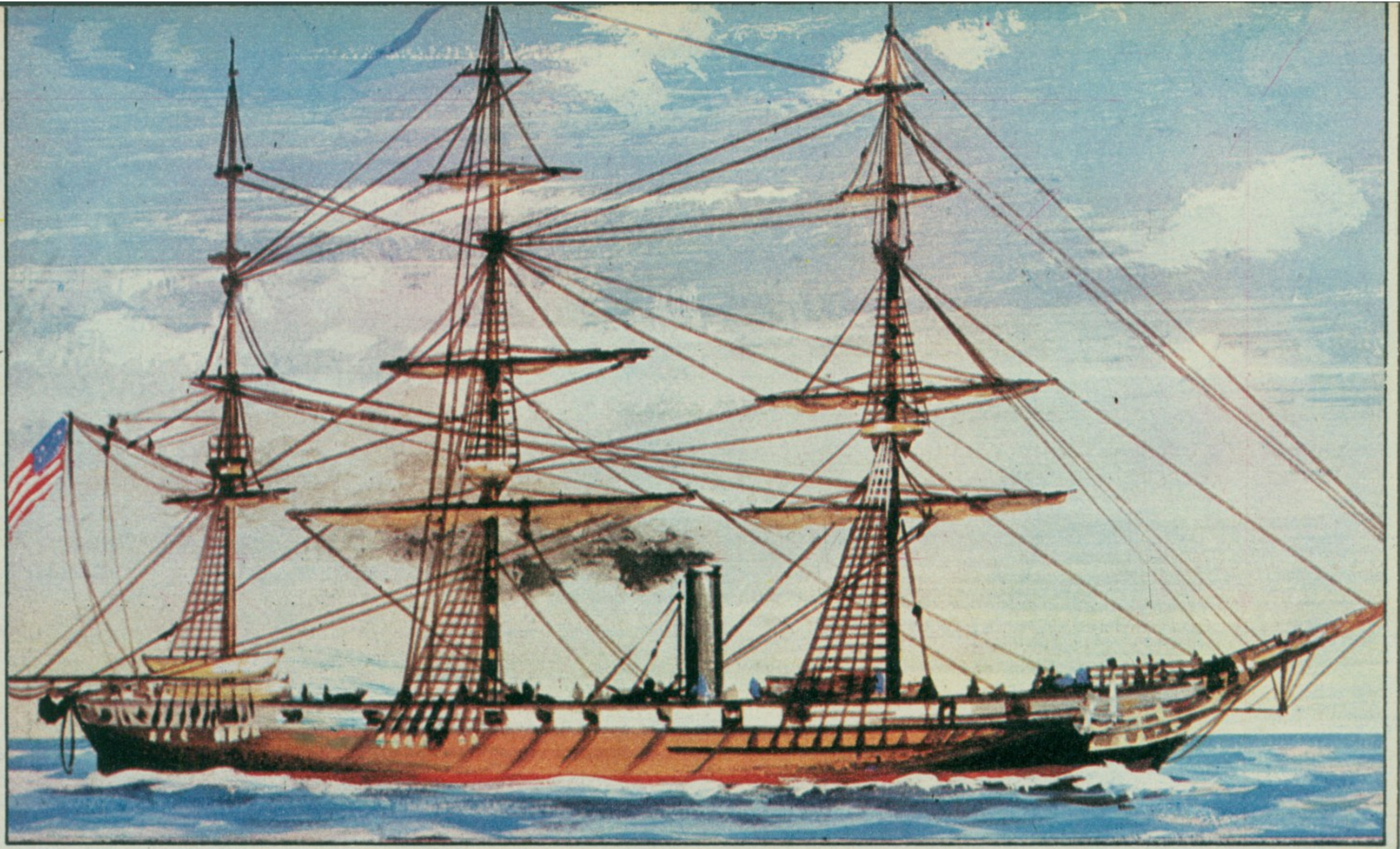

14

ИСТОРИЈСКА ПЛОВИДБА

Галијун „Мејфлауер“ спада у чувене бродове — нарочито америчке историје. Њиме су у 17. веку допловили први енглески исељеници и основали град Плимут у данаш-

њој држави Масачусетс. Уједно „Мејфлауер“ је почео да одржава и прву редовну линију између Европе и Америке: спајао је Саутемптон са Плимутом. На прву пловидбу „Мејфлауер“ јер кренуо 5. августа 1620. године са шездесетак путника, а доцније их је било и по стотину. Носивост брода износила је 180 тона.

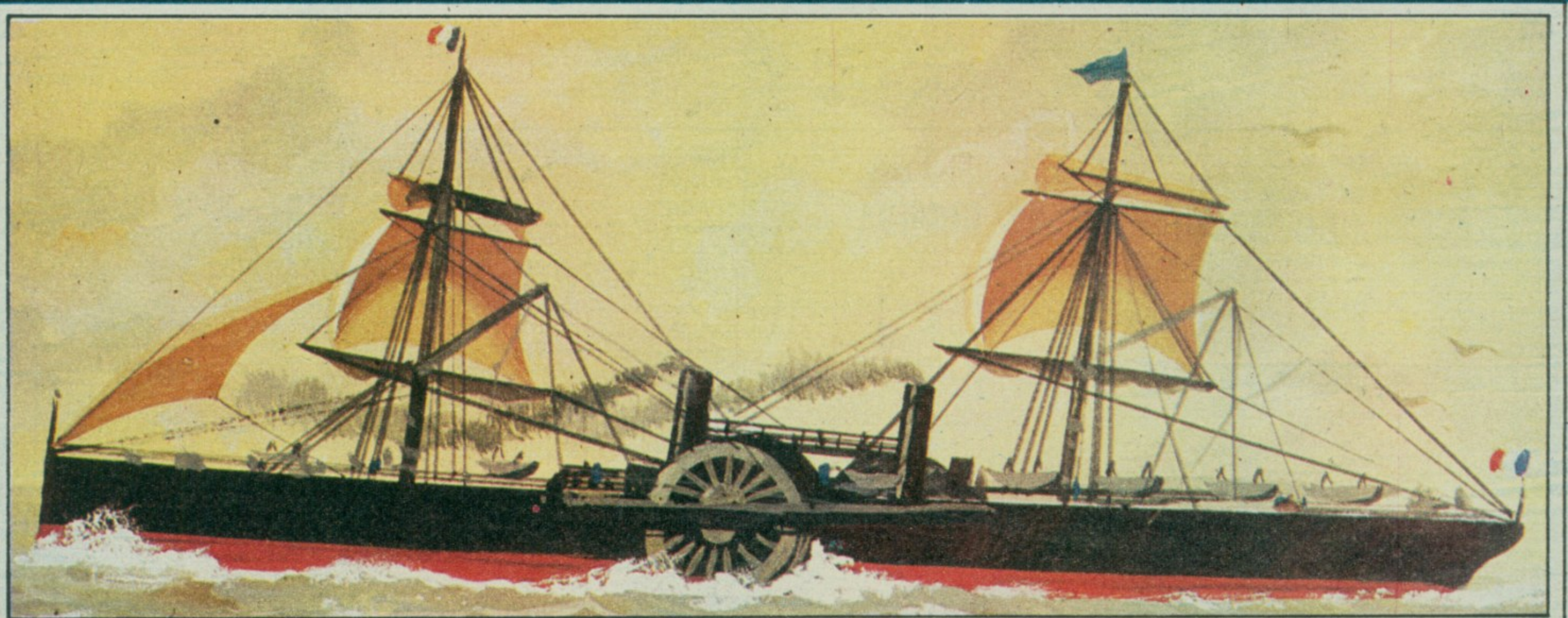
15

РОЂЕН ЈЕ ПАРОБРОД

Стари једрењаци били су веома лепо, али за дуга путовања прилично неудобни. Кретали су се споро, храна је била лоша, а били су и несигурни, тако да је прелажење

Атлантика представљало приличну опасност. Пароброди су све то изменили, тако да је у 19. веку исељавање у Америку постајало из године у годину масовније, а, с друге стране, европској индустрији у зачетку требало је све више америчких новина. Ово је један од првих пароброда „Принстон“

ЈЕДРА - ЗА СВАКИ СЛУЧАЈ

16

ГВОЖЂЕ, А ПЛИВА!

И француски „Вашингтон“ један је од првих пароброда који су прелазили Атлантик. Као и остали у то време имао је и једра, а и точак са лопатицама. Новост су тада

били гвоздени бродски трупови који су за лаике представљали чудо: гвожђе, а не тоне! Оно је ускоро замењено још бољим челиком. Половина 19. века је и доба када бродари почињу да се такмиче не само у брзини и сигурности, него и удобности. „Вашингтон“ ипак није спадао у луксузније бродове.

РОКСИ МЈУЗИК (ROXY MUSIC)

Пошто се група РОКСИ МЈУЗИК распала пре три године бивши наставник ликовне уметности Брајан Фери (Bryan Ferry) поново је оформио групу која је пре месец дана кренула на промоциону турнеју свог последњег, шестог албума „Манифесто“. Три композиције са албума нашле су се и на сингл-пловчама и све су постале хитови.

Састав РОКСИ МЈУЗИК основали су Брајан Фери (вокал и клавијатуре) и бас-гитариста Грејем Симпсон (Graham Simpson) пре осам година. Група је у међувремену променила више чланова, био је у њој и чувени Брајан Ино (Brian Eno), а сада ради у саставу: Брајан Фери, Енди Мекеј (Andy Mackay — саксофон и обоа), Дејв Скинер (Dave Skinner — клавијатуре), Пол Томпсон (Paul Thompson — бубњеви), Фил Манцанера (Phil Manzanera — гитара) и Гери Тибс (Gary Tibbs — бас).

После првих наступа група добија повољне критике, а први албум „Roxy Music“ (1972.) нашао се на врху енглеских топ-листа. Састав је желео да стекне репутацију и изван граница своје земље, пре свега у САД, што му полази за руком тек 1975. године и то након неколико напорних турнеја по Сједињеним Америчким Државама.

После објављивања својих првих пловча, РОКСИ МЈУЗИК важи за једну од најрафиниранијих, најпровокативнијих и најзабавнијих рок-група. Касније, њени чланови више имитирају, користе туђе изворе и мање су маштовити, а унутар групе долази и до сукоба, па 1976. године Фери објављује период „пробног одвајања“ у којем ће сви чланови радити на властитим пројектима.

Сада је група опет на окупу и својим албумом „Манифесто“ жели да поврати стару славу. Композиција „Одагнај“ („Dance Away“) скинута је са тог албума.

ПЕСМА НЕДЕЉЕ

ОДАГНАЈ

(DANCE AWAY)

Изводи: РОКСИ МЈУЗИК

Yesterday, well it seemed so cool,
When I walked you home,
Kissed goodnight,
I said: „It's love,
You said: „All right.“

It's funny how
I could never cry,
Until tonight,
And you pass by,
Hand in hand
With another guy.
You're dressed to kill,
And guess who's dying?

Dance away the heartache,
Dance away the tears,
Dance away.
Loneliness is a crowded room,
Full of open hearts,
Turned to stone,
All together,
All alone.

All at once,
My whole world had changed.
Now I'm in the dark,
Off the wall,
Let the strobe light up them all.
I close my eyes,
And dance 'til dawn.

Dance away the heartache...

Now I know
I must walk the line
Until I find an open door,
Off the street,
On to the floor.

There was I,
Many times a fool.
I hope and pray,
But not too much,
Out of reach,
Is out of touch,
All the way is far enough.

Dance away the heartache...

3

МУЗИЧКИ РЕЧНИК

ЗАПАТЕАДО — Запатеадо (од шпанске речи zapato — ципела) је брза шпанска игра са карактеристичним синкопама и другим ритмичким обртима који се у игри означавају оштрим ударањем пете у земљу. Запатеадо изводи један играч.

ЗУРЛА — Зурла је свираљна са двоструким језичком и чунастом дупљом типа обоа. Највише се употребљава у Манедонији и Албанији. Израђује се у две величине: мала (до 35 цм) и велика (до 60 цм) и то од јаворовог дрвета. Међусобно се разликују по броју рупа — гласница. У зурле обично свирају два свирача и често их прати тапан (врста цилиндричног бубња).

ЗВОНЧИЋИ — Звончићи су инструмент из групе удараљки. Састоји се од правоугаоне нутије, као резонатора и низа челичних пловчица (најмање 25) које су поређане у хроматском реду. Ударањем двају батиха по пловчицама добија се јасан и светао тон.

СЛОБОДНО ПИТАЊЕ

Жељела бих сазнати име дјевојке која пјева у групи **НОВИ ФОСИЛИ**.

Бети Банчевић
Блатина 25
Сплит

Изврсни женски глас загребачке групе **НОВИ ФОСИЛИ** припада Бурђици Милићевић.

Чишаоци јављају... ВЕСТИ ИЗ БОРОВА

Младе у Борову с великим успехом забавља група **КЕШ**. Састав је веома популаран и у Винковцима, а свирао је и на концертима **ПРВЕ ЉУБАВИ**. Његови чланови свирају композиције домаћих и страних пјевача и група, али имају и неколико својих пјесама.

КЕШ чине: Иван Домазет (соло-гитара), Здравко Влаховић (бас-гитара и вокал), Ненад Блажевић (клавијатуре и вокал) и Жељко Костелић (бубњеви).

Приход са неколико концерата чланови групе **КЕШ** наменили су пострадалима у Црној Гори.

Блаж Јукић
П. Прерадовића 124
56242 Слаковци
(хонорар 100 дин)

БЕРЗА ПЛОВЧА

Продајем одлично очуване ЛП пловче „Playing Possum“ (Carly Simon), „Going for the One“ (YES) и дупли албум „A Nice Pair“ (PINK FLOYD).

Слободан Стевановић,
Рударска 113, 75000
Тузла

Продајем добро очуване пловче наше производње: „Ninth“ (PROCOL HARUM), „Zoom“ (COMMODORES), „Aja“ (Steely Dan), „Black and White“ (THE STRANGLERS), „X“ (CHICAGO), „White Music“ (HTC) и две пловче стране производње „Disreali Gears“ (CREAM) и „Get Yer Ya-Ya's out“ (THE ROLLING STONES).

Милан Бољевић,
Белведерска 111,
81000 Титоград

РАНА • ХИТ-СТРАНА • ХИТ-СТРАНА •

ЛЕСЛИ КНАУЕР — група
ПРОМИСИС

(LESLIE KNAUER —
PROMISES)

Појавила се као бомба са својом ватреноцрвеном косом и готово преко ноћи добила милионе обожавалаца. Кажу да јој је после првог јавног наступа стигло хиљаду брачних понуда. Лесли је певачица у групи коју је основала са своја два брата. Рођена је 20. 8. 1957. године у Ванкуверу, у Канади. Данас са браћом живи у Северној Калифорнији.

АДРЕСЕ:

ВАТРЕНИ ПОЉУБАЦ
Сарајево-диск
Маршала Тита 38 б
71000 Сарајево

СУНЦОНРЕТ
Снежана Јандрлић
Булевар Лењина 9
11070 Нови Београд

РИБЉА ЧОРБА
Петроварадинска 11
11000 Београд

ГАЛИЈА
Учитељ Милина 31
19000 Ниш

БУМЕРАНГ
Концертна пословница
Галусова 6
П. П. 161
66000 Нопар

НАША КАРИКАТУРА

**СЕИД МЕМИЋ
ВАЈТА**

ВОКАЛНЕ СОЛИСТКИЊЕ ПОП-САСТАВА

Светска музичка продукција готово свакодневно покушава да лансира неко ново поп-име. Довитљиви продуценти и менаџери с нарочитом пажњом представљају публици вокалне солисткиње приписујући свакој од њих и титулу прве даме. Неке од њих представимо и ми само без додељивања икакве титуле.

ИВОН ЛОРИ (ГАНИМЕД)

YVONNE LORY
(GANYMED)

Двадесет шестогодишња девојка дугачке плаве косе је, како многи кажу, центар бечке групе, све-

мирског звука, ГАНИМЕД. Њене колеге на бини су под маскама тако да она долази до пуног сјаја. Њихов велики хит је песма »It Takes Me Higher«. Сваки члан има свој свемирски надимак. Ивонин је Пулсарија.

ДЕБИ ХАРИ — БЛОНДИ

(DEBBIE HARRY —
BLONDIE)

Дебора Хари је апсолутни стар међу певачицама. Њен изглед и глас су савршени, а костими увек

нови и оригинални. Многи је зову Мерилин Монро рока. Рођена је 1. јула 1947. године у Мајамију, на Флориди. Висока је 162 сантиметра, има плаву косу и плаве очи. Године 1976. упознала је гитаристу и да-

нашњег животног пратиоца Криса Стајна са којим је основала групу БЛОНДИ.

СИЈУКСИ СИЈУКС —
СИЈУКСИ ЕНД БЕНШИЗ

(SIOUXSIE SIOUX —
SIOUXSIE AND THE
BANSHEES)

Сијукси данас најлуђе изгледа у панк-покрету. Лице јој је обојено у бело,

очи у црно, а уста су јој ватреноцрвена. Рођена је 27. маја 1957. године у Лондону, има плаво-зелене очи и црну косу. Своје право име крије.

ПОЛИН МАРИ —
ПЕНЕТРЕЈШН

(PAULINE MURRAY —
PENETRATION)

Полин је шеф своје групе ПЕНЕТРЕЈШН. Она није само одлична певачица, већ је и композитор већи-

не песама које група изводи. Рођена је 8. марта 1958. године у Ферихилу, у Енглеској. Има зелене очи и, тренутно, црвену косу.

ЕЛИС СПРИНГ —
ДАРЛИНГ

(ALICE SPRING —
DARLING)

Елис је сва у контрастима. Црвена мрежаста блуза и црна мајица испод ње стални су део њене гардеробе. Коса јој је црна и

уоквирена црвено обојеним крајевима. Изглед јој је веома упадљив. Она, такође, даје тон својој групи. Са пријатељем Мик Хауардом, басистом, пише и компонује све песме. Рођена је 21. 11. 1956. у Лондону.

МАРИОН ВАЛЕНТИНО
— ДОЛ

(MARION VALENTINO —
THE DOLL)

Њена гитара је као леопардова кожа, а глас усклађен са овим битним детаљем. Апсолутни је шеф

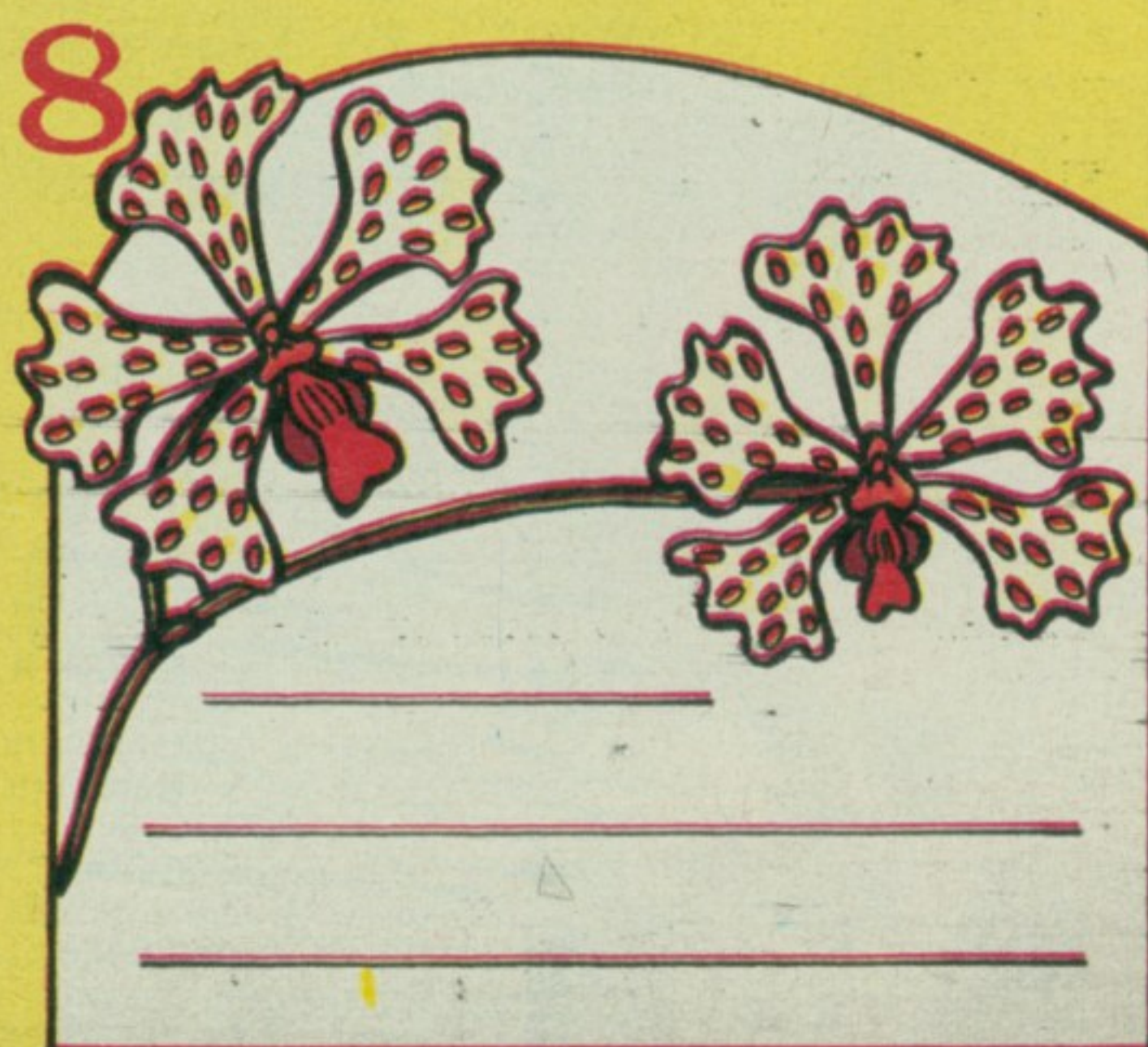
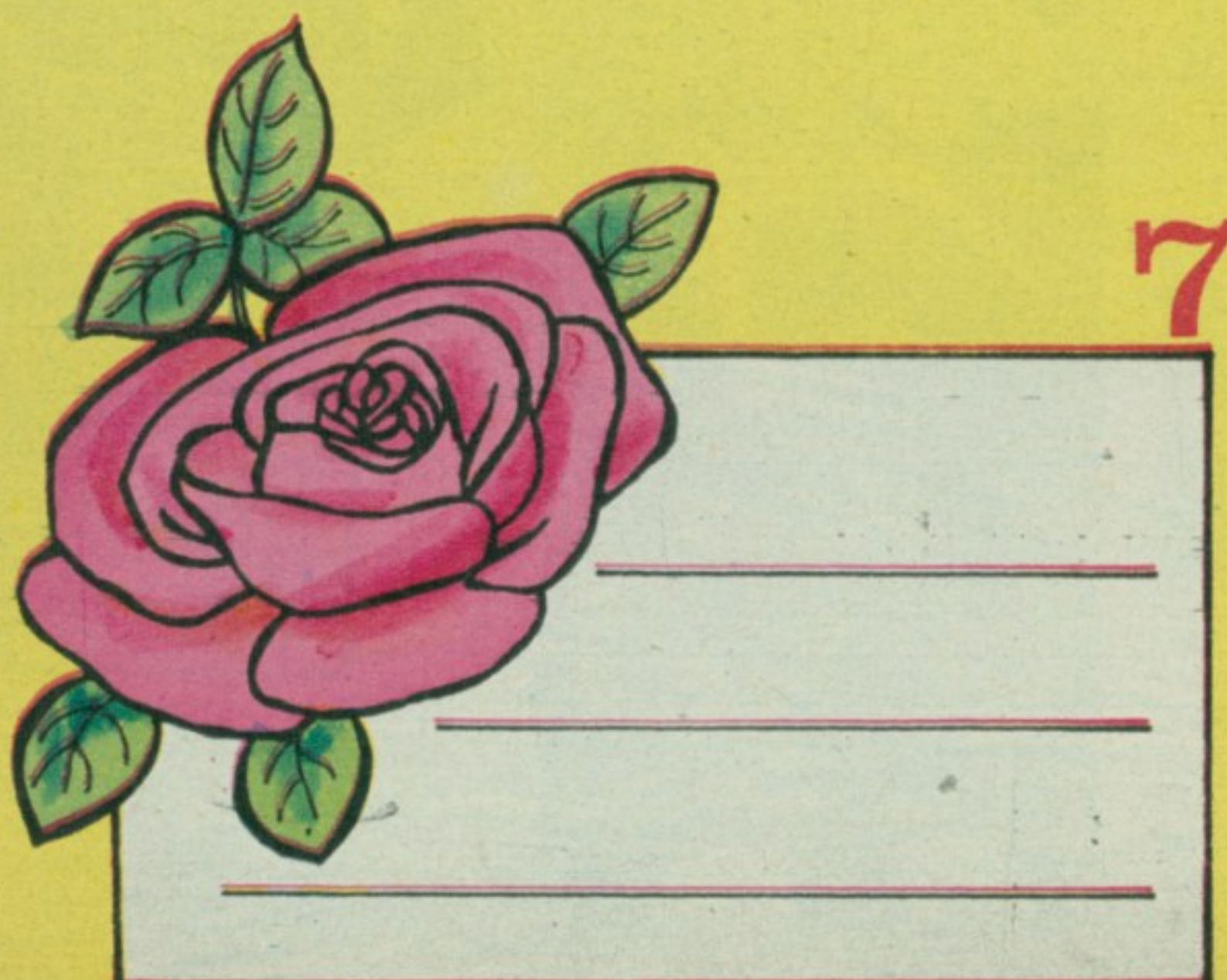
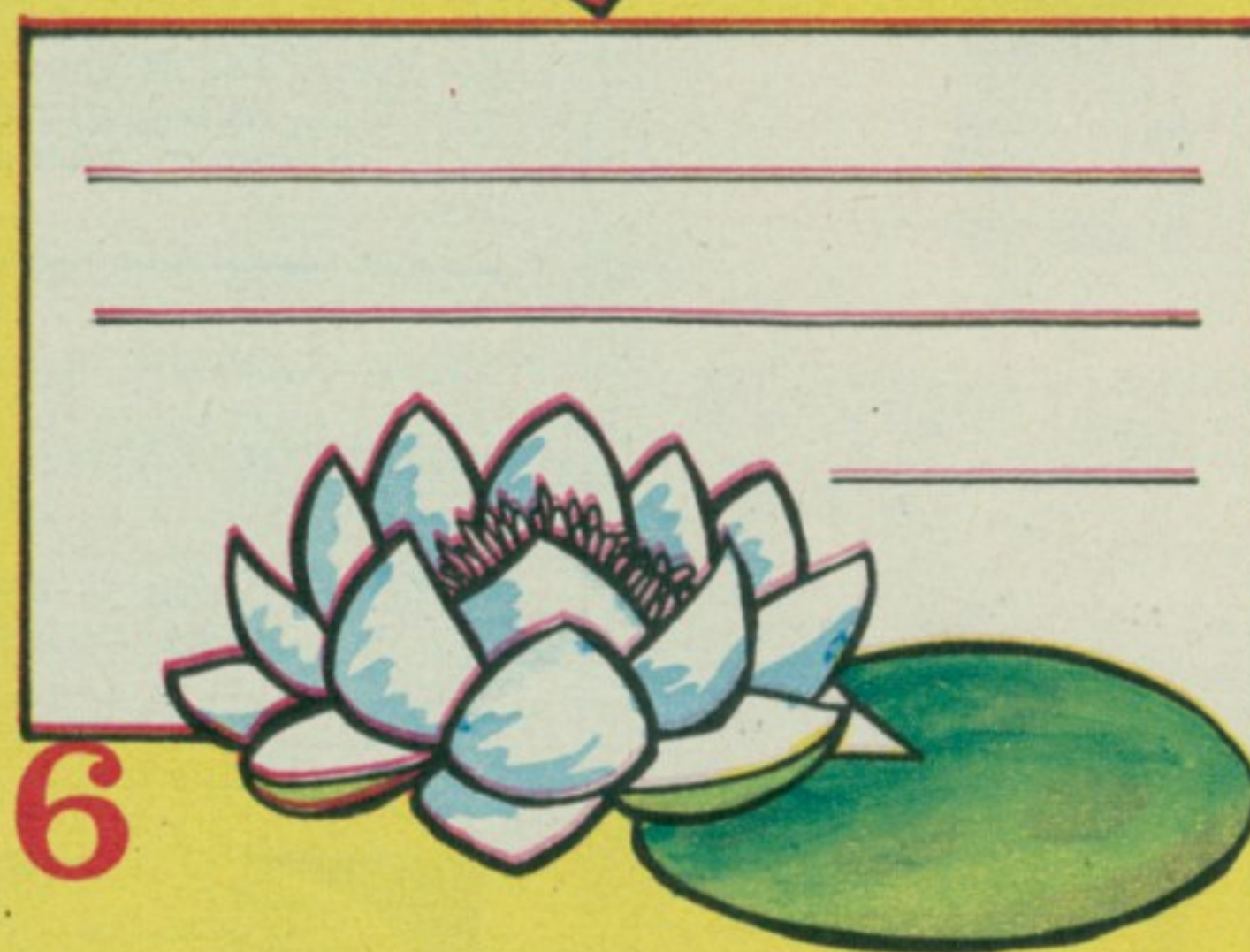
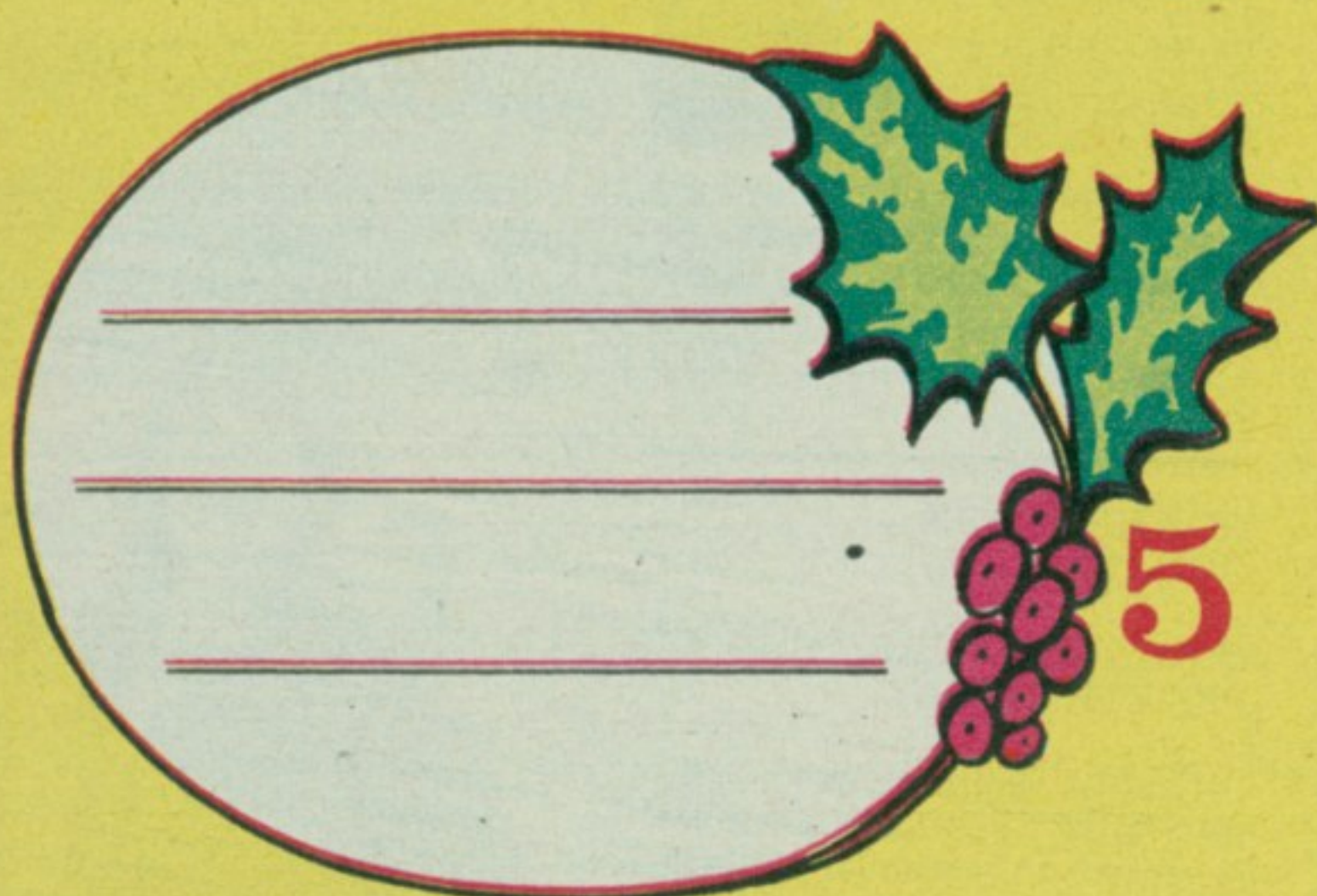
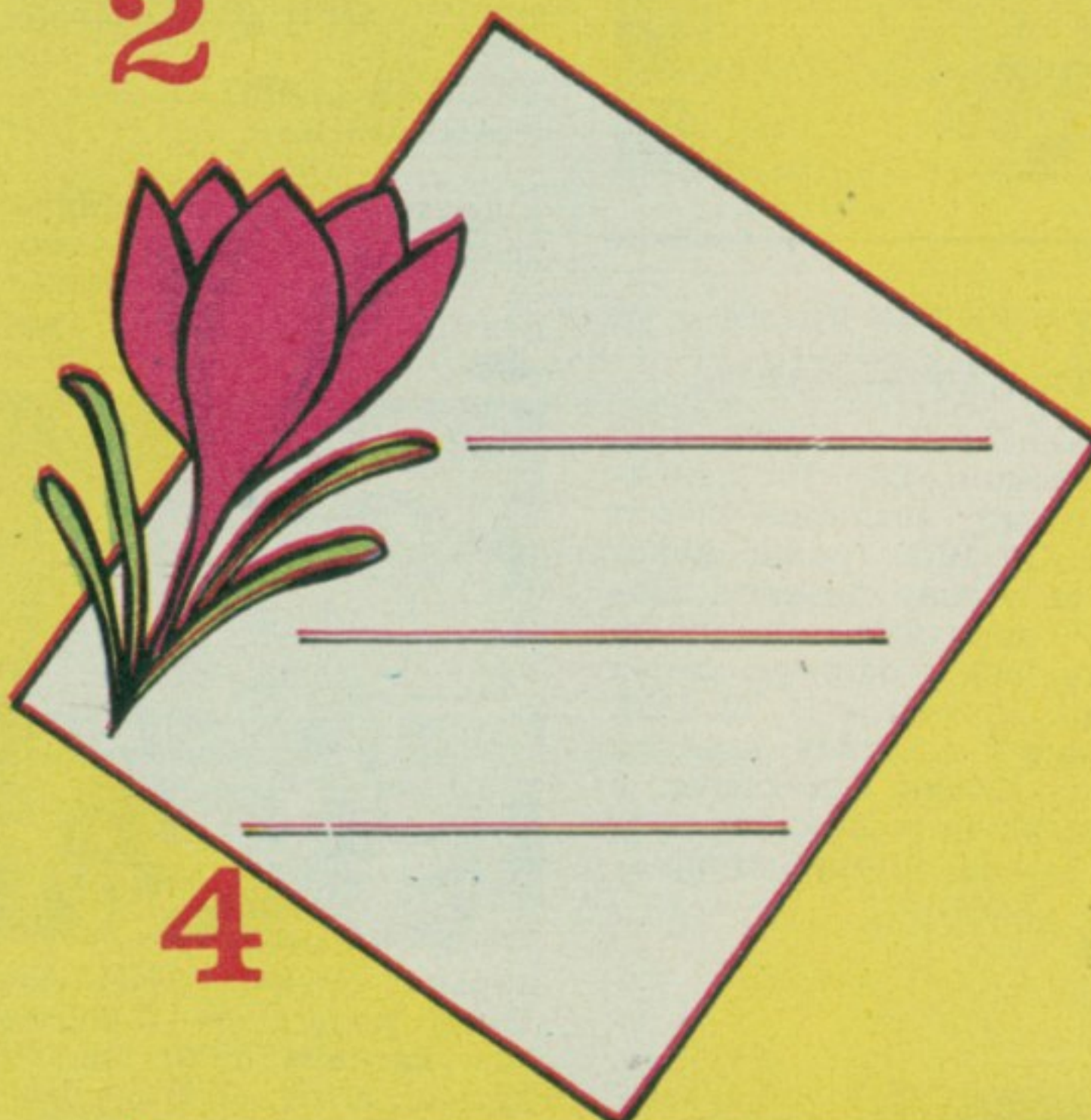
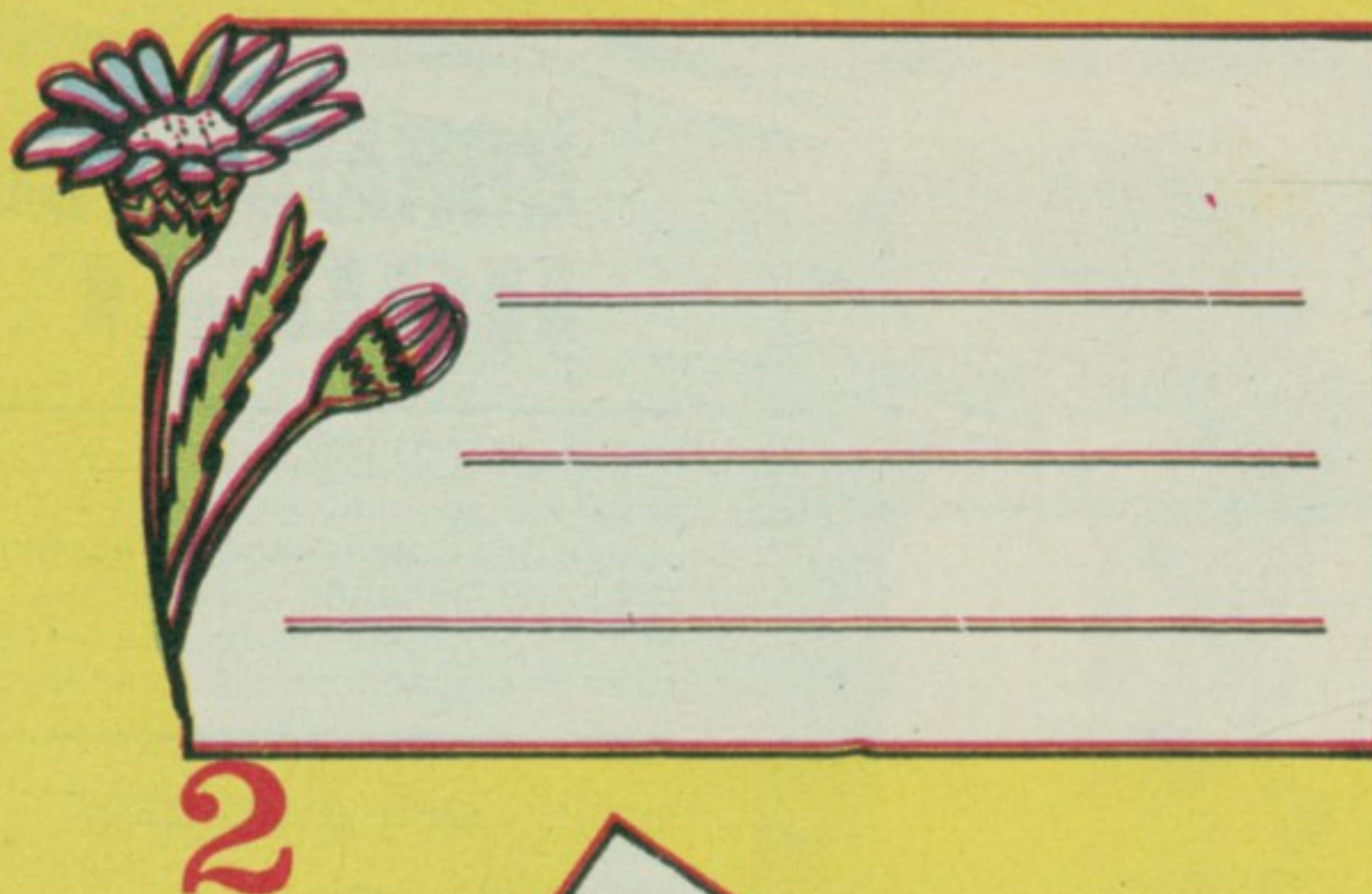
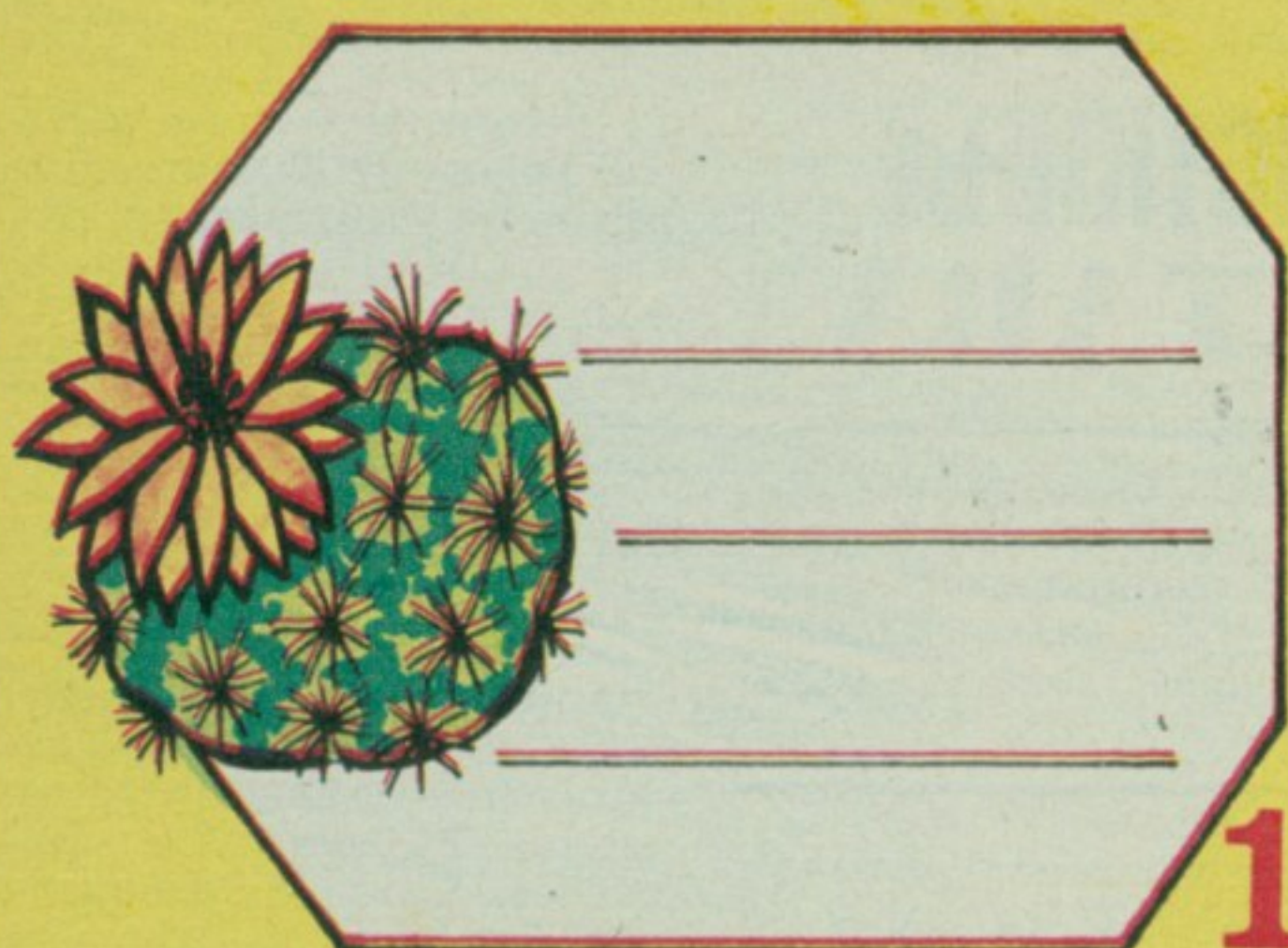
групе и на бини и иза ње јер она компонује све песме. Рођена је у Лондону 23. августа 1955. Има дугу увијену косу смеђе боје и исте такве очи.

НАЛЕПНИЦЕ

Ево
прилике да
научите
неке
врсте
цвећа.

1. КАКТУС
2. МАРГАРЕТА
3. ЈУБИЧИЦА
4. ШАФРАН
5. БОЖИКОВИНА
6. ЛОКВАЊ
7. РУЖА
8. ОРХИДЕЈА

КРАЉИЦА СПОРТОВА — ПО ПРАВИЛИМА

КО ЋЕ ДАЉЕ!

БАЦАЊА

Подела: Четири бацачке дисциплине: кугла, диск, кладиво, копље. Мери се дужина хица, Жене не бацају кладиво.

*

Бацање кугле: На такмичењима се виђа класична и „ротациона“ техника бацања. Фазе: замах, залет (поскок и окрет), одскок који подразумева и завршено избацивање кугле руком. Бацач тежи да постигне што већу почетну брзину избачаја и тиме највећу могућу дужину хица. Домет зависи, такође, од угла под којим се кугла баца.

*

Детаљи: Кугла се баца једном руком са рамена. На средини предњег спољног лука круга учвршћен је сегмент. Кад атлетичар заузме став за извођење бацања у кругу, кугла додирује браду или је врло близу ње. Не сме се повући иза равни рамена. Рука се пре бацања не повлачи наниже од заузетог става. Такмичар има право на три покушаја. Осморица најбољих могу покушати још три пута. Нико нема право на накнадне покушаје, ако прва три бацања нису успела. Такмичар не напушта круг док кугла не падне на тле. После тога може да га напусти, али у супротном смеру од смера бацања — кроз задњи део круга... Кугла је тешка 7,257 kg, за жене 4 kg... Дужина хица се мери од најближег отиска куле на тлу до унутрашњег руба обруча.

*

Бацање диска: За разлику од бацања кугле, ово бацање је сложеније пре свега због захтева које треба испунити да би лет диска кроз ваздух био оптималан. Односно, да отпор ваздуха буде најмањи, а аеродинамичне силе подизања (узгон) највеће. Фазе бацања диска деле се на замах, окрет и избачај. Дужина хица зависи од почетне брзине, угла под којим се избације справа и њеног положаја у фази лета.

*

Детаљи: Диск се баца из круга пречника 2,50 m. Обруч круга је од метала. Сектор земљишта на који се диск баца износи 40°. Право на три покушаја. Прва осморица стичу право на још три бацања. При бацању такмичар може доћи унутрашњи део обру-

У прошлим бројевима представили смо основна правила трначних дисциплина и вишебоја — онако наоко их наводи Дарно Шаренац у Цепном лексикону 25 спортова (издање Спортске књиге, Београд, Манедонска 29). Сада су на реду бацачке дисциплине, које су омиљене у народу, али у којима донедавно нисмо постигали међународне успехе. Сада оне под нас улазе у моду и многи се интересују каква су правила која атлетичари морају да поштују да би се признао резултат. Ево их укратко, према Лексикону Дарно Шаренца.

ча. Напушта круг кроз задњи део. Дужина хица мери се од најближег отиска диска на тлу до у-

пљаш не дотиче ниједним делом тела полукруг за избачај или бочне линије залетишта. Копље се изба-

у избачају и угла под којим је кладиво бачено.

*

Детаљи: Дозвољена употреба рукавице (за заштиту руке). Бацач започиње бацање иако кладиво у полазном положају лежи ван круга за бацање. Бацање се не признаје ако је кретање прекинуто зато што је за време измахивања или окрета кладиво дотакло тле унутар круга или ван њега. Цело кладиво је тешко (најмање) 7,257 kg, дугачко (највише) 122 cm. Пречник главе кладива и ма (најмање) 10,2 cm, (највише) 12 cm. Тежиште главе кладива удаљено

од просторног центра главе кладива не више од 6 mm. Дебљина жице најмање 3 mm. Дужина дршке кладива 105 mm, ширина 110 mm. Пречник металног материјала (од којег је израђена дршка) 5,5 mm. Круг за бацање кладива је ограничен (ради заштите бацача, судија и публике) заштитном мрежом пречника од 7,60 m и висине (најмање) 5 m. Мрежа отворена у правцу бацања (отвор износи 6 m).

*

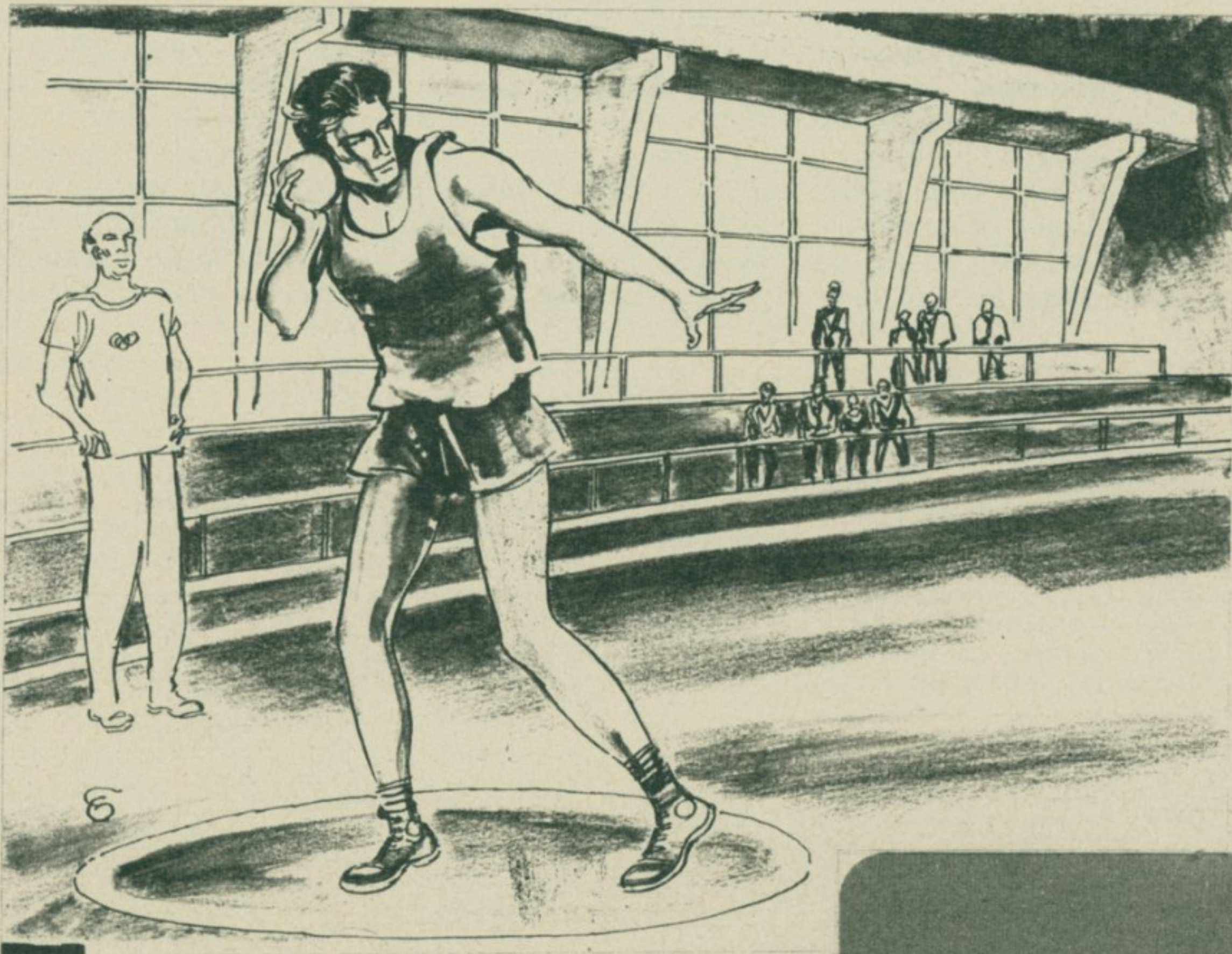
Бацалиште: За куглу, бацалиште има пречник од 20,135 m и равне површине лепезастог облика. Кружна плоча је од бетона или шљаке, оивичена гвозденим обручем дебљине 6 mm укопаним у висини тла... За диск, бацалиште се састоји од равног залетишта дугачког од 30 до 36,5 m, широког 4 m. Терен у који пада копље је површина лепезастог облика.

*

Заставице: На крајње тачке линија које показују сектор бацања справе постављају се секторске, правоугаоне, металне заставице, произвољне боје, величине 10 cm x 18 cm са дршком пречника 8 mm и висином од 60 cm изнад површине земље.

*

Боје: Употребљавају се црвене и беле заставице за означавање исправности покушаја при бацању и скоковима. Црвено — неуспео покушај, бело — успео.

нутрашњег руба круга. Тежина диска 2 kg, за жене 1 kg.

*

Бацање копља: И ова врста бацања улази у ред сложенијих атлетских дисциплина. Фазе овог бацања деле се на замах и избачај. Домет хица зависи од почетне брзине и угла под којим се избације справа, као и положај копља у фази лета.

*

Детаљи: Изводи се из металног или дрвеног полукруга полупречника 8 m. Сегмент обојен у бело, у нивоу земљишта, широк 7 cm. Копље се држи за хватиште. Хитац се признаје само ако копље најпре дотакне земљу врхом. Ко-

цује изнад и испред рамена руке којом се баца. Не сме се избацити било каквим ротационим покретом. Копље је метално или дрвено. Тежина за мушкарце, заједно са намотајем хватишта, 800 g. Дужина 2,60—2,70 m. За жене тежина 600 g. Дужина 2,20—2,30 m.

*

Бацање кладива: Баца се ротационим техником где се окрећу и бацач и справа. Истовремено бацач и кладиво се померају према месту избачаја. Брзина справе се из окрета у окрет постепено повећава. (Обично се баца са 3 до 4 окрета). Разликује се: почетни положај, измахивање справом, окрети и избачај. Домет хица зависи од почетне брзине кладива

ТРН У ОКУ

ПРИЧЕ
О
ГРАДОВИМА
ВЕНЕЦИЈА

СЈАЈ И СМРТ СЕРЕНИСИМЕ — Када се погледа са Великог канала, Венеција изгледа и грандиозно и нестварно. Она делује и неканно збијена и мала — за највећу светску силу, што је била у 14. веку. Млетачки трговци и бродови у то време готово да нису имали танкаца на Средоземљу, па се у Републику светог Марка — кано јој је од 10. века био званични назив — са Истока сливало и мешало и његово богатство и раскош уметности и мисли. Најлепше вене-

цијанске грађевине чудесан су сплет и византијског и оријенталног и готског, и по томе су јединствене.

Симбол ове мајушне моћне државе којом су управљали дундеви био је крилати лав. Монемо га видети у готово сваком месту дуж наше обале, од Ангарана до Улциња, уклесаног у намену на палатама или тек понеком балкону, фонтани, стубу. Током читавих 1000 година историја Републике »Серенисима« преплетала се с нашом, почев од дана када је у 9. веку

оборен први далматински храст да би анвилејски досељеници на острвцу Риалто — срцу будуће Венеције — могли подићи зграде на пиластрима побијеним у негостољубиво, глинено тле. У Старом млетачком државном архиву, који се чува у фрањевачкој цркви у Венецији и садржи документе још од доба Карла Великог, нема готово ниједне збирке која се не односи и на нашу повест! Венеција је у нашим крајевима била и завојевач и велики ривал на мору и

трн у оку увек слободном Дубровнику.

Лагана »смрт« Венеције почела је једним великим отирићем: када је на крају 15. века Бартоломео Диас, опловивши Рт Добре Наде, пронашао морски пут за Индију — трговина Атлантином почела је да баца у засенак Средоземље. Холанђа-

ни, Португалци и Енглези полако су се уздизали и превазилазили сјај »Серенисима« коју су све више слабили и ратови са надирућом турском силом. Републику светог Марка коначно је срушио Наполеон 1797. године:

Текст: М. Крстуловић
Снимци: М. Вујовић

УМЕСТО ДАНКА — НАПАД — Венеција је изграђена на 118 острваца која се налазе у близини ушћа Соче и Адије у Јадран. Најстарији део града лежи на Риалту који је са копном, од времена ренесансе, спојен овим лепим мостом. У својим првим данима млетачка држава плаћала је данак за пловидбу Јадраном хрватским и неретљанским кнезовима. Лукави и амбициозни дужд Пјетро Орсеоло одбио је 996. године да даје тај намет. Хрвати и Неретљани одговорили су нападима на тада већ велике и крцате робом млетачке бродове — што је Орсеоло само и чекао! Упутио је преко мора младу и снажну млетачку морнарицу да освоји једно по једно упориште: Вис, Задар, Сплит, Трогир, па Биоград, Хвар, Корчулу... Питање превласти на Јадрану 1000. године било је, бар привремено, решено у корист Венеције.

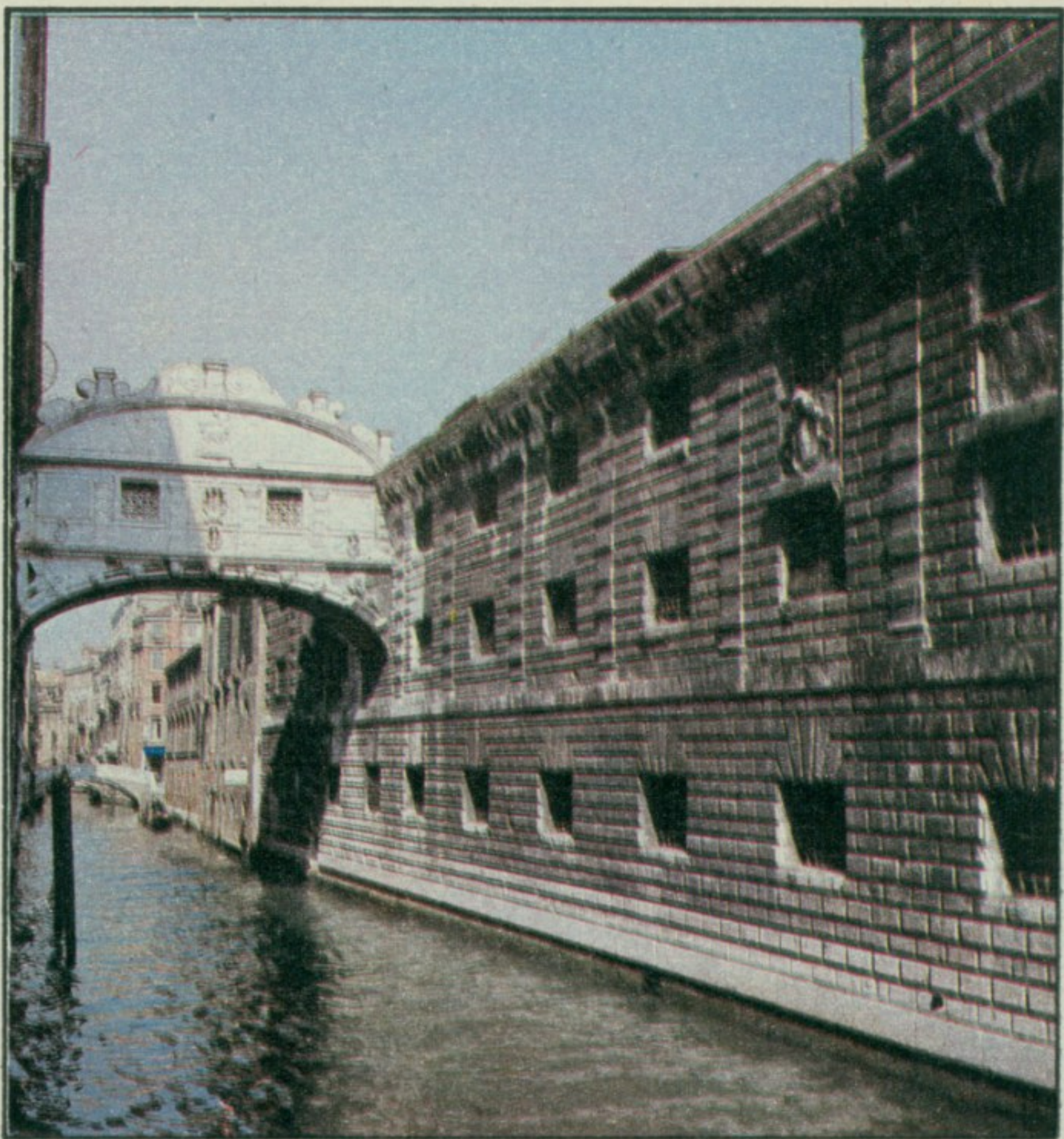
НАЈДУЖА НА СВЕТУ — Своју величину »Серенисима« је желела да истакне не само богатим украсима и скупим материјалима, већ и димензијама грађевина. Тако је у 15. веку настала најдужа засвођена фасада на свету: зграда Старе прокуративе која се пружа читавом дужином Трга светог Марка, на 175,70 метара! Она је дело чувеног архитекте Бартоломеа Буона. На супротној страни трга налазе се аркаде Нове прокуративе, млађе стотинак година, које су, у ствари, наставак чувене библиотеке архитекте Сансуовина.

ПОХОДИ СЛЕПОГ ОСВАЈАЧА — И четири бронзана коња на катедрали довучена су из Византије, за време крсташких похода дужда Енрика Дандола. За само две године, од 1202. до 1204, овај слеп и веома лукав политичар успео је да под заставу крилатог лава стави прво Пулу и Задар, а потом Цариград и око једну трећину великог Византијског Царства! Каса Венеције се пунила, а боје „Серенисима“ почеле су да преовлађују на политичкој карти тадашњег света.

УКРАШАВАЊЕ ПО ЗАКОНУ — Међу првим грађевинама на Риалту била је мала дрвена црква Светог Марка — на чијим темељима лежи и ова постојећа, трећа по реду, грађена све до ренесансе. Закон Републике обавезивао је сваког млетачког трговца који је пловио на Исток да донесе понешто од скупог материјала за њено украшавање. Тако је ова велика, китњаста и изузетно богата катедрала постала, између осталог, и музеј најразличитијих скулптура.

УЗДАХНИ, ПА УМРИ! — Власти моћне Републике обрачунавале су се са ухваћеним побуњеницима на најсуровији начин: бацале су их у тамнице на дну затворске зграде у које би, изненада, обично ноћу, пустили воду из канала да се осуђеници подаве. Затвор је био повезан с Дуждевом палатом — иначе и највелелепнијим венецијанским здањем — овим, на изглед тако романтичним мостом. Кроз његове прозоре од камене чипке оковани несрећници могли су да баце последњи поглед на лепоту овога света и да јекну. Зато је тај мост назван — Мост уздицаја.

СПОМЕНИЦИ СЛАВЕ И ЗАЛАСКА — Многи историчари уметници сматрају ту библиотеку (лево на слици) најлепшим примерком ренесансне архитектуре. И унутрашњост јој је изузетна: украшавају је слике Тицијана, Паола Веронеза и Тинторета. На Тргу испред зграде налазе се два египатска обелиска. Један је касније украшен бронзаним лавом, а други мермерним кипом св. Теодора с крокодилем. Ова гранитне стубове донео је као трофеј дужд Микјели у 12. веку. И они су успомена на некадашњу колонијалну велесилу чија је звезда почела да залази баш у време када је зидана, на пример, библиотека-лепотица.

ПРОЈЕКТСТВО ПАСЈЕ

ЉУБИША ЈОВАНОВИЋ

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

Мартин, пилот Ратног ваздухопловства, налазио се у посети код Пола, свог пријатеља из гимназије, познатог астронома. Пол га је провео кроз опсерваторију у којој је радио и на крају га задржао у куполи великог астрономског телескопа, желећи да му покажу нека занимљива небеска тела.

— Чуј — упита га Мартин — Дали бих могао да видим ону сјајну звезду? Заборавио сам како се зове...

— Мислиш на Сиријус? Имаш среће, сада се добро види.

Пол је притиснуо неколико дугмади на командном уређају и телескоп се лагано окренуо у правцу сјајне звезде.

— Ако те интересује могу да ти испричам нешто о њему — рече Пол — Сиријус је најсјајнија звезда на небу и истовремено једна од нама најближих. Египћани су по његовој појави у зору одређивали када ће Нил почети да се излива. Они су га звали Сотис, у преводу Пасја звезда. Садашње име Сиријус, што значи Блистајући, дали су му Грци.

— Али, ја овде видим две звезде! узвикнуо је Мартин.

— И треба да се виде две звезде. Око главне звезде Сиријуса А, кружи бели патуљак Сиријус Б. Према прорачунима, око Сиријуса А кружи још једна звезда — Сиријус Ц, међутим она никада није виђена. Можда се ради о планети која је тамна па се не види.

— Чуј, ја сад идем, сутра треба да летим и морам да будем одморан — рече Мартин. Хвала на занимљивој причи...

У исто време директор радио-астрономске опсерваторије Арсибо др Мејли седео је у својој канцеларији. Изненада, код њега је улетео један од астронома веома узбуђен.

— Пронашли смо извор зрачења огромне снаге! Тако нешто у животу нисам видео! Сигнали се ређају по бинарном систему: један-нула-један-нула-нула-један-један-нула-нула-један-нула...

Задржиће у тајности

Др Мејли није разумео смушено објашњење колеге. Приметио је да у руци држи некакав папир и узео му га је. Био је то компјутерски извештај о посматрању тајанственог извора зрачења. Др Мејли приђе карти неба обешеној на зиду.

— Координате су следеће — алфа шест часова и четрдесет три минута, делта шеснаест степени и тридесет девет угаоних минута... То је Сиријус!

— Шта да радимо? — упитао га је астроном.

— Откриће задржите у тајности, ради се о ствари од огромног значаја. Откажете све посматрачке програме и телескоп држите упе-

рен у Сиријус. Све сигнале забележите на траке и убаците у компјутер.

Неколико дана после пријема првих сигнала, др Мејли је сазвао састанак астронома.

— Пре неколико дана из правца Сиријуса ухватили смо врло јак извор вештачког радио-зрачења. Сигурно се сећате пројекта потраге за ванземаљским цивилизацијама ЦЕТИ која је извршена пре двадесетак година. Сврха пројекта била је да се путем ослушкивања радио-сигнала из свемира открије нека друга цивилизација. У оквиру ЦЕТИ извршен је и следећи програм: са неколико највећих радио-телескопа на Земљи послате су поруке у правцу најближих звезда. Једна од њих био је Сиријус — др Мејли је направио кратак прекид да би истакао следећу реченицу. — Сигнал који смо са њега ухватили пре неколико дана одговор је на сигнал ЦЕТИ-ја.

Друиу гео емисије

Прошле су две године од пријема емисије са Сиријуса. Упућени астрономи чували су тајну па јавност није била обавештена, што је др Мејлију пружало услове за несметани рад.

Знао је да не може сам да дешифрира сигнал. У помоћ је позвао неколико поверљивих људи, врхунских научника. Астроном, физичар, математичар, кибернетичар и биохемичар били су тим способан да реши и најтежи задатак. За две године напорног рада успели су да дешифрирају већи део емисије.

Бића са Сиријуса прво су бинарним знаковима објаснила елементе своје математике, затим структуру атома, изглед свог звезданог система. Дали су и многе друге корисне податке.

Али, др Мејлија и његове колеге више је занимао други, компликованији део емисије. Било им је јасно да је на њему забележено нешто важно. Најзад, после дугих размишљања, успели су да схвате да је то била шема некаквог компликованог уређаја...

Др Мејли и његови сарадници

бачили су се на посао. После неколико месеци рада уређај је констатуисан. Био је замашних димензија, као овећа соба.

Отприлике у исто време када је уређај завршен, сигнали са Сиријуса су се поновили. Истог тренутка укључило се неколико контролних лампи. Уређај је при-мао сигнале са Сиријуса!

На изиш обичан човек

После више дана пасивног пријема сигнала, уређај је почео да ради. Читав тим научника стајао

је испред њега очекујући без даха шта ће се догодити. На њихово огромно изненађење из уређаја је изашао — обичан човек! Запањено су га посматрали. Био је средње висине, нормално грађен. Ничим се није разликовао до људи на Земљи. Нико није могао да дође до речи од узбуђења. Човек се протегнуо неколико пута, урадио неколико вежби, а затим је пришао др Мејлију и његовим колегама.

— Јесте ли ви направили ову преносну комору — упитао је савсвим нормалним гласом, показујући уређај иза себе.

Др Мејли је климнуо главом.

— Мора вам се одати признање. То је чак и за нас компликован посао. Ето, малопре сам био код куће, а сада сам овде.

— Jeste ли ви са Сиријуса? — осмелио се да упита физичар.

— Да, ја сам Сири... како рекосте? Знате, са звезде одакле су вам долазили сигнали.

— Како тако личите на нас? упита га др Мејли.

— Нисте ви једини људи у Галаксији. Има нас у више система.

Рекавши то, човек са Сиријуса крену према излазу.

— Куда ћете? Станите! — викну др Мејли. — Не можете тек тако да одете!

— Досадно ми је овде, идем напоље. Ионако имам посла.

— Чекајте! Не смеете нас напустити! Са вама морају да разговарају научници...

Лице човека са Сиријуса доби увређен израз.

— Ја идем напоље, хтели ви то или не — рече.

Др Мејли хтеде жестоко да се успротиви, али на своје запрепашћење чу сопствени глас како говори:

— Само изволите, нико вас не задржава.

Научници направише пролаз и човек са Сиријуса изиђе не погледавши их више ниједном. Др Мејли уморно седе на столицу бришући марамицом ознојено лице.

— До ђавола — рече. — Он ме је натерао да кажем читаву реченицу, и то против моје воље! Располаже огромном телепатском и суштественом моћи!

Научници су збуњено ћутали, човек са Сиријуса показао је део своје моћи и на њима. Затим су се договорили да се разиђу и да у јавности не помињу појаву бића са сјајне звезде.

Ми смо јосиодари

Док су авионски мотори снажно брујали, Мартин се присећао. Његовог пријатељ Пол довео га је у везу са др Мејлијем који му је објаснио случај. У ушима су му још одзвањале његове речи:

— Одмах пошто се појавио, човек са Сиријуса је ишчекао. Узалудно смо за њим трагали неколико година. Тек недавно пронашли смо га на једном острву на Пацифику. Он чак и одатле утиче на главне политичаре света, спроводећи своје идеје. Његове одлуке нису рђаве међутим, велико је питање шта ће учинити у будућности. Не скрива се без разлога. Не смемо ризиковати, морамо га уништити!

Због тога је он, Мартин, летео сада у авиону на висини од неколико километара изнад Пацифика. Имао је задатак да снажном атомском бомбом уништи острво на коме се скривао човек са Сиријуса. Др Мејли га је упозорио на његову огромну моћ, па се Мартин помало и прибојавао. Али, све је ишло добро, авион се прибли-

жио острву на растојање од свега неколико километара. Одједном, Мартин је у својој свести осетио присуство туђих мисли.

— Ко си ти? — одјекнуло је у његовом мозгу.

— Дошао сам да те уништим — покушао је да одговори.

— Да уништите МЕНЕ? Зашто?

— Немамо поверења у вас. Ви утицете на људе по свом нахођењу, како вама одговара. Зашто нас не пустите да своје проблеме решавамо сами? Наметнули сте нам се, господине. Ваше намере су нејасне. Морамо вас уништити за сваки случај.

Мартин је запањено посматрао како нека невидљива сила покреће његове руке, тера их да ухвате командне уређаје авиона. Али, иако је командна палица била максимално померена, авион је настављао да лети по старом курсу.

— Узалуд се трудиш — помисли Мартин. — Знали смо да ћеш нешто тако да покушаш са мном. Авион има програмиран лет, ништа га не може скренути с курса. Бомба ће разнети острво на коме се налазиш.

— Зар ћеш ти, ништавно биће, убити мене, човека са Сиријуса?! — одјекнуло му је у мислима. — Рећи ћу ти. Ми смо господари људи! Захваљујући нашим посебним способностима, успели смо све да покоримо. То што ћеш уништити мене неће вам ништа помоћи, ја сам само претходница... Али, пре него што урмем, ја ћу уништити тебе!

Мартинове руке, покретане силом човека са Сиријуса, брзо су окретале прекидаче и притискивале дугмад на командној табли.

— До ђавола, не то дугме! — ужаснуто помисли Мартин.

Делић секунда потом, Мартин је силовито излетео из авиона који је нормално настављао лет. Јер, било је притиснуто дугме катапулта...

Падао је према површини океана. Високо изнад њега, у бескрајном плаветнилу неба, видео се авион обасјан Сунчевим зрацима. Одједном се испред њега појавила мала тачка — бомба!

— Проклетство Пасје звезде — помислио је.

Последње што је видео била је светлост, снажан блесак атомске експлозије.

Директор радио-астрономске опсерваторије Џордел Бенк др Колинс седео је у својој канцеларији. Изненада, код њега је утрчао један крајње узбуђен астроном.

— Замислите, пронашли смо извор зрачења огромне снаге! Тако нешто у животу нисам видео! Сигнали се ређају по бинарном систему. Шта да радимо?

— Задржите откриће у тајности, ради се о ствари од огромног значаја...

укрштене речи

ЈЕСЕЊЕ ВОЋЕ

Јесен стигне и са њом и толико прижељкивано воће. Можда највише волите баш ово које треба да упишете под бројевима 1, 2, 3 и 4.

АУТОР: ВЕ-МАК	1	2	ЕНГЛЕС. ПОП ПЕВАЧ ЏОН	ВОЗИЛО СА ДВА СЕДИШ- ТА	ВРСТА ГОВЕЧЕ- ТА	ЦРНИ СИРУП ОД ПРОИЗВ. ШЕКЕРА	ЛЕЧИЛИ- ШТЕ КОД ХЕРЦЕГ- НОВОГ	ДРОБИ- ТИ ЛОУСКУ
ПРИСТА- ЛИЦА								
АМ. ПИСАЦ ХЕРМАН						АУТО- ОЗНАКА ГРИКЕ		
ПОШТОВА- ТЕЉ								
СТАРИ ГРАД НА КРИТУ						ЛАНТАН		
НЕМАЧКИ РЕДИТЕЉ РОБЕРТ					ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТ ДРАГИ КАМЕН			
			ПОТВРД- НА РЕЧИЦА ЈАРБОЛ			ДИРЕКТНА ДЕОБА КЕЛИЈА (ГРЧ.)	АМЕР. ГАУМАЦ ПАЏИНО	
СНАЖАН	3	РЕКА У МАКЕ- ДОНИ- ЈИ		ВУЛКАН- СКА МАСА НЕЧУЈ- НА				РОМАН МОМЕ КАПОРА
ДРЖАВА У СРЕД- ЊОЈ АМЕРИЦИ								
РОМАН ЛАВА ТОЛСТО- ЈА							ДИНАР	НИКНУ- ТИ
4					ПЕВАЧИЦА ТАРНЕР ЦРТЕ ЛИЦА, ИЗГЛЕД			
ВРСТА КРУПНИХ ПТИЦА								ИВО ЋИПИКО
УЧЕНИК				ОТИКИ, УДЛАЖИ- ТИ СЕ				
УЖИЧА- НИН				НАШ ПЕС- НИК АН- ДРИЈА МИШИЋ				

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: М. микроскоп, електрони, директно, Ира. А. ума, тим, за- сад, мезимац, „Др“, ракета, и, хамали, фра, н о, Алон, сладуњава Коми- жани, Енејл, ета, игре — Сплит.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“, Манастирска 29, 11000 Београд. Директор НИП „ПОЛИТИКА“ Вуноје Булатовић. Главни и одговорни уредник „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ Живорад Стојановић. Помоћни главни и одговорни уредник Александар Б. Костић. Уредник: Бојана Дожић, телефон 324-483. Ликовно-графички уредници Владимир Горбунов и Соња Јанковић, телефон 326-620. Поштански факс 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Манастирска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез. Цена једног примерка 8 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ

3 месеца	88.00 динара
6 месеци	176.00 динара
1 година	352.00 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО

3 месеца	176.00 динара
6 месеци	352.00 динара
1 година	704.00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НИП „Политика“ ООУР „Пројаја“ — прет- плата на лист „Политикин забавник“

ПРЕТПЛАТА У СТРАНОЈ ВАЛУТИ

САД	\$	38.—
СР НЕМАЧКА	DM	76.—
ШВЕДСКА	Škr	167.—
ФРАНЦУСКА	Ffr	164.—
ШВАЈЦАРСКА	Šfr	64.—

Уплате из иностранства слати на девизни рачун „НИП“ „Политика“ код ИНВЕСТ БАНКЕ — Београд на рачун 60811-620-63-257300-00054, са обавезном назнаком прет- плата на „Политикин забавник“

ПРВИ ДОМАЋИ КРЕМ

Cremita

назад и у новом малом
паковању

намењена је младима,
спортистима
и свима који
воле слатко
и изложени су
неком
физичком напору.

SUBOTICA

Играјте се Сладиште се

Код PEZ-а је
увек нешто ново!

Ако бољим PEZ домбоне
и ако се радо играш PEZ
фигурама, попуни нам
5 амота PEZ домбоне, а
ми ћемо ти послати лепо
PEZ чланску карту.

Као пријатељ PEZ-а
користићеш све погодности,
које ћемо ти нудити из

месеца у месец.

Читај сваког месека на
обом месту о новостима
за пријатеље PEZ-а

Наша адреса је:
"PEZ ПРИЈАТЕЉ"
61111 Љубљана и.и.с.

Купи пошту штампаним словима, изврши и обавезно поштом на дописницу.

Презиме и име (обавезно штампаним словима)

Улица и кућни број

Место

Поштански бр.

датум рођења

HP Kolinska
Ljubljana

ПОЛИТИЧКИ
ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Граш Забавнице,

ЗАГОНЕТАН НАЗИВ

Због чега је Шабац добио то име
и када?

Радмила Кнежевих,
Стојана Новаковића 44
Шабац

Најпре је на обали Саве, на месту
данашњег Шапца, постојало српско
насеље Заслон. Када су Турци
покорили Србију, заузели су и
Заслон, и од њега 1471. године

начинили своје утврђење које је
убрзо добило назив Шабац. Већ је
савременицима овај назив био за-
гонетан. Дворски историчар Ма-
тије Корвина Бонфиније записао
је да би Шабац значило „нешто
чудновато на турском језику“, а
сам је доводио име у везу са
реком Савом — Savicium. Два
века касније, угарски историчар
Иштванфи сматрао је да назив
потиче од имена турског војсково-
ђе Сабатијуса који је тврђаву са-
градио.

Ни српски летописци не знају
порекло имена: неки бележе да је
назив грчког порекла, а други —
српског.

ПРЕСЕДАН

Често прочитам реч преседан,
али не знам шта значи.

Весна Радовановић,
III Булевар 170
Нови Београд

Реч преседан означава случај
који се раније догодио а каснијим
случајевима служи као пример.
Ако се ради, рецимо, о праву, то

је нека ранија пресуда или неки
ранији начин решавања спора ко-
ји доцније служе као обрасци. Је-
дан такав преседан догодио се
1870. године, после француско-
пруског рата, када је Француска
морала да плати Пруској огромну
ратну одштету — репарацију.
После тога ће се при склапању
свих мировних уговора обавезно
одређивати и висина ратне одште-
те.

И ШТАКА И ШТУЛА

Да ли је Вук Караџић носио
штаку или штуду?

Горан Живковић,
Власотинце

Штака је штап, обично у гор-
њем делу рачваст, који помаже
хромима при ходу, тако што га
стављају испод пазуха и наслања-
ју се на њега. А штуду је дрвена
(вештачка) нога. Вук Караџић се
при ходу служио — и штаком и
штулом, јер му је лева нога оста-
ла трајно зрчена у колену.

ПИЈЕ КАО СМУК

Како је настала изрека „пије
као смук“?

Јасмина Исламовић,
Бежанијска 58,
Земун

Смук је велика црна змија, али
сасвим неотровна. Међутим, у на-
шем народу смук је неоправдано

оптужен да је „кривосац“, тј. да
сиса краве! А како се, ваљда,
мислило да је смук „жећ“ вели-
ка — настала је изрека — пити
као смук, што значи: претерано
много пити, опијати се.

ЗАБЛУДА О ИМЕНУ

По чему је добила име Голфска
струја?
Ивица Филипај,
Тијардовићева 12
Загреб

Мада човеку то прво падне на
памет — Голфској струји ипак
није био „јум“ неки спортиста
заљубљен у голф. Име Голфске
струје потиче још из 16. века, кад

се мислило да је Мексички залив
сабирно место водених маса и да
из њега истиче вишак воде. Данас
се, међутим, зна да у отицање
екваторских струја учествује само
крајњи југоисточни део Мексичког
залива који зову Голф — али је
струји ипак остало ово име.

МАЧЈА ЛИНГВИСТИКА

Зашто мачке пређу? Да ли је то
израз задовољства или незадо-
вољства?

Јован Обренов,
Маршала Тита 170
Фурот

Кад мачка пређе — значи да је
задовољна; а кад је незадовољна
— она фркће. „Мачји лингвисти“
дошли су до још неких открића:
свакодневно „мијау“ је неодређен
глас скретања пажње; у гласу
„мие“ лежи сва нежност и преда-
ност мајке, а „мур“ је израз задо-
вољства.

Некада су људи много више о-
браћали пажњу на мачји „говор“
и видели у њему разна предска-
зања. Ако се, на пример, мачка
„дере“ пред неком кућом — у њој
ће убрзо доћи до свађе и несреће.
Бела сабласна мачка која пређе
на прозору предокazuje да ће — у
року од два часа неко умрети!
Кад црна мачка некое пређе пут,
то доноси несрећу. Наравно, данас
знамо да су све то глупости, и
нико више не обраћа пажњу на
слична сујеверја.

МЕЊАМО, ПОКЛАЊАМО, ТРАЖИМО

● За 9, 10, 11 и 12. број „От-
писаних“ дајем једну метал-
ну значку и десет салвета —
Андреа Голубовић, 41410 Ве-
лика Горица, Матошева 7.

● За једну металну значку
дајем двије разгледнице мо-
га мјеста или десет салвета,
а за пластичну једну раз-
гледницу или пет салвета. За
двие металне значке нудим
постер Бруса Лија. Дубравко
Сужњевих, Јоже Јанића 21,
44000 Сисак.

● За заставицу неког клуба
или фирме дајем 4 разгледни-
це и 3 салвете Јован Станко-
вић, 15000 Шабац, Жеке По-
повића 41.

● За постер Здравка Чолића
нудим три салвете, три раз-
гледнице и једну металну
значку — Снежана Дивац,
31300 Пријепоље, Даута Му-
сића 11

● За једну металну значку
нудим две салвете — Виоле-
та Мутавић, 15356 М. Мет-
ковић, Вука Караџића 29.

● Ко ми пошаље разгледни-
цу свога места добиће од ме-
не разгледницу Крапине —
Томислав Нежмахен, 41230
Крапина, Тршки Врх 20

● Скупљам сличице „Живо-
тињског царства“ и недоста-
ју ми бројеви: 67, 91, 183, 197,
202, 212, 226. За сваку сличи-
цу дајем једну значку — Вој-
кан Јовановић, 38000 При-
штина, сол. „Авала“ 11/46

● За једну страну маркицу
дајем две напје, а за десет
страних дајем значку и сал-
вету — Александар Грбић,
Шекспирова 5/24, 21000 Нови
Сад

● Желео бих да мењам раз-
гледнице за спортске марке.
Заинтересовани нека се јаве
на адресу: Горан Трифунов,
36103 Краљево, IV црногорска
12/6

● За два романа дајем раз-
гледницу и марке — Снежана
Ристић, 35250 Параћин, Стеве
Писара 1/1

● Ко ми пошаље разгледни-
цу свога места добиће од ме-
не разгледницу Зајечара —
Сузана Миленковић, 19000
Зајечар Краљевића Марка 9

● За дуткицу од папира с
одјећом из „Забавника“ да-
јем двије металне значке —
Сања Фрцег, 54000 Осijek,
село Вишњевац — Јосипа
Козарца 9

WALT
Disney

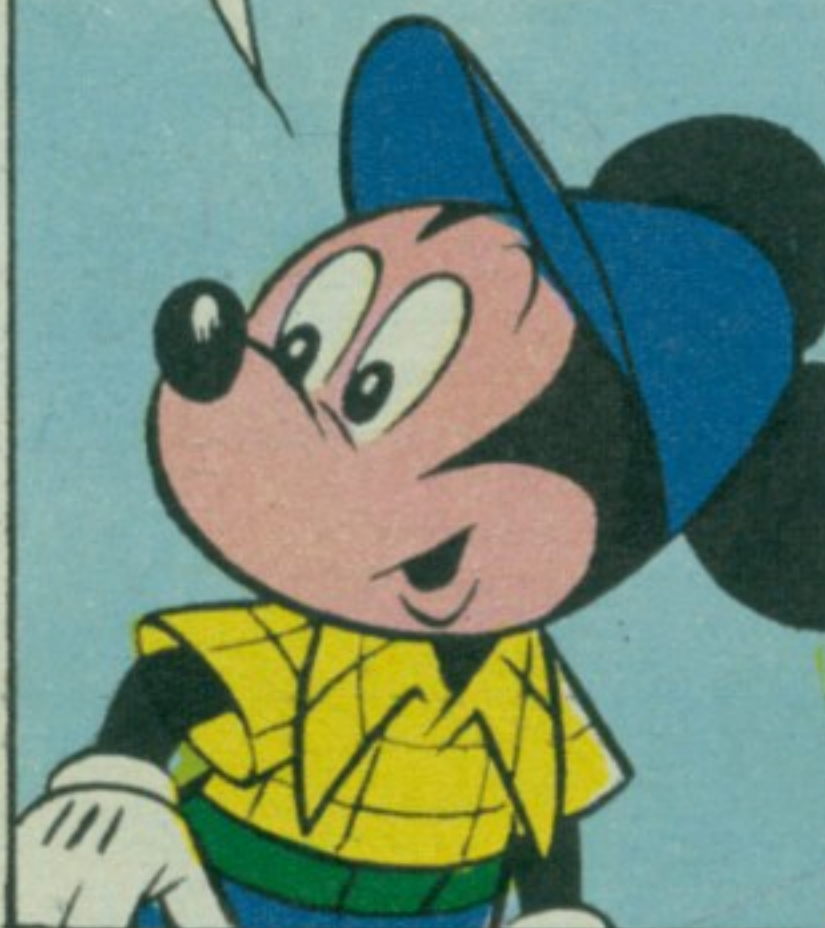

МИКИ

МНОГО
ВОЛИМ ШЕЋЋУ
ПО ШУМИ...
У ОВИМ ЦИПЕ-
ЛАМА!

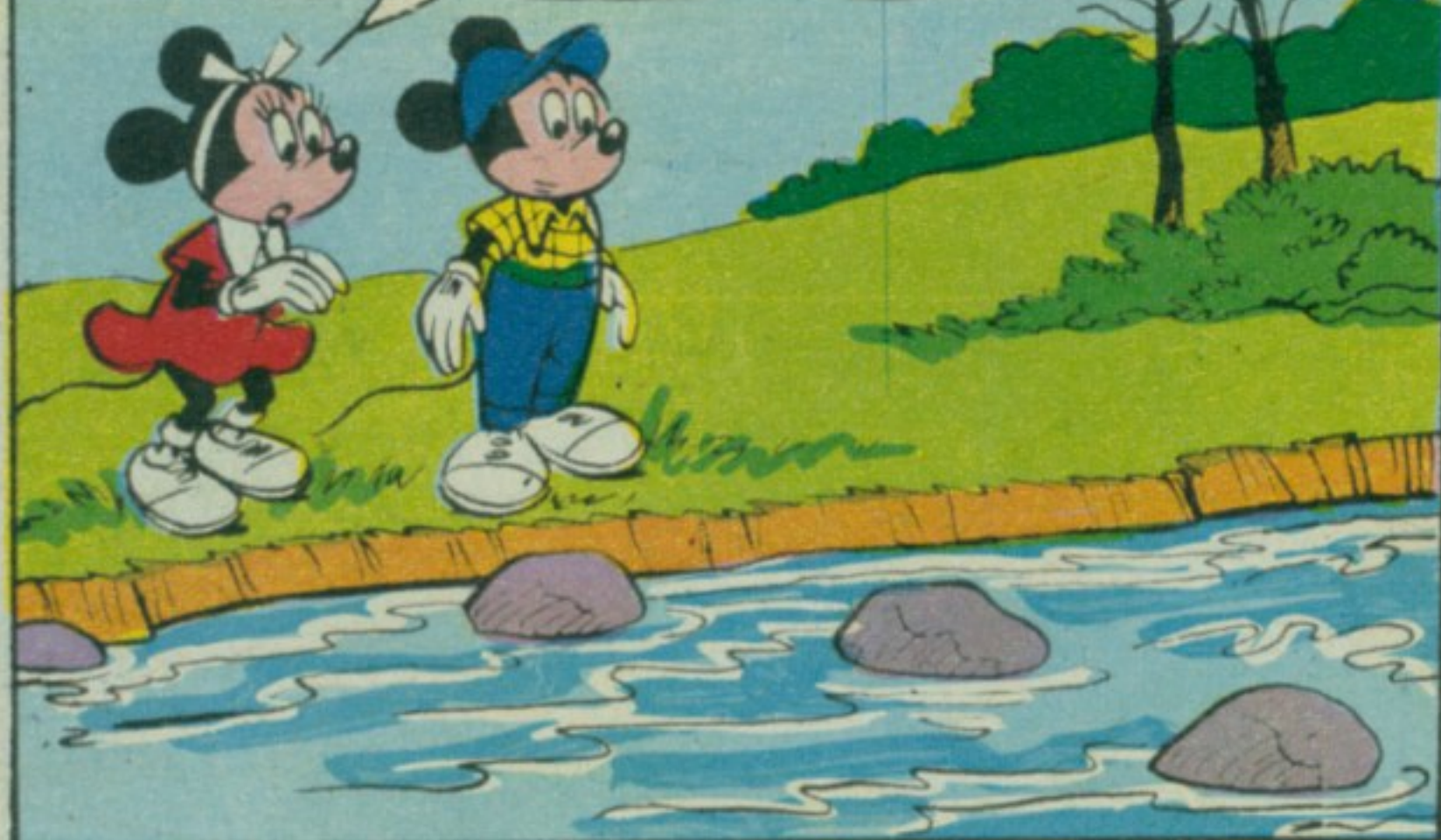
НЕ РАЗУМЕМ!
КАКВЕ БЕЗЕ ИМА-
ЈУ ЦИПЕЛЕ...

ОВО СУ ЈЕДИНЕ
ИЗОЈЕ МЕ НЕ
ЖУДАЈУ!

ОХ! НИКАД НЕ БИХ МОГЛА
ДА ПРЕЂЕМ НА ДРУГУ СТРАНУ
...ПРЕКО ТОГ КАМЕЊА!

ТАКО САМ
БЕСПОМОКНА!

ЈА ЋУ ТЕ
ПРЕНЕТИ!

ОХ! ТИ СИ ТАКО
ЈАК И СИГУРАН!

ПРОСТО ТИ СЕ
ДИВИМ!

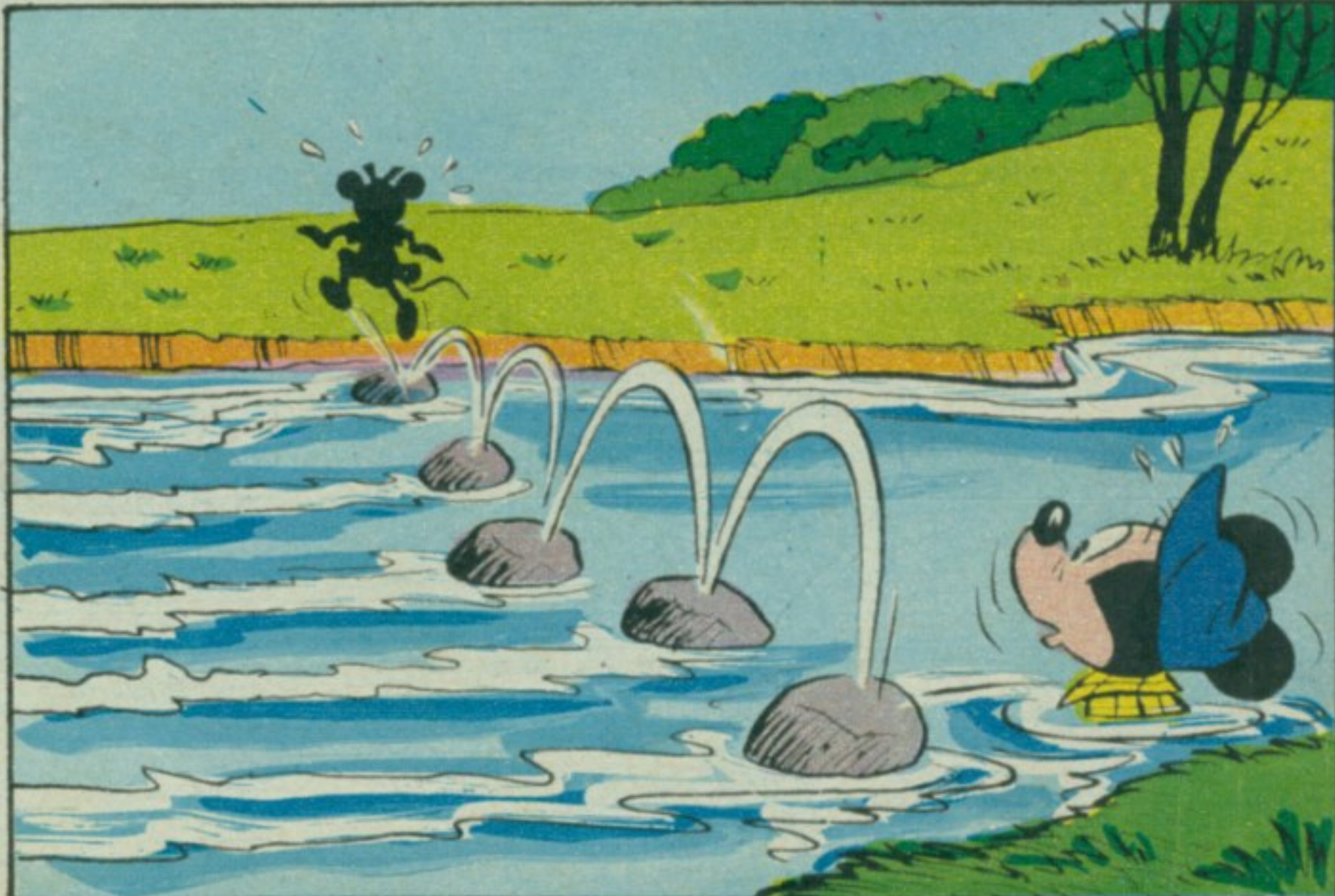
ЈОШ
САМО...

ЈАО!

ТРАПАВ-
КО! ВРАКАМ
СЕ КУКИ!

Copyright © 1979
Walt Disney Productions
World Rights Reserved